

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΜΣ "Δημόσια Διοίκηση - Δημόσιο Μάνατζμεντ"

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Θέμα: Ροή διαδικασιών για την υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων

Flow of procedures for the implementation of co-financed projects

ΣΟΦΙΑ ΔΗΜ. ΠΑΝΤΑΖΗ (Α.Μ.: ΔΜ 2145)

Επιβλέπων καθηγητής: Ιωάννης Ψυχάρης

Αθήνα

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2023

Μέλη Τριμελούς Επιτροπής

1.

2.

3.

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Σοφία Πανταζή του Δημητρίου, με αριθμό μητρώου ΔΜ2145 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Δημόσια Διοίκηση – Δημόσιο Μάνατζμεντ του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι ..... και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα
Σοφία Δ. Πανταζή

Αφιέρωση

Η παρούσα Διπλωματική εργασία είναι αφιερωμένη στην πολυαγαπημένη μου μητέρα Κωνσταντίνα, στο σύζυγο μου Νίκο και στα παιδιά μου, Λουκά και Δήμητρα, οι οποίοι υπήρξαν πάντα ένα ανεκτίμητο στήριγμα για μένα και στους οποίους οφείλω όλη τη διαδρομή των σπουδών μου μέχρι σήμερα.

Ευχαριστίες

Πριν προχωρήσω στην ανάπτυξη της εργασίας μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κύριο Ιωάννη Ψυχάρη για τη στήριξη και βοήθεια του στην εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας.

Επίσης θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον προϊστάμενο μου, κύριο Νικόλαο Αλεξάνδρου για την κατανόηση του, καθ' όλη τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
ABSTRACT	9
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	10
Εισαγωγή	11
Πρόλογος.....	11
Δομή της εργασίας.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Χρηματοδότηση Ευρωπαϊκών έργων.....	14
1.1 Εισαγωγή	14
1.2 Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.	14
1.3 Στρατηγική της Λισσαβόνας.....	18
1.4 Πολιτική συνοχής - περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	20
1.5 Ευρώπη 2020 : η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση.....	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Προγράμματα με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ.....	26
2.1 Εισαγωγή.....	26
2.2 Προγράμματα με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ	26
2.2.1 ΕΣΠΑ 2014-2020.....	26
2.2.2 ΕΣΠΑ 2021-2027	34
2.4 Ελλάδα - 2021-2027 προγραμματιστική περίοδος.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Χρηματοοικονομική διαχείριση	53
3.1 Εισαγωγή.....	53
3.2 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.	54
3.3 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus.	55
3.4 Ταμείο Συνοχής.....	56
3.5 Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).	56
3.6 Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)	58
3.7 Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ.....	58
3.8 Χρηματοδότηση ανά τρόπο διαχείρισης.....	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Διαδικασίες υλοποίησης έργων που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ε.Ε.	62
4.1 Εισαγωγή.....	62
4.2 Ροή διαδικασιών υλοποίησης.....	62
4.3 Μηχανισμοί διαχείρισης ΕΣΠΑ ν.4314/2014	66

4.4	Αρμόδιες Αρχές και Δομές για το ΕΣΠΑ 2014-2020 και ΕΣΠΑ 2021-2027 ...	67
4.5	Η Διαχειριστική Αρχή και η Εθνική Αρχή Συντονισμού.....	69
4.6	Κεντρικό πληροφοριακό σύστημα ΟΠΣ.....	72
4.6.1	Τεχνικό δελτίο	75
4.6.2	Έλεγχος σύμβασης	77
4.6.3	Τεχνικό Δελτίο Υποέργου	80
4.6.4	Δελτίο κατανομής.....	81
4.6.5	Δαπάνες	82
4.6.6	Δελτίο Επίτευξης Δεικτών Πράξης	84
4.6.7	Ολοκλήρωση	86
4.7	Προβλήματα και τρόποι αντιμετώπισης	87
4.8	Προτάσεις για βελτίωση διαδικασίας.....	91
4.9	Μελέτη του ΟΟΣΑ για το 2020	92
4.10	Καλές πρακτικές για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020	94
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	103
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	106

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα συγχρηματοδοτούμενα περιφερειακά έργα στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρονται σε έργα που υποστηρίζονται οικονομικά από την ΕΕ, μαζί με συνεισφορές από περιφερειακές ή τοπικές αρχές ή άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Αυτά τα έργα στοχεύουν στην προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και της συνοχής εντός της ΕΕ αντιμετωπίζοντας οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις και υποστηρίζοντας την εφαρμογή των πολιτικών και στρατηγικών της Ε.Ε.Η χρηματοδότηση της Ε.Ε. για περιφερειακά έργα παρέχεται μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, στα οποία περιλαμβάνονται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής. Αυτά τα κονδύλια χρησιμοποιούνται για τη στήριξη έργων σε διάφορες περιφέρειες σε όλη την ΕΕ, με ιδιαίτερη έμφαση στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, για τη μείωση των ανισοτήτων και την προώθηση της ανάπτυξης. Οι περιφερειακές ανισότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρονται σε διαφορές στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ευημερία και τις υποδομές μεταξύ διαφορετικών περιοχών εντός της ΕΕ.

Λέξεις κλειδιά : Στρατηγική της Λισσαβόνας, Πολιτική Συνοχής, Προγράμματα ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΣΠΑ 2021-2027, Κεντρικό Πληροφοριακό Σύστημα,

ABSTRACT

Co-financed regional projects in the European Union refer to projects financially supported by the EU, together with contributions from regional or local authorities or other stakeholders. These projects aim to promote regional development and cohesion within the EU by addressing economic, social and environmental challenges and supporting the implementation of EU policies and strategies. The financing of the E.U. for regional projects is provided through the European Structural and Investment Funds, which include the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund. These funds are used to support projects in different regions across the EU, with a particular focus on less developed regions, to reduce inequalities and promote growth. Regional disparities in the European Union refer to differences in economic development, social welfare and infrastructure between different regions within the EU.

Keywords: Lisbon Strategy, Cohesion Policy, NSRF Programs, Central Information System

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

	ΣΕΛΙΔΑ
Πίνακας 1. Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΕΕ των 27) (εκατομμύρια EUR, τιμές του 2018)	16
Διάγραμμα 1. Συνολικές πληρωμές της ΕΕ από κάθε ταμείο για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 (σε δισεκατομμύρια ευρώ)	28
Διάγραμμα 2. Συνολικός προϋπολογισμός ανά θέμα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.	29
Διάγραμμα 3. Εξέλιξη Χρηματοδότησης ΕΣΠΑ 2014 – 2020	30
Διάγραμμα 4. Ελλάδα ΕΣΠΑ 2014-2020: Διαχρονική απορρόφηση (σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ)	31
Διάγραμμα 5. Ελλάδα. ΕΣΠΑ 2014-2020: Πληρωμές ανά περιφέρεια(σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ)	33
Διάγραμμα 6. 2021-2027 - Στόχος: Επένδυση σε θέσεις εργασίας και ανάπτυξη - Αρχική κατανομή στην ΕΕ διαθέσιμη για προγραμματισμό (τρέχουσες τιμές)	35
Διάγραμμα 7. Συνολική υποστήριξη ταμείου ανά τύπο καταστροφής (σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ).	59
Διάγραμμα 8. ΤΑΕΕ: Δικαιούχοι χώρες με χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ (εκ. ευρώ)	60
Σχεδιάγραμμα 1. Διάγραμμα Ροής	65
Πίνακας 2. Έκταση – πληθυσμός και οικονομικά δεδομένα χωρών μελών Ε.Ε.	88

Εισαγωγή

Πρόλογος

Τα συγχρηματοδοτούμενα έργα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) είναι πρωτοβουλίες για την υλοποίηση έργων από τα κράτη μέλη, που λαμβάνουν χρηματοδότηση από την Ε.Ε., καθώς και από άλλες πηγές, όπως εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές κυβερνήσεις, φορείς του ιδιωτικού τομέα ή μη κυβερνητικές οργανώσεις. Η υλοποίηση αυτών των έργων περιλαμβάνει μια πολύπλοκη ροή διαδικασιών, η οποία απαιτεί τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερομένων και τη συμμόρφωση με ένα σύνολο κανόνων και κανονισμών.

Το πρώτο βήμα στην υλοποίηση ενός συγχρηματοδοτούμενου έργου είναι ο προσδιορισμός και η προετοιμασία της πρότασης έργου. Η πρόταση έργου πρέπει να ευθυγραμμίζεται με τις προτεραιότητες χρηματοδότησης της Ε.Ε, όπως ορίζονται στις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές του προγράμματος. Η πρόταση πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των στόχων, των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, του προϋπολογισμού και του χρονοδιαγράμματος. Η πρόταση πρέπει επίσης να περιλαμβάνει πληροφορίες για τους εταίρους του έργου, τους ρόλους και τις ευθύνες τους, καθώς και τις οικονομικές συνεισφορές τους.

Με την υποβολή της πρότασης του έργου, αυτή υποβάλλεται σε διαδικασία αξιολόγησης, η οποία περιλαμβάνει τεχνική και οικονομική αξιολόγηση. Η διαδικασία αξιολόγησης πραγματοποιείται συνήθως από μια ανεξάρτητη ομάδα εμπειρογνομόνων που εξετάζουν την πρόταση με βάση τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές του προγράμματος. Έργα που πληρούν τα κριτήρια επιλογής προτείνονται στη συνέχεια για χρηματοδότηση.

Μετά την επιλογή του έργου για χρηματοδότηση, υπογράφεται συμφωνία επιχορήγησης μεταξύ της Ε.Ε και των εταίρων του έργου. Η συμφωνία επιχορήγησης περιγράφει τους όρους και τις προϋποθέσεις της χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού, του χρονοδιαγράμματος πληρωμών και των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων. Η συμφωνία επιχορήγησης προσδιορίζει επίσης τους ρόλους και τις ευθύνες των εταίρων του έργου, καθώς και τις διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Η υλοποίηση του έργου περιλαμβάνει την εκτέλεση των δραστηριοτήτων όπως περιγράφονται στην πρόταση έργου και σύμφωνα με τη συμφωνία. Οι εταίροι του έργου πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες και τους κανονισμούς της Ε.Ε.,

συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τις προμήθειες, την οικονομική διαχείριση και την υποβολή εκθέσεων. Οι εταίροι του έργου πρέπει επίσης να διασφαλίσουν ότι το έργο εκτελείται σύμφωνα με τα δεοντολογικά και νομικά πρότυπα που ορίζονται στη συμφωνία.

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου, οι εταίροι του έργου πρέπει να παρέχουν τακτικές εκθέσεις προόδου στην Ε.Ε., στην αντίστοιχη διαχειριστική αρχή που έχει αναλάβει την παρακολούθηση της πορείας του έργου, όπως ορίζεται στη συμφωνία. Οι εκθέσεις πρέπει να παρέχουν λεπτομερή απολογισμό των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν, της προόδου που σημειώθηκε προς την επίτευξη των στόχων του έργου και των οικονομικών δαπανών που πραγματοποιήθηκαν. Οι υπηρεσίες της Ε.Ε. και οι διαχειριστικές αρχές παρακολουθούν το έργο για να διασφαλίσουν ότι υλοποιείται σύμφωνα με τη συμφωνία και τις κατευθυντήριες γραμμές του προγράμματος.

Στο τέλος του έργου, υποβάλλεται τελική έκθεση, η οποία παρέχει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση του έργου. Η τελική έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερή ανάλυση των αποτελεσμάτων του έργου, συμπεριλαμβανομένων τυχόν διδαγμάτων και συστάσεων για μελλοντικά έργα. Οι αντίστοιχες υπηρεσίες χρησιμοποιούν την τελική έκθεση για να αξιολογήσουν την επιτυχία του έργου και να δημοσιοποιήσουν τα αποτελέσματα του έργου σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Δομή της εργασίας

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η Χρηματοδότηση των Ευρωπαϊκών έργων, το Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκή Ένωση, η Στρατηγική της Λισσαβόνας, η Πολιτική Συνοχής και η Περιφερειακή Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα προγράμματα ΕΣΠΑ και η προγραμματιστική περίοδος 2021-2027 στην Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται η χρηματοοικονομική διαχείριση και τα ταμεία χρηματοδότησης και περιφερειακής ανάπτυξης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι διαδικασίες υλοποίησης έργων που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Χρηματοδότηση Ευρωπαϊκών έργων

1.1 Εισαγωγή

Τα ευρωπαϊκά έργα χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω των διαφόρων χρηματοδοτικών προγραμμάτων της. Αυτά τα προγράμματα έχουν σχεδιαστεί για να υποστηρίξουν συγκεκριμένους τομείς πολιτικής και τομείς όπως η έρευνα και η καινοτομία, η εκπαίδευση και η κατάρτιση, η περιφερειακή ανάπτυξη και η δράση για το περιβάλλον και το κλίμα.

Η πρακτική της χρηματοδότησης έργων και της κατανομής των δημοσίων πόρων έχει μακρά παράδοση στη δημόσια πολιτική, ιδιαίτερα όπου οι δημόσιες υπηρεσίες έχουν διαθέσει δημόσιους πόρους σε εξωτερικούς εργολάβους και παρόχους υπηρεσιών.¹

1.2 Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο το οποίο καθορίζει επίσης το χρηματικό ποσό που θα διατεθεί στην πολιτική συνοχής κατά την επόμενη δημοσιονομική περίοδο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τους στόχους και τις κατευθυντήριες γραμμές για την πολιτική συνοχής για την επόμενη προγραμματική περίοδο μετά από διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς, τις περιφερειακές και τοπικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους και όλους τους ενδιαφερόμενους.²

Στη δεκαετία του 1980, υπήρξε ένα κλίμα συγκρούσεων μεταξύ των θεσμικών οργάνων³ λόγω της αυξανόμενης αναντιστοιχίας μεταξύ των διαθέσιμων πόρων και των πραγματικών δημοσιονομικών αναγκών. Για τη μείωση των αντιπαραθέσεων αυτών, της ενίσχυσης της δημοσιονομικής πειθαρχίας και της βελτίωσης της εκτέλεσης μέσω καλύτερου σχεδιασμού, εισήχθη η έννοια του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου.

Με επικεφαλής τον νέο πρόεδρό της, Jacques Delors, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έδωσε μεγάλη σημασία στην αναβάθμιση της πολιτικής συνοχής με έναν τολμηρό στόχο: να μετατρέψει αυτό που θεωρούνταν αδύναμος μηχανισμός μεταφοράς

¹ Büttner S & Leopold L. 2016. A new spirit of public policy? The project world of EU funding. *European Journal of Cultural and Political Sociology*, 3:1, 41-71

² Piattoni, S., & Polverari, L. (2016). *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. UK: Edward Elgar Publishing Limited

³<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/29/mehrhjahriger-finanzrahmen>

Πολυετές

δημοσιονομικό πλαίσιο, (Πρόσβαση 20.12.2022)

προϋπολογισμού σε γνήσιο εργαλείο περιφερειακής ανάπτυξης. Κατά την παράδοση του Προγράμματος της Επιτροπής για το 1985 στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο Ντελόρ έθεσε το ζήτημα ξεκάθαρα.⁴

Αναγνωρίστηκε ότι θα χρειαζόνταν μέτρα για την αντιστάθμιση των επιπτώσεων του νέου προγράμματος για την εσωτερική αγορά. Αυτή η συλλογιστική αντικατοπτρίστηκε σε δύο σημαντικές εκθέσεις που παρείχαν την υπόθεση για την επανέναρξη της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης. Η Έκθεση Padoa-Schioppa (Piattoni & Polverari, 2016), υποστήριξε ότι υπάρχουν σοβαροί κίνδυνοι επιδείνωσης της περιφερειακής ανισοροπίας κατά τη διάρκεια της απελευθέρωσης της αγοράς και απαιτούνται επαρκή συνοδευτικά μέτρα για την επιτάχυνση της προσαρμογής σε διαρθρωτικά αδύναμες περιφέρειες και χώρες και για το λόγο αυτό απαιτούνται μεταρρυθμίσεις και ανάπτυξη των κοινοτικών διαρθρωτικών ταμείων για το σκοπό αυτό.⁵

Το 1988 υπογράφηκε η πρώτη διοργανική συμφωνία, η οποία περιελάμβανε τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 1988-1992, γνωστή και ως πακέτο Delors ⁶.

Στόχος αυτής της δέσμης ήταν να παράσχει τους απαραίτητους πόρους⁷ για την οικονομική εφαρμογή της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης. Μια άλλη διοργανική συμφωνία υπογράφηκε στις 29 Οκτωβρίου 1993, με την οποία συμφωνήθηκαν οι δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 1993-1999, γνωστή ως πακέτο Delors II.

Αυτό το πακέτο επέτρεψε τον διπλασιασμό των διαρθρωτικών ταμείων και την αύξηση του ανώτατου ορίου των ιδίων πόρων. Η 3^η διοργανική συμφωνία, γνωστή ως Agenda 2000, υπογράφηκε στις 6 Μαΐου 1999 και κάλυψε τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2000-2006. Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους της ήταν να εξασφαλίσει τους απαραίτητους πόρους για τη χρηματοδότηση της διεύρυνσης. Η 4^η διοργανική συμφωνία συνήφθη στις 17 Μαΐου 2006, καλύπτοντας την περίοδο 2007-2013.⁸

---

⁴ Bachtler, J., & Mendez, C. (2018). *European Cohesion Policy: Theory and Practice*. UK: Routledge.

⁵ Όπως παραπάνω

⁶ Όπως παραπάνω

⁷ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/29/mehrjaehriger-finanzrahmen>

Πολυτεές

δημοσιονομικό πλαίσιο, (Πρόσβαση 20.12.2022).

⁸ Manzella, P., & Mendez, C. (2009). The turning points of EU Cohesion policy. Working Paper produced in the context of the report «An agenda for a reformed Cohesion Policy». Brussels: European Commission.

Το πέμπτο Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο⁹, (ΠΔΠ) αφορούσε την περίοδο 2014-2020 το οποίο εγκρίθηκε το Δεκέμβριο του 2013. Αυτό το Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο ήταν σημαντικό καθώς ήταν το πρώτο που εγκρίθηκε βάσει των νέων διατάξεων της Συνθήκης της Λισαβόνας, οι οποίες απαιτούσαν από το Συμβούλιο να εγκρίνει ομόφωνα τον κανονισμό για το ΠΔΠ μετά την έγκριση της Βουλής, μετά από ειδική νομοθετική διαδικασία. Επιπλέον, ήταν το πρώτο ΠΔΠ όπου τα συνολικά ποσά μειώθηκαν σε πραγματικούς όρους. Στη συνέχεια, στις 20 Ιουνίου 2017, εγκρίθηκε ένα αναθεωρημένο ΠΔΠ για την ίδια περίοδο, με συμφωνία για την παροχή πρόσθετης υποστήριξης για μέτρα που σχετίζονται με τη μετανάστευση, την απασχόληση και την ανάπτυξη.

Η Επιτροπή υπέβαλε προτάσεις για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο που καλύπτει την περίοδο 2021 έως 2027 στις 2 Μαΐου 2018. Η πρόταση πρότεινε δέσμευση ύψους 1.134,6 δισεκατομμυρίων ευρώ (σε τιμές 2018), που ισοδυναμεί με 1,11% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) της ΕΕ-27. Η πρόταση για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, που καλύπτει την περίοδο από το 2021 έως το 2027, περιελάμβανε αυξημένη χρηματοδότηση για τομείς όπως η διαχείριση των συνόρων, η μετανάστευση, η ασφάλεια, η άμυνα, η αναπτυξιακή συνεργασία και η έρευνα. Ωστόσο, πρότεινε επίσης μειώσεις στη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής και της γεωργικής πολιτικής. Οι προτάσεις αυτές υποβλήθηκαν από την Επιτροπή στις 2 Μαΐου 2018. Η πρόταση πρότεινε δέσμευση ύψους 1.134,6 δισεκατομμυρίων ευρώ (σε τιμές 2018), που ισοδυναμεί με 1,11% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (ΑΕΕ) της ΕΕ-27. Η πρόταση διέθεσε περισσότερα κονδύλια για τομείς όπως η διαχείριση των συνόρων, η μετανάστευση, η ασφάλεια, η άμυνα, η αναπτυξιακή συνεργασία και η έρευνα, ενώ πρότεινε περικοπές για την πολιτική συνοχής και τη γεωργική πολιτική.

Πίνακας 1. Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΕΕ των 27) (εκατομμύρια EUR, τιμές του 2018)

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Σύνολο 2021-2027

⁹<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/29/mehrjaehriger-finanzrahmen>
δημοσιονομικό πλαίσιο, (Πρόσβαση 20.12.2022).

1 Ενιαία αγορά, καινοτομία και ψηφιακή οικονομία	9.712	9.666	9.133	8.633	8.518	8.646	8.473	132.781
2 Συνοχή, ανθεκτικότητα και αξίες	9.741	1.101	2.194	3.954	5.182	6.787	8.809	377.768
2α Οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή	5.411	5.951	6.493	7.130	7.770	8.414	9.066	330.235
2β Ανθεκτικότητα και αξίες	.330	.150	.701	.824	.412	.373	.743	47.533
3 Φυσικοί πόροι και περιβάλλον	5.242	2.214	1.489	0.617	9.719	8.932	8.161	356.374
Εκ των οποίων: δαπάνες σχετικές με την αγορά και άμεσες πληρωμές	8.564	8.115	7.604	6.983	6.373	5.772	5.183	258.594
4 Μετανάστευση και διαχείριση των συνόρων	.324	.811	.164	.282	.672	.682	.736	22.671
5 Ασφάλεια και άμυνα	.700	.725	.737	.754	.928	.078	.263	13.185
6 Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος	5.309	5.522	4.789	4.056	3.323	2.592	2.828	98.419

7 Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση	0.021	0.215	0.342	0.454	0.554	0.673	0.843	73.102
ΕΚ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ: διοικητικές δαπάνες των θεσμικών οργάνων	.742	.878	.945	.997	.025	.077	.188	55.852
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΑΝΑΛΗΨΕΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩ Ν	54.049	53.254	52.848	52.750	52.896	53.390	55.113	1.074.300
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	56.557	54.822	49.936	49.936	49.936	49.936	49.936	1.061.058

(πηγή: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/29/mehrjaehriger-finanzrahmen> – ίδια επεξεργασία)

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο επρόκειτο να απλοποιηθεί με μείωση του αριθμού των προγραμμάτων δαπανών από 58 σε 37 και η Επιτροπή συνέστησε πρόσθετα μέσα εκτός των ανώτατων ορίων του ΠΔΠ για μεγαλύτερη ευελιξία στον προϋπολογισμό της ΕΕ. Η Επιτροπή πρότεινε επίσης εκσυγχρονισμό του συστήματος εσόδων με τη δημιουργία νέων κατηγοριών ιδίων πόρων, συμπεριλαμβανομένου του Ταμείου Ανάπτυξης (ΕΤΑ).

1.3 Στρατηγική της Λισαβόνας

Η «στρατηγική της Λισαβόνας»¹⁰ εγκρίθηκε από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων κατά τη διάρκεια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισαβόνας τον Μάρτιο του 2000. Στόχος αυτής της στρατηγικής ήταν να καταστήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση την πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο και να επιτύχει πλήρης απασχόληση πριν από το 2010. Η στρατηγική αναπτύχθηκε μέσω πολλών

¹⁰<https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=397> Στρατηγική της Λισαβόνας, (Πρόσβαση 26.12.2022).

Ευρωπαϊκών Συμβουλίων που ακολούθησαν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισαβόνας και βασίζεται σε τρεις πυλώνες.

- Ο πρώτος πυλώνας είναι οικονομικός που εστιάζει στη μετάβαση σε μια δυναμική και ανταγωνιστική οικονομία βασισμένη στη γνώση. Αυτός ο πυλώνας τονίζει την ανάγκη για συνεχή προσαρμογή στις εξελίξεις στην κοινωνία της πληροφορίας και συναίνεση στην έρευνα και ανάπτυξη.

- Ο δεύτερος πυλώνας είναι κοινωνικός που στοχεύει στον εκσυγχρονισμό του κοινωνικού μοντέλου επενδύοντας σε ανθρώπινο δυναμικό και καταπολεμώντας τον κοινωνικό αποκλεισμό. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να επενδύσουν στην εκπαίδευση και την κατάρτιση και να εφαρμόσουν ενεργές πολιτικές απασχόλησης για να διευκολύνουν τη μετάβαση σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση.

- Ο τρίτος πυλώνας είναι περιβαλλοντικός, ο οποίος προστέθηκε κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ τον Ιούνιο του 2001. Αυτός ο πυλώνας υπογραμμίζει τη σημασία του διαχωρισμού της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των φυσικών πόρων.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν το 2000, δημιουργήθηκε ένας κατάλογος αριθμητικών στόχων. Δεδομένου ότι οι πολιτικές που απαιτούνται για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι κατά κύριο λόγο ευθύνη των επιμέρους κρατών μελών, εισήχθη η ανοικτή μέθοδος συντονισμού (ΑΜΣ) η οποία περιλαμβάνει την ανάπτυξη εθνικών σχεδίων δράσης.

Η Συνθήκη της Λισαβόνας άλλαξε το Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο από συμφωνία μεταξύ θεσμικών οργάνων σε κανονισμό που ελέγχεται από το Συμβούλιο και εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το άρθρο 312 της ΣΛΕΕ απαιτεί από το Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο να καθορίζει τα όρια για διάφορες κατηγορίες πιστώσεων δαπανών και πιστώσεων πληρωμών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία διάταξη για τη διαδικασία του προϋπολογισμού. Ο κανονισμός του Πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου συνοδεύεται από διοργανική συμφωνία που καλύπτει τη δημοσιονομική πειθαρχία, τη δημοσιονομική συνεργασία και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση.¹¹

---

¹¹ Faludi, A. (2010). *Cohesion, coherence, co-operation. European spatial planning coming of age*. UK: Routledge.

Για την περίοδο χρηματοδότησης 2014–2020, η Συνθήκη της Λισαβόνας θέσπισε με το άρθρο 175¹² της Treaty on the Functioning of the European Union, μια νέα νομική βάση και πλαίσιο για τις διαπραγματεύσεις για τη νέα νομοθεσία. Η νομοθετική διαδικασία άλλαξε από την παλαιά «διαδικασία σύμφωνης γνώμης»,¹³ στη νέα «συνήθη νομοθετική διαδικασία» παρέχοντας έναν πιο αποφασιστικό ρόλο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ως πλήρους συν νομοθέτη. Ως συνήθως, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαπραγματεύτηκε τη νομοθεσία για τα διαρθρωτικά ταμεία και τη μελλοντική ανάπτυξη της πολιτικής συνοχής στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για το Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014–2020. Και οι δύο διαδικασίες ήταν στενά συνδεδεμένες και αυτές οι παράλληλες διαπραγματεύσεις ακολούθησαν τη πορεία γραμμών σύγκρουσης μεταξύ των καθαρών συνεισφερόντων και των καθαρών αποδεκτών του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού.¹⁴

1.4 Πολιτική συνοχής - περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Πολιτική Συνοχής, γνωστή και ως πολιτική περιφερειακής και αστικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτέλεσε σημαντικό στοιχείο – πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο σκοπός της πολιτικής συνοχής εξελίχθηκε με την πάροδο του χρόνου, ξεκινώντας ως μέσο για την αντιστάθμιση των περιφερειακών ανισοτήτων που προκύπτουν από την Ενιαία Αγορά και τη Νομισματική Ένωση (Viesti, 2019). Σήμερα, λειτουργεί ως ο επενδυτικός πυλώνας του συντονισμού της νέας οικονομικής πολιτικής. Μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, η πολιτική συνοχής έγινε σημαντική πηγή χρηματοδότησης για δημόσιες επενδύσεις σε πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχοντας έως και το 57% των κρατικών επενδύσεων κεφαλαίου κατά την περίοδο 2007-2013.¹⁵

Η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής ιδρύθηκε το 1968 και η πολιτική έχει τις ρίζες της στην αναδιάρθρωση των διαρθρωτικών ταμείων το 1988, η οποία ακολούθησε την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986. Υπό το πρίσμα των

---

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E175> Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. Part three - union policies and internal actions title xviii - economic, social and territorial cohesion Article 175 (ex Article 159 TEC).

¹³ Piattoni, S., & Polverari, L. (2016). *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. UK: Edward Elgar Publishing Limited

¹⁴ Becker, P. (2019). The reform of European cohesion policy or how to couple the streams successfully. *Journal of European Integration Volume 41, 2019 - Issue 2*

¹⁵ Grillo, F., & Nanetti, R. (2016). *Innovation, Democracy and Efficiency: Exploring the Innovation Puzzle within the European Union's Regional Development Policies*. UK: Palgrave Macmillan

σημαντικών περιφερειακών ανισοτήτων που υπήρχαν στην Ε.Ε. κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1950, η Συνθήκη της Ρώμης ανέφερε ότι τα κράτη που την υπέγραψαν δεσμεύτηκαν να ενισχύσουν τη συνοχή των οικονομιών τους και να προωθήσουν την ισόρροπη ανάπτυξη αντιμετωπίζοντας τις περιφερειακές ανισότητες. και να αντιμετωπίσουν την υπανάπτυξη των λιγότερο ευημερούντων περιοχών, προωθώντας έτσι την «ισότιμη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων σε όλη την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα 1957).

Αν και η Συνθήκη της Ρώμης είχε συγκεκριμένους στόχους και ψηφίσματα, απέτυχε να καθιερώσει μια συνολική ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής. Αυτό οφειλόταν σε πολιτικούς διχασμούς, ανησυχίες ότι μια τέτοια πολιτική ήταν περιττή και υπερβολικά φιλόδοξη. Επιπλέον, οι κυβερνήσεις πολλών κρατών μελών δίσταζαν να αναθέσουν εξουσίες στα νεοσύστατα θεσμικά όργανα της ΕΕ σε αυτόν τον τομέα πολιτικής. Σύμφωνα με τους Manzella & Mendez (2009), αυτή η απροθυμία μπορεί να αποδοθεί σε τέσσερις βασικούς λόγους:

1. Σε εθνικό επίπεδο, η πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης βρισκόταν ακόμη στα αρχικά της στάδια.
2. Η εφαρμογή της πολιτικής συνοχής προκάλεσε ανησυχίες σχετικά με τον τρόπο οργάνωσης των κρατών και τη σύνδεση μεταξύ κράτους και επιχειρήσεων.
3. Ορισμένοι θεώρησαν ότι η πολιτική συνοχής δεν ήταν απαραίτητη, επειδή τα κράτη μέλη είχαν αμοιβαία εμπιστοσύνη στην ανάπτυξη του διαπεριφερειακού εμπορίου για την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων.
4. Κατά τη δεκαετία του 1950, υπήρχε σημαντική αισιοδοξία σχετικά με την ικανότητα της Παγκόσμιας Τράπεζας να τονώσει την ανάπτυξη σε υπανάπτυκτες περιοχές.

Υπήρχαν δύο βασικοί λόγοι για τους οποίους η πολιτική συνοχής συμπεριλήφθηκε τελικά στην πολιτική ατζέντα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στις αρχές της δεκαετίας του 1970, σύμφωνα με τους Piattoni & Polverari (2016).

Πρώτον, η πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του 1970 έπεισε τις εθνικές κυβερνήσεις ότι ήταν απαραίτητη η συντονισμένη δράση για την αντιμετώπιση των περιφερειακών ανισορροπιών στην Ευρώπη. Ένα ψήφισμα που εγκρίθηκε από τη Διάσκεψη των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων στο Παρίσι το 1972 τόνισε τη σημασία της αντιμετώπισης των διαρθρωτικών και περιφερειακών ανισοτήτων για την

επίτευξη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Για να επιτευχθεί αυτό, οι αρχηγοί κρατών και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) εφάρμοσαν διάφορα μέτρα, όπως η εμπορία γεωργικών προϊόντων, ο εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και οι πρωτοβουλίες αγροτικής ανάπτυξης. Κάλεσαν την Επιτροπή να προετοιμάσει μια έκθεση που θα αναλύει τις περιφερειακές προκλήσεις της διευρυμένης Κοινότητας και θα προτείνει κατάλληλες λύσεις.

Δεύτερον, η προσχώρηση της Δανίας, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας το 1973 επιδείνωσε τις περιφερειακές ανισότητες, οδηγώντας σε έναν ευρύτερο συνασπισμό εθνικών κυβερνήσεων που υποστήριζαν τη θέσπιση κοινής περιφερειακής πολιτικής. Η είσοδος του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΕ ως καθαρός συνεισφέρων στον προϋπολογισμό και η απαίτησή του για μερική οικονομική αποζημίωση για να πείσει το (βρετανικό κοινό που έβλεπε με σκεπτικισμό την ένταξη στην Ε.Ε.), για τα οφέλη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης συνέβαλε επίσης στην ώθηση για μια περιφερειακή πολιτική.¹⁶

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ψήφισε μια νομοθετική πρόταση το 1973 για τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), που είχε ως στόχο να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της βιομηχανίας και των υποδομών για να αντιμετωπίσει τις περιφερειακές ανισότητες. Το ΕΤΠΑ θα χρησιμοποιούσε «αντικειμενικούς κοινοτικούς δείκτες», αλλά οι εθνικές κυβερνήσεις θα διατηρούσαν το δικαίωμα να ορίζουν τις επιλέξιμες περιφέρειες. Οι διαπραγματεύσεις γύρω από αυτήν την πρόταση αποκάλυψαν τις σημαντικές αποκλίσεις και διαφορές μεταξύ των εθνικών κυβερνήσεων των κρατών μελών. Το 1974 οι ηγέτες της Ε.Ε., ενέκριναν τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το οποίο ιδρύθηκε επίσημα τον Μάρτιο του 1975.¹⁷

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) είχε περιορισμένη επιτυχία, στην αρχή, και αυτό αποδίδεται σε τρεις κύριους παράγοντες.

- Πρώτον, θεωρήθηκε αντισταθμιστικό μέτρο των καθαρά συνεισφερόντων στον κοινοτικό προϋπολογισμό.

---

¹⁶ Piattoni, S., & Polverari, L. (2016). *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. UK: Edward Elgar Publishing Limited

¹⁷ Όπως παραπάνω.

- Δεύτερον, ο προϋπολογισμός για το ΕΤΠΑ ήταν πολύ μικρός, ανερχόμενος σε μόλις 1,3 δισεκατομμύρια ΕΥΑ (περίπου 5% του κοινοτικού προϋπολογισμού), για να έχει σημαντικό αντίκτυπο.

- Τρίτον, το Συμβούλιο Υπουργών ήταν υπεύθυνο για τον καθορισμό του προϋπολογισμού με βάση τις εθνικές ποσοτώσεις που διαπραγματεύονται ετησίως τα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, τη διαχείριση του ΕΤΠΑ ανέλαβαν οι εθνικές κυβερνήσεις, με αποτέλεσμα οι περιφέρειες που υστερούσαν σε ανάπτυξη να μείνουν εκτός.

Ωστόσο, λόγω της αύξησης των περιφερειακών ανισοτήτων που προέκυψαν από την ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ, ο προϋπολογισμός για το ΕΤΠΑ αυξήθηκε κατά 50% το 1979, φέρνοντας την «περιφερειακή πολιτική».

Η εξέλιξη της πολιτικής συνοχής ήταν αναγκαία για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προέκυψαν από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενοποίηση περιφερειών με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης ειδικότερα, αυτές των χωρών της Νότιας Ευρώπης το 1981 και 1986 και εκείνες των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης το 2004, 2007 και 2013.¹⁸

Το 1985 το Συμβούλιο Υπουργών δημιούργησε τα Integrated Mediterranean Programmes (IMPs) - Ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα (ΟΜΠ), μια δημοσιονομική δέσμευση, που καθιερώθηκε για επτά έτη (1986–1992) προκειμένου να βοηθήσει «τις νότιες περιφέρειες της Κοινότητας», που ορίζονταν στο σύνολο από την Ελλάδα, τμήματα της νότιας Γαλλίας και το μεγαλύτερο μέρος της νότιας Ιταλίας, «να προσαρμοστούν υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες στη νέα κατάσταση που δημιουργήθηκε από τη διεύρυνση».¹⁹

Η Συνθήκη του Μάαστριχτ κατέστησε τα διαρθρωτικά ταμεία πιο σημαντικά για τη διασφάλιση ότι η οικονομική ανάπτυξη ωφελούσε όλες τις περιφέρειες και τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης²⁰. Το Ταμείο Συνοχής, που ιδρύθηκε το 1994, είχε ως στόχο να βοηθήσει τα φτωχότερα κράτη μέλη με εθνικά εισοδήματα κάτω του 90% του μέσου όρου της ΕΕ, επενδύοντας στις μεταφορές και τις περιβαλλοντικές υποδομές. Τα διαρθρωτικά ταμεία ενισχύθηκαν περαιτέρω με το πακέτο Delors II, το οποίο διέθεσε 167 δισ. ευρώ για την περίοδο μεταξύ 1994-1999, που αντιπροσωπεύει

---

¹⁸ Bachtler, J., & Mendez, C. (2018). *European Cohesion Policy: Theory and Practice*. UK: Routledge.

¹⁹ Όπως παραπάνω

²⁰ Manzella, P., & Mendez, C. (2009). The turning points of EU Cohesion policy. Working Paper produced in the context of the report «An agenda for a reformed Cohesion Policy». Brussels: European Commission.

το 36% του κοινοτικού προϋπολογισμού το τελευταίο έτος. Η Ισπανία, η Ιταλία και η Γερμανία ήταν οι κύριοι δικαιούχοι, ακολουθούμενες από την Πορτογαλία, την Ελλάδα, τη Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο.²¹

Το 2004, δέκα νέα κράτη μέλη προσχώρησαν στην ΕΕ (Κύπρος, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακία, Σλοβενία και Ουγγαρία), ένα σημαντικό ορόσημο για την ανάπτυξη της Ένωσης. Με την ένταξη αυτών των χωρών, οι περιφερειακές ανισότητες εντός της Ένωσης γίνονται πολύ πιο έντονες. Οι πόροι της πολιτικής συνοχής αντιπροσώπευαν περίπου τα τρία τέταρτα των εκταμιεύσεων του κοινοτικού προϋπολογισμού προς τα νέα κράτη μέλη και διαδραμάτισαν θεμελιώδη ρόλο στη συνοδεία των διαδικασιών αναδιάρθρωσης αυτών των οικονομιών.²²

1.5 Ευρώπη 2020 : η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ανάπτυξη και την απασχόληση

Ο κύριος στόχος του σχεδίου Ευρώπη 2020 ήταν να διασφαλίσει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, θα ανακάμψει οικονομικά από τη χρηματοπιστωτική κρίση εφαρμόζοντας μια σειρά αλλαγών για τη δημιουργία μιας σταθερής βάσης για ανάπτυξη και ευκαιρίες απασχόλησης έως το 2020. Αυτή η προσέγγιση στόχευε στην αντιμετώπιση των δύο προβλημάτων, αυτό με τις διαρθρωτικές ανεπάρκειες στην οικονομία της ΕΕ καθώς και τα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις διαρκείς προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης, τους περιορισμένους πόρους και τη γήρανση του πληθυσμού (McCann, 2015).

Βασικά σημεία της στρατηγικής της Ευρώπης

Η στρατηγική Ευρώπη 2020²³ θα επιτρέψει στην ΕΕ να επιτύχει ανάπτυξη που είναι:

- *«Έξυπνη: μέσω της ανάπτυξης της γνώσης και της καινοτομίας.*
- *Βιώσιμη: βασισμένη σε μια πιο πράσινη, πιο αποδοτική από πλευράς πόρων και πιο ανταγωνιστική οικονομία.*

---

²¹ Piattoni, S., & Polverari, L. (2016). *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. UK: Edward Elgar Publishing Limited

²² Bachtler, J., & Mendez, C. (2018). *European Cohesion Policy: Theory and Practice*. UK: Routledge

²³ <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/europe-2020-the-european-union-strategy-for-growth-and-employment.html> Europe 2020: the European Union strategy for growth and employment, (Πρόσβαση 3.1.2023).

- *Χωρίς αποκλεισμούς: με στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής».*

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει πέντε βασικούς στόχους για την επίτευξη αυτής της φιλοδοξίας έως το 2020:

- *«αύξηση του ποσοστού απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών σε τουλάχιστον 75 %*
- *επένδυση του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος στην έρευνα και ανάπτυξη*
- *μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20 %, αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20 % και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κατά 20 %*
- *μείωση του ποσοστού εγκατάλειψης του σχολείου σε λιγότερο από 10 % και αύξηση του ποσοστού των πτυχίων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε τουλάχιστον 40 %*
- *μείωση του αριθμού των ανθρώπων που απειλούνται από τη φτώχεια ή τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 20 εκατομμύρια».*

Οι στόχοι της στρατηγικής Ευρώπη 2020 υποστηρίζονται επίσης από 7 εμβληματικές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο και σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

- *«η Ένωση Καινοτομίας,*
- *Νεολαία σε κίνηση,*
- *το ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη,*
- *μια Ευρώπη αποδοτική ως προς τους πόρους,*
- *μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης,*
- *η ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας και*
- *την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα κατά της Φτώχειας».*

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η ενιαία αγορά, ο προϋπολογισμός της ΕΕ και η ευρωπαϊκή εξωτερική πολιτική αποτελούν πρόσθετους μοχλούς για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Προγράμματα με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ

2.1 Εισαγωγή

Το ΕΣΠΑ (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς) –NSRF (National Strategic Reference Framework), είναι ένα πρόγραμμα που χρηματοδοτείται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προβλέπει τη διάθεση πόρων για τη βελτίωση των υποδομών και την ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας. Τα προγράμματα ΕΣΠΑ υλοποιούνται με στόχο την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της χώρας, που ευθύνονται για την οικονομική κρίση, αλλά και των κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων.²⁴

Για την Ελλάδα²⁵, η στήριξη από κοινοτικούς πόρους διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην τόνωση της ρευστότητας και στην ενίσχυση των δαπανών και των δημόσιων εσόδων, χάρη στην ταχεία εκτέλεση των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

2.2 Προγράμματα με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ

2.2.1 ΕΣΠΑ 2014-2020

Την περίοδο 2014-2020, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ιδίως το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και το Ταμείο Συνοχής, υποστήριξαν 11 επενδυτικές προτεραιότητες²⁶, οι οποίες αναφέρονται και ως θεματικοί στόχοι:

- «1. *Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας*
2. *Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ)*
3. *Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)*
4. *Υποστήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα σε όλους τους τομείς*
5. *Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης*

²⁴ Piattoni, S., & Polverari, L. (2016). *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. UK: Edward Elgar Publishing Limited

²⁵ https://www.ggde-espas.gov.gr/2022/05/03/article_3-5-22/ Κοινοτικοί πόροι και ελληνική οικονομία, (Πρόσβαση 9.1.2023).

²⁶ <https://ec.europa.eu> thematic objectives (Πρόσβαση 9.1.2023).

και διαχείρισης των κινδύνων

6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων

7. Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και άρση των σημείων συμφόρησης σε βασικές υποδομές δικτύου

8. Προώθηση βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων

9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης

10. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για δεξιότητες και δια βίου μάθηση

11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και ενδιαφερομένων και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση».

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) θεωρεί τους τέσσερις αρχικούς θεματικούς στόχους ως βασικούς στόχους²⁷ και σημαντικό μέρος της επένδυσής του θα διατεθεί σε αυτούς τους τομείς, από 50% έως 80%, με βάση το επίπεδο προόδου της περιοχής. Ο κύριος στόχος της επένδυσης σε αυτούς τους τομείς είναι η διοχέτευση της χρηματοδότησης της περιφερειακής πολιτικής προς τομείς που παρέχουν τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα στους πολίτες, ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ των χρηματοδοτούμενων έργων και αποτρέποντας την υπερβολική διασπορά της χρηματοδότησης.²⁸

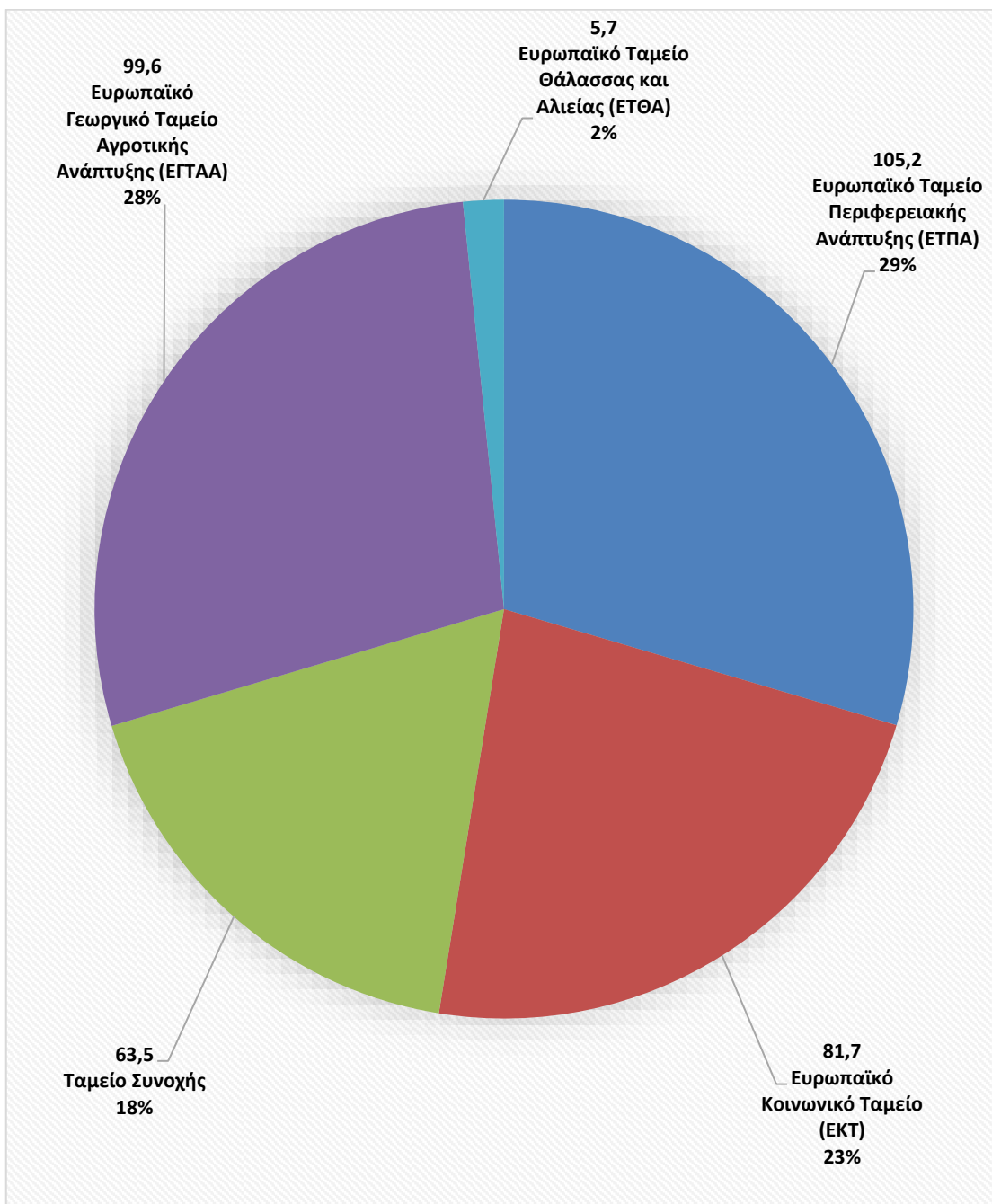
Οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης - Partnership Agreements²⁹ (Pas), αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης και υπογραφής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των κρατών μελών της Ε.Ε. Πρόκειται για στρατηγικά σχέδια που σκιαγραφούν τα επενδυτικά σχέδια και τους στόχους κάθε χώρας και καθορίζουν τη χρήση της χρηματοδότησης στο πλαίσιο των πέντε Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων - European Structural and Investment Funds (ESI Funds).

²⁷<https://ec.europa.eu> thematic objectives, (Πρόσβαση 9.1.2023).

²⁸ Bachtler, J., & Mendez, C. (2018). *European Cohesion Policy: Theory and Practice*. UK: Routledge.

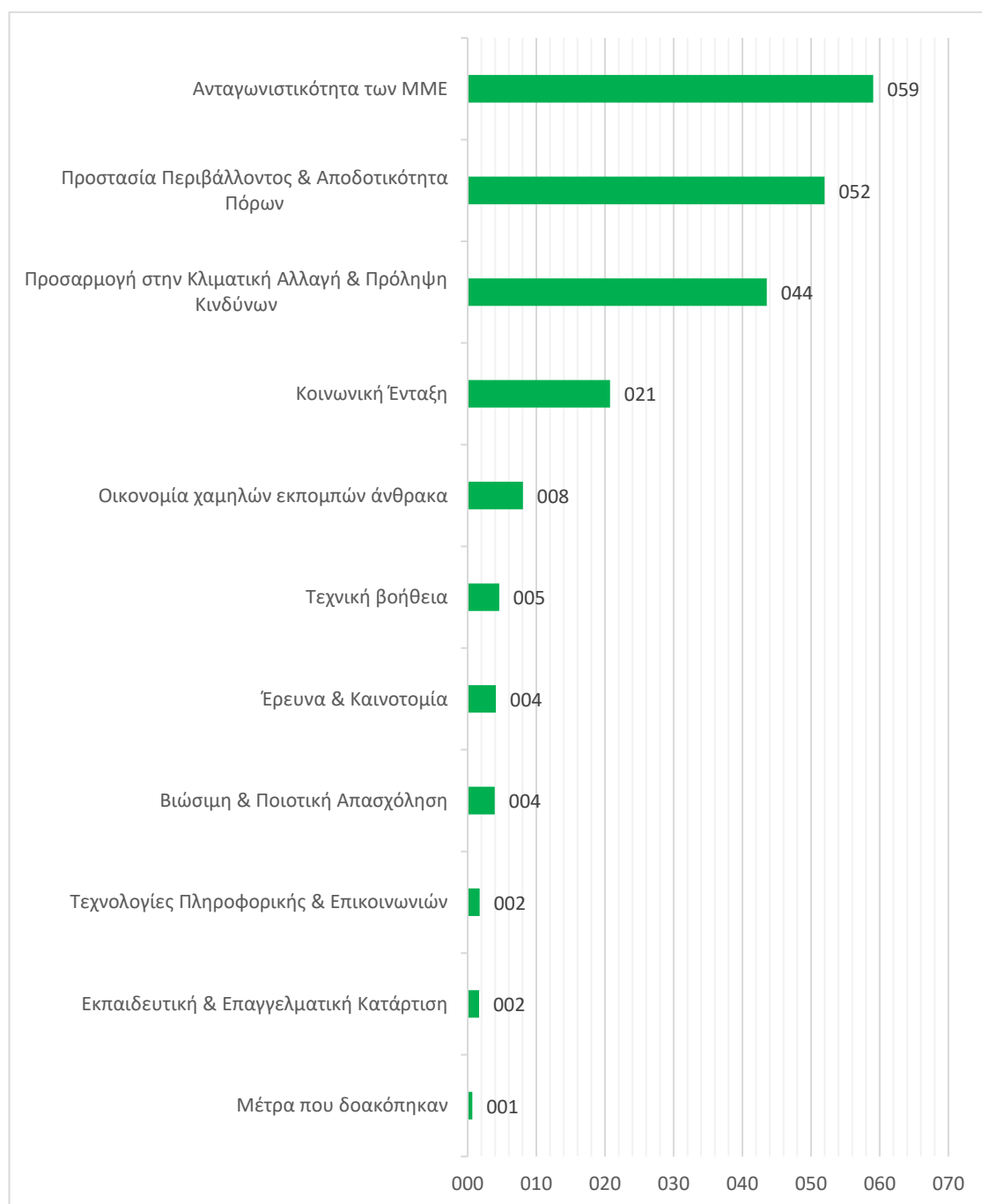
²⁹https://enrd.ec.europa.eu/policy-in-action/rural-development-policy-figures/partnership-agreement-summaries_en Partnership Agreement Summaries, (Πρόσβαση 9.1.2023).

Διάγραμμα 1. Συνολικές πληρωμές της ΕΕ από κάθε ταμείο για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 (σε δισεκατομμύρια ευρώ)

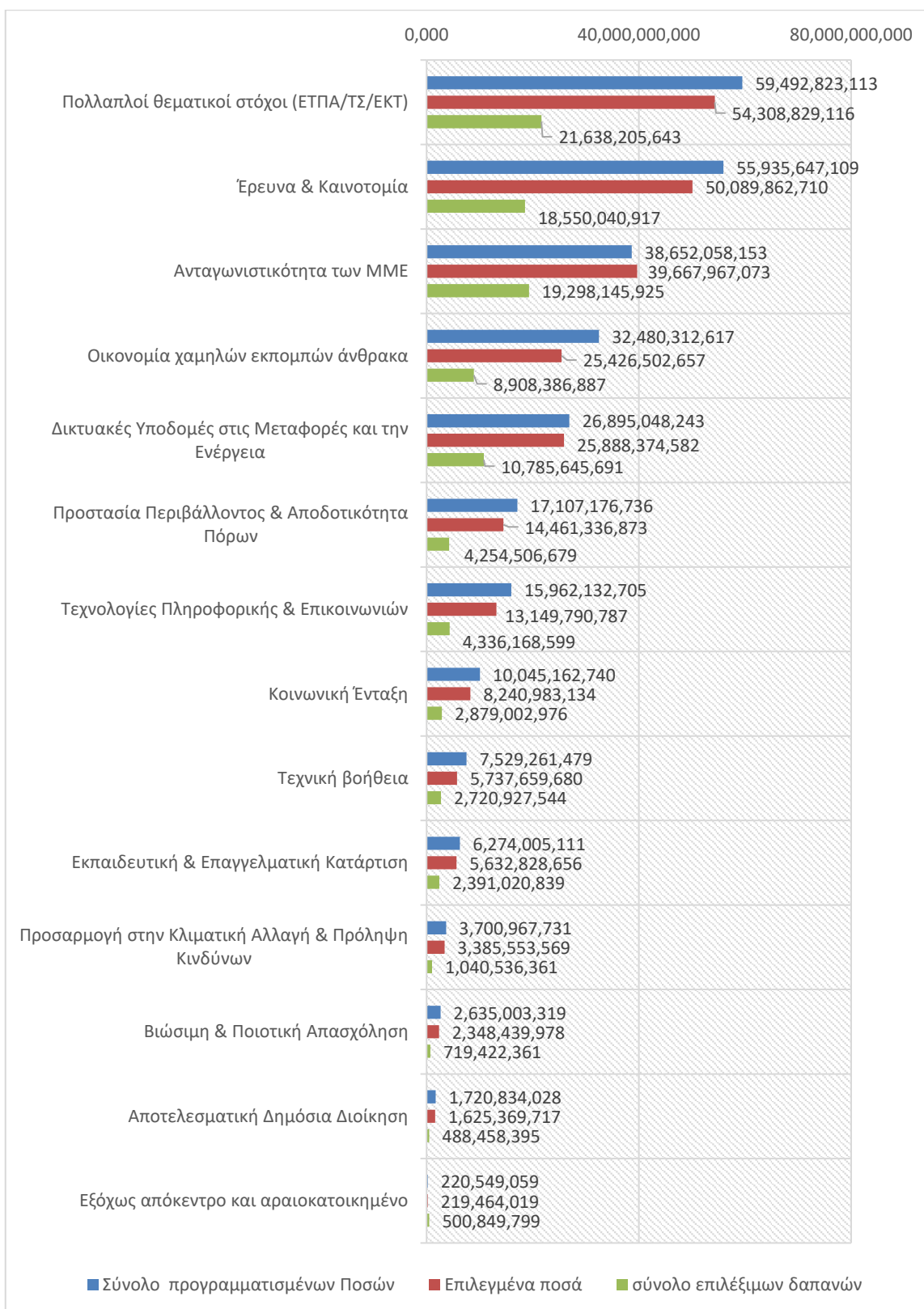
(πηγή: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/overview/14-20> - ίδια επεξεργασία)

Διάγραμμα 2.Συνολικός προϋπολογισμός ανά θέμα του ΕΣΠΑ 2014 – 2020.
(σε δισεκατομμύρια ευρώ)

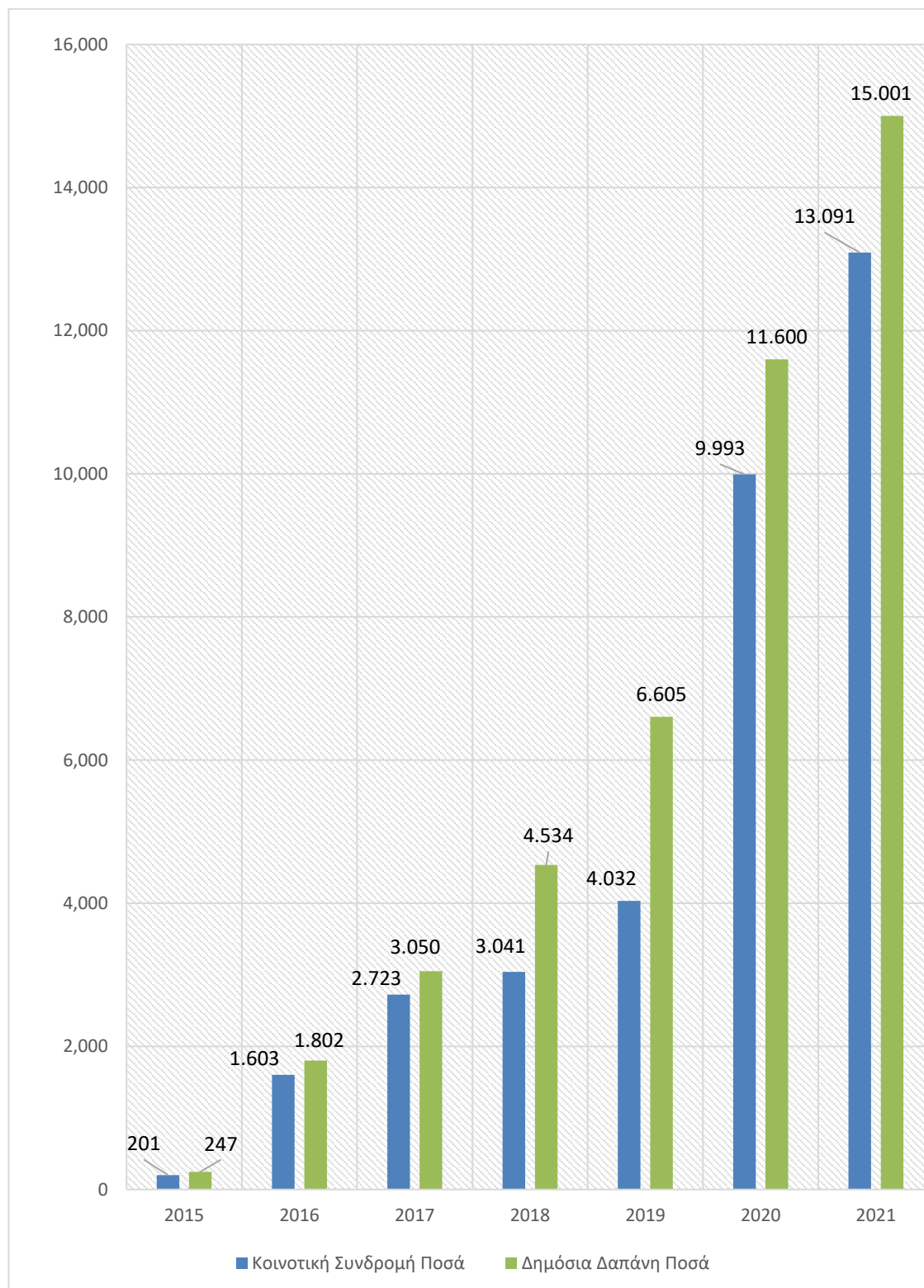
(πηγή: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/eafrd#top> ίδια επεξεργασία)

Διάγραμμα 3.Εξέλιξη Χρηματοδότησης ΕΣΠΑ 2014 – 2020

(πηγή: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/2014-2020/ESIF-2014-2020-Fin-Implementation-total-costs-by-T/vyjd-jfhd> - ίδια επεξεργασία)

Διάγραμμα 4. Ελλάδα ΕΣΠΑ 2014-2020: Διαχρονική απορρόφηση
(σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ)

(πηγή: <https://anaptyxi.gov.gr/el-gr/> ίδια επεξεργασία)

Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης για το Αναπτυξιακό Πλαίσιο 2014-2020 – Ελλάδα

Η Συμφωνία Σύμπραξης για το Αναπτυξιακό Πλαίσιο 2014-2020³⁰ είχε συνολική χρηματοδότηση 25.565.001.720 €, που από αυτά η Εθνική χρηματοδότηση ανήρθε στα 5.182.684.850 € και η χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα 20.382.316.870 €.

Η Προγραμματική Περίοδος 2014 – 2020 περιλάμβανε 20 Προγράμματα, εκ των οποίων τα 7 ήταν Τομεακά και τα 13 Περιφερειακά:

Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΕΠ) αφορούν έναν ή περισσότερους τομείς, με πανελλαδική γεωγραφική εμβέλεια. Τα επτά ΕΠ είναι:

- *«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία.*
- *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Υποδομών Μεταφορών, Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης.*
- *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση.*
- *Μεταρρύθμιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δημόσιου Τομέα.*
- *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας.*
- *Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο.*
- *Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Ναυτιλίας».*

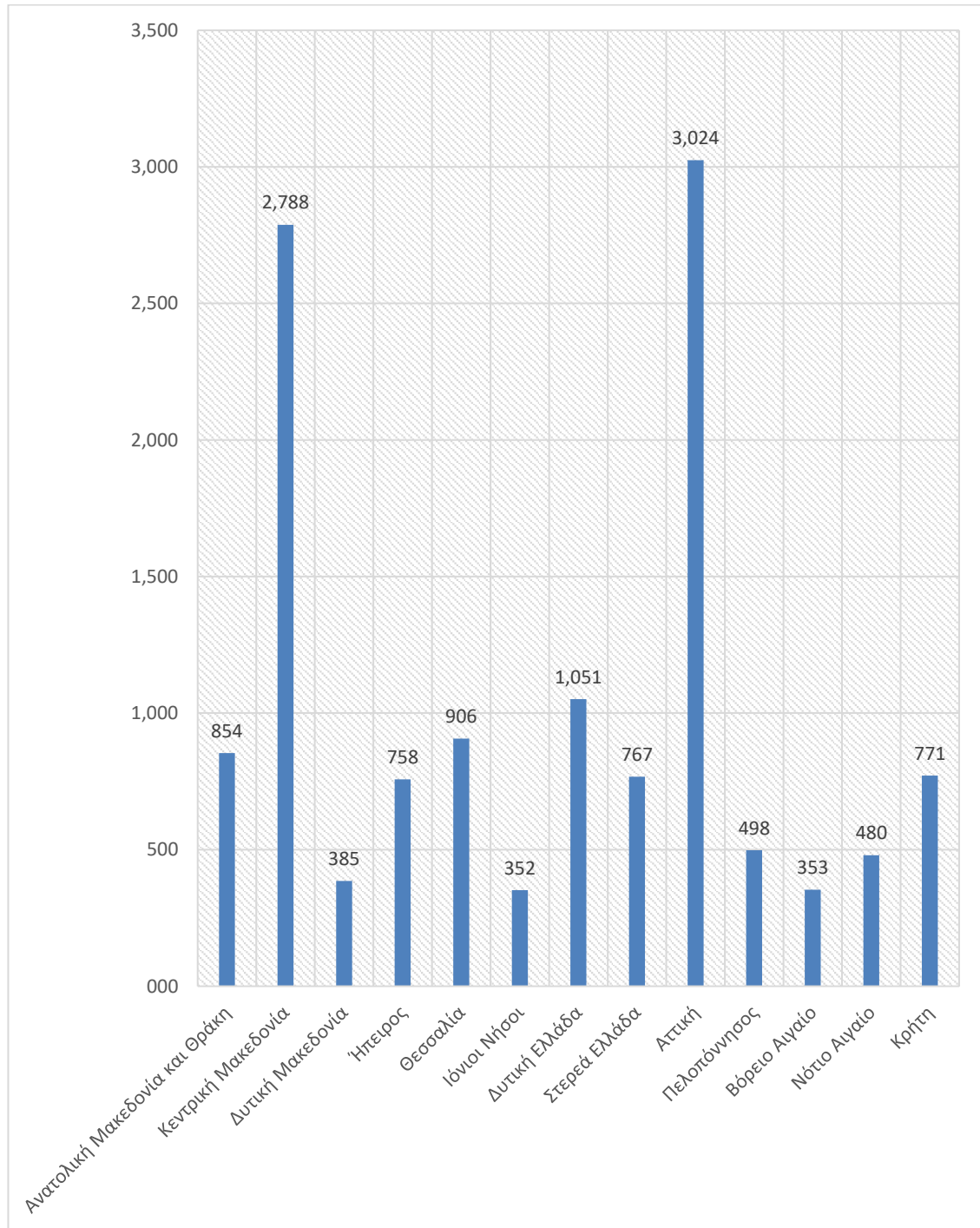
Τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε Ελληνική Περιφέρεια, περιέχουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας.

---

³⁰<https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu> Partnership Agreement for the Development Framework 2014-2020 – Greece, (Πρόσβαση 12.1.2023).

Διάγραμμα 5. Ελλάδα. ΕΣΠΑ 2014-2020: Πληρωμές ανά περιφέρεια
(σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ)

(πηγή: <https://anaptyxi.gov.gr/el-gr/> ίδια επεξεργασία)

2.2.2 ΕΣΠΑ 2021-2027

Το σχέδιο Νόμου με τίτλο «*Διαχείριση, έλεγχος και υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027*» αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ενεργοποίηση των νέων Προγραμμάτων. Το σχέδιο αυτό καθορίζει το πλαίσιο διακυβέρνησης και τους κανόνες για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 για τη διαχείριση, τον έλεγχο, τον συντονισμό και την υλοποίηση αναπτυξιακών παρεμβάσεων που λαμβάνουν οικονομική στήριξη από τα κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα Προγράμματα 2021-2027 χρηματοδοτούνται από τα ακόλουθα ταμεία: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+), Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (TRT) και Ευρωπαϊκό Ταμείο Ναυτιλίας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για το ΕΣΠΑ 2021-2027³¹ διαρθρώνεται στις ακόλουθες ενότητες:

- «Στόχοι της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027
- Σχεδιασμός ΕΣΠΑ και Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2021-2027
- Διαβουλεύσεις Προγραμμάτων
- Εθνικό Αναπτυξιακό Συνέδριο για το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 και σχετικές εκδηλώσεις».

Το 2021-2027 τα κονδύλια³² της Ε.Ε. που διατέθηκαν στην πολιτική συνοχής ανέρχονται σε 392 δισεκατομμύρια ευρώ. Με την εθνική συγχρηματοδότηση, περίπου μισό τρισεκατομμύριο ευρώ θα είναι διαθέσιμα για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων στις περιφέρειες και τις χώρες της ΕΕ.

Η πολιτική συνοχής παρέχεται μέσω συγκεκριμένων κονδυλίων:

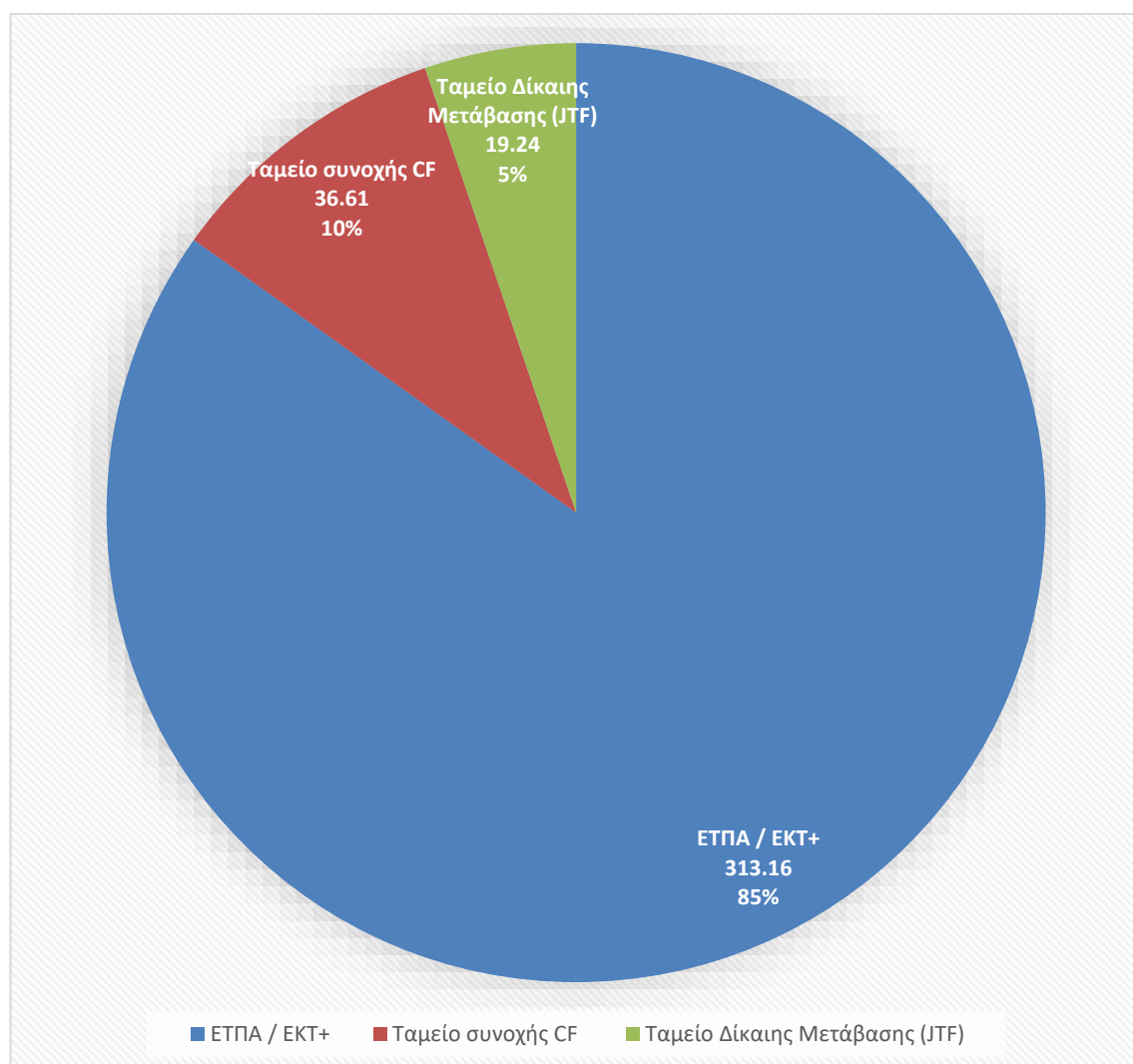
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), για επενδύσεις στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη όλων των περιφερειών και πόλεων της ΕΕ.
- Το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), για επενδύσεις στο περιβάλλον και τις μεταφορές στις λιγότερο ευημερούσες χώρες της ΕΕ.

³¹<https://www.espa.gr> Νέα Προγραμματική Περίοδος 2021-2027, (Πρόσβαση 17.1.2023).

³²https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/available-budget_en Available budget of Cohesion Policy 2021-2027, (Πρόσβαση 20.1.2023).

- Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus (ΕΚΤ+), για τη στήριξη θέσεων εργασίας και τη δημιουργία μιας δίκαιης και κοινωνικά χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίας στις χώρες της ΕΕ.
- Το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (JTF), για τη στήριξη των περιοχών που πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα.

Διάγραμμα 6. 2021-2027 - Στόχος: Επένδυση σε θέσεις εργασίας και ανάπτυξη - Αρχική κατανομή στην ΕΕ διαθέσιμη για προγραμματισμό (τρέχουσες τιμές)

(πηγή: https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/available-budget_en - ίδια επεξεργασία)

Βασικές αλλαγές του νέου ΕΣΠΑ 2021 – 2027 ³³

- Αύξηση 2,2 δις. € για τα 13 ΠΑΑ σε σχέση με το ΕΣΠΑ 2014-2020
- Διακριτικό Πρόγραμμα Ψηφιακού Μετασχηματισμού με ενισχυμένους πόρους και μια νέα Διαχειριστική Αρχή
- Διακεκριμένο Πρόγραμμα Πολιτικής Προστασίας και νέα Διαχειριστική Αρχή
- Διακεκριμένο Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης και νέα Διαχειριστική Αρχή
- Διακεκριμένο Πρόγραμμα για το Περιβάλλον, την Κλιματική Αλλαγή και την Ενέργεια
- Νέο Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητας με δράσεις ενίσχυσης των επιχειρήσεων
- Ενίσχυση και αναβάθμιση του Προγράμματος Τεχνικής Υποστήριξης για τη θεσμική και διαχειριστική ικανότητα των δικαιούχων και των φορέων υλοποίησης (Capacity Building)
- Βελτιστοποίηση του πλαισίου διαχείρισης και συντονισμού των συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων

Τα Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021–2027

- *«Ανταγωνισμός*
- *Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή*
- *Ψηφιακός Μετασχηματισμός*
- *Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή*
- *Μεταφορά*
- *Πολιτική Προστασία*
- *Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση*
- *Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα*
- *13 Περιφερειακά Προγράμματα»*

---

³³<https://pkcgroup.gr/en/financial-tools/nsrf-2021-2027/> Development planning for 2021-2027, (Πρόσβαση 17.1.2023).

Στόχοι πολιτικής του προγράμματος ³⁴

- *«Εξυπνότερη Ευρώπη - Προώθηση καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού - 20%*
- *Πιο πράσινη Ευρώπη - Προώθηση καθαρών και δίκαιων ενεργειακών μεταβάσεων, πράσινων και μπλε επενδύσεων - 27%*
- *Διασυνδεδεμένη Ευρώπη - Ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, έξυπνων και βιώσιμων συστημάτων υποδομής και μεταφορών - 8%*
- *Κοινωνική Ευρώπη - Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό και εξασφάλιση ίσης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά - 30%*
- *Η Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της - Προώθηση της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης με την υποστήριξη τοπικών πρωτοβουλιών - 6%*
- *Ειδικός στόχος Δίκαιη Μετάβαση - 7%»*

Τι νέο υπάρχει για το 2021-2027 ³⁵

- Υποστήριξη των προτεραιοτήτων της ΕΕ : 5 στόχοι πολιτικής που επικεντρώνονται σε βασικούς στόχους και θεματική συγκέντρωση σε αυτούς που είναι πιο σημαντικοί για μια ανταγωνιστική και αδιάβροχη Ευρώπη
- Κλιματικοί στόχοι : σταθμισμένη κλιματική και περιβαλλοντική συμβολή των επενδύσεων, ελάχιστοι στόχοι για τα ταμεία, μηχανισμός προσαρμογής του κλίματος
- Μεγαλύτερη ενδυνάμωση των τοπικών, αστικών και εδαφικών αρχών στη διαχείριση των κονδυλίων: αποκλειστικός στόχος πολιτικής που εφαρμόζεται μόνο μέσω εδαφικών και τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών
- Απλούστευση : Η νέα πολιτική συνοχής εισάγει ένα σύνολο κανόνων για τα οκτώ Ταμεία και σημαντική μείωση του όγκου του παράγωγου δικαίου. Αυτό συνεπάγεται συγκεκριμένα:
  - Ελαφρύτερη και συχνότερη αναφορά

³⁴<https://pkcgroup.gr/en/financial-tools/nsrf-2021-2027/> Development planning for 2021-2027, (Πρόσβαση 17.1.2023).

³⁵https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027_en New Cohesion Policy, (Πρόσβαση 17.1.2023).

- Ελαφρύτεροι έλεγχοι για προγράμματα: απότομη μείωση των επαληθεύσεων διαχείρισης, «αρχή του ενιαίου ελέγχου», αναλογικές ρυθμίσεις για τους ελέγχους
- Ταχύτερη παράδοση: εκτεταμένη δυνατότητα χρήσης απλοποιημένων επιλογών κόστους (SCO) και χρηματοδότησης που δεν συνδέονται με συστήματα κόστους
- Τέλος έγκρισης της Επιτροπής για μεγάλα έργα
- Όχι άλλος ορισμός φορέων διαχείρισης και ελέγχου
- Δημιουργία συνθηκών επιτυχίας: εξορθολογισμένοι και σαφείς όροι που επιτρέπουν την τήρηση των όρων καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου για την επιστροφή από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.
- Ευέλικτος προγραμματισμός προσαρμοσμένος στις νέες προκλήσεις και τις αναδυόμενες ανάγκες: κατανομή του ποσού ευελιξίας μόνο μετά από ενδιάμεση αναθεώρηση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και πιθανές νέες προκλήσεις
- Ενισχυμένες διατάξεις προβολής και επικοινωνίας: απαιτήσεις για δικαιούχους και ενέργειες στρατηγικής σημασίας

Σύγκριση 2014-2020 έναντι 2021-2027³⁶

Προτεραιότητες

2014-2020	2021-2027
11 θεματικοί στόχοι, πολλές επενδυτικές προτεραιότητες	5 στόχοι πολιτικής που ξεπερνούν τα τομεακά σιλό, όλο και πιο σύντομοι ειδικοί στόχοι
ΠΡΟΣ 11: ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερομένων και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση	Ανάπτυξη ικανοτήτων και συνεργασία με εταίρους εντός και εκτός των κρατών μελών ως οριζόντιες δράσεις

³⁶https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027_en New Cohesion Policy, (Πρόσβαση 17.1.2023).

Πιο ανεπτυγμένες περιοχές

2014-2020	2021-2027
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ > 90% μέσος όρος ΕΕ-27 Συγχρηματοδότηση: 50%	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ > 100% μέσος όρος ΕΕ-27 Συγχρηματοδότηση: 40% ή 50% (θα ήταν TRR κατά την περίοδο 2014-2020)

Περιοχές μετάβασης

2014-2020	2021-2027
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ 75% και 90% μέσος όρος ΕΕ-27 Συγχρηματοδότηση: 60% ή 80% (πρώην LDR)	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ 75% και 100% μέσος όρος ΕΕ-27 Συγχρηματοδότηση: 60% ή 70% (πρώην LDR)

Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες

2014-2020	2021-2027
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ < 75% μέσος όρος ΕΕ-27 Συγχρηματοδότηση: 80% ή 85% (επίπτωση κρίσης)	κατά κεφαλήν ΑΕΠ < 75% μέσος όρος ΕΕ-27 Συγχρηματοδότηση: 85%

Προϋποθέσεις επιτυχίας

2014-2020	2021-2027
Προϋποθέσεις εκ των προτέρων : υποχρεωτική περίληψη εκπλήρωσης και στη συμφωνία εταιρικής σχέσης, σχέδια δράσης, προθεσμία εκπλήρωσης 31/12/2016, αναστολή των ενδιάμεσων πληρωμών από την Επιτροπή στις προτεραιότητες του σχετικού προγράμματος που επηρεάζονται	Προϋποθέσεις εξουσιοδότησης : περιορισμένος κατάλογος, συνοπτικό και εξαντλητικό σύνολο αντικειμενικών κριτηρίων για την εκτίμησή τους, κάθε εξουσιαστική προϋπόθεση συνδέεται με συγκεκριμένο στόχο και ισχύει αυτόματα, εφαρμογή καθ' όλη την περίοδο, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης

2014-2020	2021-2027
	των σχετικών δαπανών, μπορεί να περιλαμβάνεται στις αιτήσεις πληρωμής, αλλά δεν επιστρέφεται από την Επιτροπή

Θεματική συγκέντρωση

2014-2020	2021-2027
Απαιτήσεις σε επίπεδο κατηγορίας περιοχής	Απαιτήσεις είτε σε εθνικό επίπεδο είτε σε κατηγορία περιφέρειας - επιλογή που πρέπει να γίνει στη συμφωνία εταιρικής σχέσης (για όλα τα προγράμματα, για ολόκληρη την περίοδο) Δυνατότητα μηχανισμών αντιστάθμισης
Βιώσιμη αστική ανάπτυξη: τουλάχιστον το 5% των πόρων του ΕΤΠΑ διατίθεται σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο του στόχου Επενδύσεις για την ανάπτυξη και την απασχόληση	Βιώσιμη αστική ανάπτυξη: τουλάχιστον 8% των πόρων του ΕΤΠΑ σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο του στόχου Επενδύσεις για θέσεις εργασίας και ανάπτυξη, εκτός από την τεχνική βοήθεια

Περιβάλλον και κλίμα

2014-2020	2021-2027
Σχετικές εκ των προτέρων προϋποθέσεις	Συνθήκες ενεργοποίησης
Κατάλογος συγκεκριμένων ενεργειών για να ληφθούν υπόψη οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας, η αποδοτικότητα των πόρων, ο μετριασμός και η προσαρμογή της κλιματικής αλλαγής, η ανθεκτικότητα στις καταστροφές και η πρόληψη και διαχείριση κινδύνων, κατά την επιλογή των λειτουργιών	Κλιματική προστασία των επενδύσεων σε υποδομές με αναμενόμενη διάρκεια ζωής τουλάχιστον 5 ετών

2014-2020	2021-2027
Κλιματική και περιβαλλοντική στάθμιση πεδίων παρέμβασης σε εκτελεστική πράξη	Κλιματική και περιβαλλοντική στάθμιση των πεδίων παρέμβασης στο παράρτημα Ι
Ελάχιστη συνεισφορά σε επίπεδο Ταμείου στους στόχους για το κλίμα	Εάν ισχύει μπόνους 3% για το κλίμα για το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, τότε και για τα ταμεία της Πολιτικής Συνοχής
Συνολικό ενδεικτικό ποσό στήριξης που προβλέπεται για τους στόχους της κλιματικής αλλαγής που θα αναφέρεται στη συμφωνία εταιρικής σχέσης και στα προγράμματα	Εθνικές συνεισφορές για το κλίμα, για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής, που θα καθοριστούν στη συμφωνία εταιρικής σχέσης
	Μηχανισμός κλιματικής προσαρμογής: σε περίπτωση που η παρακολούθηση δείχνει ανεπαρκή πρόοδο, τα μέτρα αποκατάστασης συμφωνήθηκαν στην ετήσια συνάντηση ανασκόπησης
Οι διαχειριστικές αρχές να αναλαμβάνουν δράσεις για την αποφυγή ή τη μείωση των περιβαλλοντικά επιβλαβών επιπτώσεων των παρεμβάσεων και τη διασφάλιση αποτελεσμάτων σε καθαρό κοινωνικό, περιβαλλοντικό και κλιματικό όφελος	Αρχή «Μην κάνετε σημαντική βλάβη».

Οικονομική διακυβέρνηση της Ε.Ε.

2014-2020	2021-2027
Συστάσεις ανά χώρα (CSR) που λαμβάνονται υπόψη καθ' όλη την περίοδο προγραμματισμού	Βελτιωμένοι και πιο λειτουργικοί δεσμοί με το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο – εστίαση σε ΕΚΕ που σχετίζονται με επενδύσεις, ιδίως στην αρχή του προγραμματισμού (ΕΚΑ 2019) και κατά τη διάρκεια της ενδιάμεσης

2014-2020	2021-2027
	αναθεώρησης (ΕΚΑ 2024)
Μακροοικονομικές προϋποθέσεις 1 και 2	Οι βασικές αρχές και οι στόχοι των μακροοικονομικών όρων διατηρούνται ενώ οι πτυχές εφαρμογής του προσαρμόζονται κατάλληλα: εξαιρούνται το ESF+ και το Interreg, καμία αναστολή που να συνδέεται με τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος, εφόσον έχει ενεργοποιηθεί η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η Επιτροπή δεν μπορεί να ζητήσει τροποποίηση προγράμματος κατά τα πρώτα 2 έτη, το τελευταίο έτος ή 2 συνεχόμενα έτη
	Γενικό καθεστώς όρων για την προστασία του προϋπολογισμού της Ένωσης

Τεχνική βοήθεια

2014-2020	2021-2027
Επιστροφή δαπανών που πραγματοποιήθηκαν. Δυνατότητα κατ' αποκοπή επιτοκίου που εισήχθη με τον κανονισμό Omnibus το 2019.	Τεχνική βοήθεια: Τα κράτη μέλη θα αποφασίσουν σε επίπεδο Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΣΠ) μεταξύ επιστροφής των πραγματοποιούμενων δαπανών ή κατ' αποκοπή ποσού για όλα τα προγράμματα. Πρόσθετες δράσεις ΤΒ για την ενίσχυση της ικανότητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων αρχών και φορέων, των δικαιούχων και των σχετικών εταίρων που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική διαχείριση και χρήση των Ταμείων: χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με το κόστος

Ενδιάμεση αναθεώρηση

2014-2020	2021-2027
Αποθεματικό επίδοσης 6% που κατανεμήθηκε κατά την αναθεώρηση απόδοσης το έτος 2019 και κατανομή του αποθεματικού μόνο σε επενδυτικές προτεραιότητες	Ποσό ευελιξίας 50% της κατανομής για το 2026 και το 2027, κατόπιν αξιολόγησης έως τον Μάρτιο του 2025 των προκλήσεων που εντοπίστηκαν στις ΕΚΕ, της προόδου στην εφαρμογή των Εθνικών Σχεδίων Ενέργειας και Κλίματος (NECPs) και του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης των κρατών μελών και των περιφερειών, αποτέλεσμα των αξιολογήσεων και της προόδου της εφαρμογής

Πλαίσιο απόδοσης

2014-2020	2021-2027
Επιλεγμένοι δείκτες για σκοπούς κατανομής του αποθεματικού απόδοσης	Για παρακολούθηση, αναφορά και αξιολόγηση της απόδοσης του προγράμματος
	Όλοι οι δείκτες σε σχέση με κάθε συγκεκριμένο αντικειμενικό μέρος του και σχετικοί με την ανασκόπηση της απόδοσης
	Εισήχθησαν κοινói δείκτες αποτελεσμάτων

Συμφωνία εταιρικής σχέσης

2014-2020	2021-2027
Αναλυτικά και τροποποιείται κάθε χρόνο για ευθυγράμμιση με τις τροποποιήσεις του ΕΠ	Σύντομα και συνοπτικά, ενδεικτικά ποσά, μπορούν να συμπεριληφθούν σε ένα πρόγραμμα, είναι δυνατή μόνο μία τροποποίηση (ενδιάμεση αναθεώρηση)

Απόφαση ανά χώρα

Απόφαση	Χώρα
12 Ιανουαρίου 2023	Ισπανία
16 Δεκεμβρίου 2022	Βέλγιο
20 Σεπτεμβρίου 2022	Ιρλανδία
16 Σεπτεμβρίου 2022	Μάλτα
12 Σεπτεμβρίου 2022	Σλοβενία
24 Αυγούστου 2022	την Κροατία
25 Ιουλίου 2022	Ρουμανία
25 Ιουλίου 2022	Ιταλία
18 Ιουλίου 2022	Σλοβακία
18 Ιουλίου 2022	Εσθονία
14 Ιουλίου 2022	Πορτογαλία
8 Ιουλίου 2022	Κύπρος
6 Ιουλίου 2022	Βουλγαρία
30 Ιουνίου 2022	Πολωνία
24 Ιουνίου 2022	Ολλανδία
02 Ιουνίου 2022	Γαλλία
25 Μαΐου 2022	Σουηδία
25 Μαΐου 2022	Δανία
13 Μαΐου 2022	Τσεχία
05 Μαΐου 2022	Φινλανδία
02 Μαΐου 2022	Αυστρία
22 Απριλίου 2022	Λιθουανία
19 Απριλίου 2022	Γερμανία
29 Ιουλίου 2021	Ελλάδα

Εδαφική ανάπτυξη

2014-2020	2021-2027
	Ο αποκλειστικός στόχος πολιτικής 5 θα υλοποιηθεί αποκλειστικά μέσω εδαφικών εργαλείων, π.χ. Ολοκληρωμένες Εδαφικές Επενδύσεις (ITI), τοπική ανάπτυξη υπό την ηγεσία της Κοινότητας (CLLD) αλλά και εργαλεία υποστήριξης πρωτοβουλιών που σχεδιάστηκαν από τα κράτη μέλη
Τοπική ανάπτυξη υπό την ηγεσία της κοινότητας: υποχρεωτικό ΕΓΤΑΑ	CLLD: εάν περισσότερα από ένα Αμοιβαία Κεφάλαια, ορισμός Κύριου Αμοιβαίου Κεφαλαίου

Μεταγραφές

2014-2020	2021-2027
Δεν επιτρέπεται μεταξύ Ταμείων. Μη μεταβίβαση πόρων μεταξύ κατηγοριών περιφερειών	Κατά την έγκριση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης ή με τροποποίηση προγράμματος: Έως 5% κάθε αρχικής εθνικής κατανομής του Ταμείου σε άλλο μέσο υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση (δυνατή μεταφορά πίσω) Έως 5% κάθε αρχικής εθνικής κατανομής του Ταμείου σε άλλο Ταμείο CPR Έως 20% κάθε αρχική εθνική κατανομή του Ταμείου μεταξύ του ΕΤΠΑ, του ΕΚΤ+ ή του Ταμείου Συνοχής (έως 25% για την CZ) Προαιρετικές μεταφορές από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+ στο Ταμείο Just Transition (JTF) (μέγιστο 300% του JTF και μέγιστο 15% του Ταμείου παροχής), μη αναστρέψιμες Έως 5% των αρχικών κατανομών από τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες (LDR) σε Περιφέρειες μετάβασης (TRR), από LDR σε πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες (MDR) και από

2014-2020	2021-2027
	TRR σε MDR, έως και 10% για κράτη μέλη με ΑΕΕ < 90% ΕΕ. Δεν υπάρχει όριο για το αντίθετο.
	<p>Συνεισφορές στο InvestEU έως 2% της αρχικής κατανομής για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ+, το Ταμείο Συνοχής και το EMFAF – στην ΠΠ</p> <p>Δυνατότητα περαιτέρω μεταφοράς έως και 3% μετά τον Ιανουάριο 2023 μέσω τροποποίησης προγράμματος</p> <p>Τα ποσά που διατίθενται θα χρησιμοποιηθούν για την τροφοδότηση του μέρους της εγγύησης της ΕΕ στο πλαίσιο του τμήματος MS και για τον συμβουλευτικό κόμβο InvestEU</p>

Συνέργειες

2014-2020	2021-2027
<p>Εντός κοινού στρατηγικού πλαισίου, τα κράτη μέλη να λαμβάνουν δεόντως υπόψη την ενίσχυση του συντονισμού, τις συνέργειες και τις συμπληρωματικότητες μεταξύ των Ταμείων ESI και του Horizon 2020 ή του COSME</p>	<p>Διατάξεις για την απλοποιημένη επιλογή για τις συγχρηματοδοτούμενες εταιρικές σχέσεις Seal of Excellence και Horizon Europe καθώς και για θεσμοθετημένες εταιρικές σχέσεις</p>

Παρακολούθηση

2014-2020	2021-2027
<p>Ετήσια έκθεση υλοποίησης (AIR), διαβίβαση οικονομικών στοιχείων 3 φορές το χρόνο, ετήσια συνάντηση αναθεώρησης, τελική έκθεση υλοποίησης</p>	<p>Δεν υπάρχει πλέον AIR</p> <p>Διαβίβαση οικονομικών δεδομένων 5 φορές το χρόνο, ετήσια συνάντηση αναθεώρησης, τελική έκθεση υλοποίησης</p> <p>Υποχρεωτική δημοσίευση όλων των</p>

2014-2020	2021-2027
	πληροφοριών και δεδομένων
Κάθε μέλος της επιτροπής παρακολούθησης μπορεί να έχει δικαίωμα ψήφου και συμβουλευτικό ρόλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	Όλα τα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης έχουν δικαίωμα ψήφου, τα μη μέλη επιτρέπεται να συμμετέχουν στις εργασίες της και συμβουλευτικός ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Επικοινωνία και προβολή

2014-2020	2021-2027
	Τα προγράμματα περιλαμβάνουν προσέγγιση επικοινωνίας με στόχους, κοινό-στόχο, κανάλια, προϋπολογισμό και δείκτες
	Ενιαία επωνυμία
Κατάλογος δικαιούχων που θα ενημερώνεται κάθε 6 μήνες	Υποχρεωτική και συχνή δημοσίευση καταλόγου πράξεων και πληροφοριών για προσεχείς προσκλήσεις υποβολής προτάσεων
	Επιχειρήσεις στρατηγικής σημασίας
	Ρητή πρόβλεψη για διορθώσεις σε περίπτωση που οι δικαιούχοι δεν συμμορφωθούν με την υποχρέωση
Στρατηγική επικοινωνίας Υπάλληλοι επικοινωνίας και το δίκτυό τους Διατήρηση το 2021-2027	

Οικονομική ενίσχυση από τα ταμεία

2014-2020	2021-2027
	Σαφής διάκριση μεταξύ της στήριξης των κρατών μελών προς τους δικαιούχους και της συνεισφοράς της Ένωσης σε ένα πρόγραμμα
Επιστροφή με βάση το πραγματικό	Επιστροφή εξόδων της συνεισφοράς της Ένωσης

2014-2020	2021-2027
<p>κόστος μόνο για τη συνεισφορά της Ένωσης</p> <p>Χρήση απλοποιημένων επιλογών κόστους μόνο σε επίπεδο κρατών μελών σε επίπεδο δικαιούχων</p>	<p>επίσης μέσω χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με το κόστος και βασίζεται σε απλοποιημένες επιλογές κόστους (SCO) (σαφείς προϋποθέσεις που καλύπτονται από την απόφαση του προγράμματος) και μειωμένο πεδίο ελέγχων και λογιστικών ελέγχων</p> <p>Εξουσιοδότηση της Επιτροπής να καθιερώνει μεθόδους για τη συνεισφορά της Ένωσης μέσω SCO και χρηματοδότηση που δεν συνδέονται με το κόστος (FNLTC)</p>
<p>Ο κανονισμός Omnibus επέκτεινε τη χρήση των SCO (π.χ. κατ' αποκοπή τεχνική βοήθεια (TA) και πληρωμές σε δικαιούχους βάσει συνθηκών</p>	<p>Η χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με δαπάνες ως μορφή επιχορήγησης προς τους δικαιούχους είναι δυνατή μόνο εάν εφαρμόζεται και για συνεισφορά της Ένωσης</p>
<p>Υποχρεωτική χρήση των επιλογών απλουστευμένου κόστους για μικρότερες εργασίες που δεν υπερβαίνουν τα 100.000 ευρώ</p>	<p>Υποχρεωτική χρήση των επιλογών απλουστευμένου κόστους ως μορφή επιχορηγήσεων για μικρότερες πράξεις που δεν υπερβαίνουν τα 200 000 ευρώ</p>
<p>Κανόνες καθορισμού ποσών: σχέδιο προϋπολογισμού έως 100 000 ευρώ</p>	<p>Κανόνες καθορισμού ποσών: σχέδιο προϋπολογισμού έως 200 000 ευρώ</p>
	<p>Λιγότεροι περιορισμοί για την εφαρμογή των SCO κατά τις δημόσιες συμβάσεις</p>
<p>SCO εκτός ραφίου</p>	<p>Συνέχεια 2014-20 και προσθήκη νέων</p>
<p>Οι SCO για άλλες πολιτικές της ΕΕ ή που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιηθούν για παρόμοιους τύπους πράξεων</p>	<p>Οι SCO για άλλες πολιτικές της ΕΕ ή που χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιηθούν για παρόμοιους τύπους πράξεων αλλά δεν απαιτείται απαίτηση για παρόμοιο τύπο δικαιούχου</p>
	<p>Καθαρή διαδρομή ελέγχου</p>

Χρηματοοικονομική διαχείριση

2014-2020	2021-2027
Μεγάλα έργα	Τα μεγάλα έργα σταμάτησαν
Προχρηματοδότηση : αρχική και ετήσια, διαφορετικά ποσοστά και κανόνες	Προχρηματοδότηση: μόνο ετήσια προχρηματοδότηση 0,5% από το 2021 έως το 2026
Παρακράτηση στις πληρωμές: 10%	Παρακράτηση στις πληρωμές: 5%
Αποδέσμευση: Κανόνας N+3	Αποδέσμευση: Κανόνας N+3 αλλά N+2 για δεσμεύσεις 2027 (τέλος περιόδου 31/12/2029)

Χρηματοοικονομικά μέσα

2014-2020	2021-2027
Απαραίτητη εκ των προτέρων αξιολόγηση	Η εκ των προτέρων αξιολόγηση μπορεί να βασίζεται σε μια υπάρχουσα ή απλώς να ενημερώνει μια υπάρχουσα
	Σαφείς κανόνες επιλεξιμότητας για εγγυήσεις: συνολικό ποσό συνεισφοράς του προγράμματος που καταβάλλεται ή προορίζεται για συμβάσεις εγγύησης
Συνεισφορά στο ΕΤΣΕ	Συνεισφορά στο InvestEU
Ειδικό σύστημα διασφάλισης και αναφοράς	Ενιαίο σύστημα διασφάλισης και αναφοράς για επιχορηγήσεις και χρηματοοικονομικά μέσα (ΧΟ)

Διαχείριση και έλεγχος

2014-2020	2021-2027
Ορισμός αρχών	Ο ορισμός των αρχών σταμάτησε και προωθήθηκε η μετατροπή υφιστάμενων αρχών και συστημάτων
Αρχή πιστοποίησης	Η λογιστική λειτουργία μπορεί να εκτελεστεί από τον ΜΑ
Υποχρεωτική ετήσια υποβολή λογαριασμών, έστω και «μηδενική»	Λογαριασμοί που υποβάλλονται για κάθε λογιστική χρήση για την οποία έχουν υποβληθεί

2014-2020	2021-2027
	αιτήσεις πληρωμής
	Επιβεβαιώσεις διαχείρισης δειγμάτων βάσει κινδύνου
	Ενισχυμένες αναλογικές ρυθμίσεις : εξάρτηση από εθνικά συστήματα και κανόνες διαχείρισης (καλό ιστορικό και λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (MCS), συμμετοχή στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO), μειωμένο στατιστικό δείγμα για ελέγχους πράξεων, εφαρμογή μόνο εθνικών κανόνων , η Επιτροπή εξετάζει μόνο το έργο της αρχής ελέγχου. Αναστρέψιμο κατά την προγραμματική περίοδο!
Ο ίδιος δικαιούχος μπορεί να ελεγχθεί με διαφορετικούς ελέγχους (εκτός εάν είναι κάτω από τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες λειτουργίας σύμφωνα με τον κανονισμό)	Συνολική ενιαία αρχή ελέγχου για την αποφυγή επικαλύψεων ελέγχων και επαληθεύσεις διαχείρισης των ίδιων δαπανών - αυξημένη διασταυρούμενη εξάρτηση στους ελέγχους. Συντονισμός των σχεδίων ελέγχου της Επιτροπής και των κρατών μελών

Εκτίμηση

2014-2020	2021-2027
	Σαφής κατανομή των καθηκόντων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής
Υποχρέωση διεξαγωγής εκ των προτέρων αξιολόγησης για κάθε πρόγραμμα	Καμία υποχρέωση διεξαγωγής εκ των προτέρων αξιολόγησης από τα κράτη μέλη
Εκ των προτέρων, ενδιάμεση και εκ των υστέρων αξιολόγηση	Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ολοκληρώσουν έως τα τέλη Ιουνίου 2029 μια αξιολόγηση για κάθε πρόγραμμα για την αξιολόγηση του αντικτύπου του.

Πρότυπα

2014-2020	2021-2027
Κανονισμοί εφαρμογής και ανάθεσης που εκδόθηκαν μετά την έναρξη ισχύος της νομοθεσίας που προβλέπει εξουσιοδοτήσεις	Όλα τα διαθέσιμα από την έναρξη ισχύος των κανονισμών, το παράγωγο δικαίω μειώθηκε στο ελάχιστο

2.4 Ελλάδα - 2021-2027 προγραμματιστική περίοδος

Η συμφωνία «ESPA 2021-2027», η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021, αντικατοπτρίζει κυρίως τις νέες προτεραιότητες τόσο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια.

Η Ελλάδα είναι το πρώτο κράτος μέλος της ΕΕ στο οποίο εγκρίθηκε η «Εταιρική Σύμβαση Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027» για τη νέα Προγραμματική Περίοδο. Η συμφωνία διαθέτει συνολικά 26,2 δισ. ευρώ για τη χώρα για τα επόμενα 7 χρόνια, με 20,9 δισ. ευρώ να προέρχονται από την Υποστήριξη της Ένωσης και 5,3 δισ. ευρώ από Εθνική Συνεισφορά.

Το «ΕΣΠΑ 2021-2027» θέτει προτεραιότητες για την ενίσχυση της οικονομίας, των υποδομών, των ανθρώπινων δεξιοτήτων και της κοινωνικής προστασίας της χώρας. Επίσης, αντιμετωπίζει τις διαρθρωτικές ελλείψεις της ελληνικής οικονομίας και λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες της χώρας τα επόμενα χρόνια.

Τα έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη από το ΕΣΠΑ 2014-2020 θα συνεχιστούν και θα ολοκληρωθούν, ενώ νέα έργα θα διευκολύνουν τη μετάβαση σε ένα καλύτερο μέλλον.

Προβάλλονται, ως συνολική πολιτική, οι προτεραιότητες και δράσεις που θα υλοποιηθούν και οι οποίες ως σκοπό τους έχουν τη γόνιμη μετάβαση σε μια:

- «πιο έξυπνη» Ελλάδα - 20% των πόρων
- «πιο πράσινη» Ελλάδα - 27% των πόρων
- «πιο διασυνδεδεμένη» Ελλάδα - 8% των πόρων
- «πιο κοινωνική» Ελλάδα - 30% των πόρων
- Ελλάδα πιο κοντά στους πολίτες της- 6% των πόρων

- *Για τη Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών μετά την απολιγνιτοποίηση - 7% των πόρων».*

Το νέο «ΕΣΠΑ 2021-2027» μετά την πανδημική κρίση, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος με τη μορφή δράσεων και έργων που έχουν μεγάλη αξία και οφέλη που ενισχύονται και επεκτείνονται τόσο στην κοινωνία όσο και στην οικονομία. Αυτές οι προσπάθειες αναμένεται να διαδραματίσουν κρίσιμο ρόλο στην έναρξη μιας νέας εποχής ευημερίας για όλους, καθώς αφήνουν διαρκή αναπτυξιακό αντίκτυπο.

Η ΓΓΕΑ είναι επίσης υπεύθυνη για την υλοποίηση των δράσεων RTDI στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Greece 2.0». Οι δράσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, με προϋπολογισμό 444 εκατομμυρίων €, θα καλύπτουν ειδικές ανάγκες έρευνας και καινοτομίας ανά χώρα που δεν καλύπτονται από τη συμφωνία εταιρικής σχέσης για ρυθμιστικούς λόγους, όπως η βασική έρευνα, ή σχετίζονται με σημαντικές υποδομές RTDI με οικονομικές απαιτήσεις που υπερβαίνουν τις διαθέσιμους προϋπολογισμούς ΠΑ ή προκύπτουν από γεωγραφικούς περιορισμούς που επιβάλλονται από την ΠΑ που δημιουργούν ανυπέρβλητα εμπόδια όσον αφορά την κατανομή της χρηματοδότησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Χρηματοοικονομική διαχείριση

3.1 Εισαγωγή

Τα διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία είναι χρηματοδοτικά μέσα που χρησιμοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τη στήριξη έργων περιφερειακής και αστικής ανάπτυξης. Αυτά τα κονδύλια έχουν σχεδιαστεί για να συμβάλλουν στη μείωση των οικονομικών ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ, επενδύοντας σε έργα που προάγουν την οικονομική ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία³⁷ είναι:

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) – Αυτό το ταμείο παρέχει οικονομική υποστήριξη για έργα που προωθούν την περιφερειακή ανάπτυξη και μειώνουν τις οικονομικές ανισότητες σε ολόκληρη την ΕΕ.
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) – Αυτό το ταμείο επικεντρώνεται στην προώθηση της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης παρέχοντας υποστήριξη για πρωτοβουλίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και δημιουργίας θέσεων εργασίας.
- Ταμείο Συνοχής – Αυτό το ταμείο παρέχει οικονομική στήριξη σε κράτη μέλη της ΕΕ με χαμηλότερο ΑΕΠ για να τα βοηθήσει να φτάσουν τη διαφορά με τις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες.
- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) – Αυτό το ταμείο έχει σχεδιαστεί για να υποστηρίζει έργα αγροτικής ανάπτυξης που προωθούν τη βιώσιμη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές οικονομίες.
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) – Αυτό το ταμείο παρέχει οικονομική στήριξη για τη βιώσιμη ανάπτυξη της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και των παράκτιων κοινοτήτων και οικονομιών.
- Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία (ΕΤΣ) – Αυτό το ταμείο υποστηρίζει έργα διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής

---

³⁷https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode/2014-2020-european-structural-and-investment-funds_en 2014-2020 European structural and investment funds, (Πρόσβαση 9.1.2023).

συνεργασίας που στοχεύουν στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

Η διαχείριση αυτών των κονδυλίων γίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία καθορίζει τις προτεραιότητες για τη χρηματοδότηση με βάση τους γενικούς στόχους της ΕΕ για περιφερειακή και αστική ανάπτυξη. Τα κράτη μέλη και οι περιφέρειες μπορούν να υποβάλουν αίτηση για χρηματοδότηση μέσω διαφόρων διαύλων, όπως προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, άμεσες αναθέσεις και συμφωνίες εταιρικής σχέσης.

3.2 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) - European regional development fund³⁸ (ERDF) το οποίο προωθεί την ισόρροπη ανάπτυξη στις διάφορες περιφέρειες της Ε.Ε. Το ΕΤΠΑ αποτελεί βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ, με στόχο τη μείωση των αναπτυξιακών χασμάτων μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών και τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου σε περιφέρειες που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Το ταμείο δίνει προτεραιότητα σε περιοχές με συνεχή φυσικά ή δημογραφικά εμπόδια, όπως οι αραιοκατοικημένες βόρειες περιοχές, καθώς και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές.

Το ΕΤΠΑ έχει δύο βασικούς στόχους, και συγκεκριμένα:

- Επενδύσεις για ανάπτυξη και θέσεις εργασίας – με στόχο την ενίσχυση της αγοράς εργασίας και των περιφερειακών οικονομιών.
- Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία – με στόχο την ενίσχυση της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας εντός της ΕΕ.

Οι πόροι που ανατέθηκαν στον πρώτο στόχο έχουν κατανομηθεί σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες περιοχών:

- Πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ υπερβαίνει το 90% του μέσου όρου της ΕΕ.
- Περιφέρειες μετάβασης των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ κυμαίνεται μεταξύ 75% και 90% του μέσου όρου της ΕΕ.
- Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες των οποίων το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κάτω του 75% του μέσου όρου της ΕΕ.

³⁸[https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/95/european-regional-development-fund-erdf-](https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/95/european-regional-development-fund-erdf)

European Regional Development Fund (ERDF), (Πρόσβαση 9.1.2023).

Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης την περίοδο 2021-2027

Το 2021, η Ε.Ε. εισήλθε σε μια νέα πολυετή προγραμματική περίοδο. Οι κανόνες για το ΕΤΠΑ για την περίοδο 2021-2027 θεσπίζονται σε:

- Κανονισμός για το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής·
- Κανονισμός για ειδικές διατάξεις για τον στόχο της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (Interreg).

Αυτοί οι κανονισμοί διατηρούν τους δύο τρέχοντες στόχους του ΕΤΠΑ: «Επενδύσεις για θέσεις εργασίας και ανάπτυξη» και «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία».

Για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, περίπου 200,36 δισεκατομμύρια ευρώ έχουν διατεθεί στο ΕΤΠΑ (συμπεριλαμβανομένων 8 δισεκατομμυρίων ευρώ για την Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία και 1,93 δισεκατομμύρια ευρώ ειδικών πιστώσεων για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες). Οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες θα επωφεληθούν από ποσοστά συγχρηματοδότησης έως και 85% του κόστους των έργων. Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης για τις περιφέρειες μετάβασης και για τις πιο ανεπτυγμένες περιφέρειες θα είναι έως 60% και 40% αντίστοιχα.

3.3 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus.

Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) - European social fund³⁹ (ESF) το οποίο υποστηρίζει έργα που σχετίζονται με την απασχόληση σε όλη την Ευρώπη και επενδύει στο ανθρώπινο κεφάλαιο της Ευρώπης, τους εργαζόμενους, τους νέους της και όλους όσους αναζητούν δουλειά. Μέσω του προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020 έτρεξε και το πρόγραμμα Απασχόληση και Κοινωνική Καινοτομία - Employment and Social Innovation (EaSI) programme⁴⁰, ένα **χρηματοδοτικό μέσο** σε επίπεδο Ε.Ε. για την προώθηση υψηλού επιπέδου ποιότητας και βιώσιμης απασχόλησης, διασφαλίζοντας επαρκή και αξιοπρεπή κοινωνική προστασία, καταπολεμώντας τον κοινωνικό αποκλεισμό και τη φτώχεια και βελτιώνοντας τις συνθήκες εργασίας.

³⁹<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en> European Social Fund Plus, (Πρόσβαση 9.1.2023).

⁴⁰<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081> EU Programme for Employment and Social Innovation (EaSI), (Πρόσβαση 9.1.2023).

3.4 Ταμείο Συνοχής.

Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) – Cohesion fund⁴¹ (CF) το οποίο χρηματοδοτεί έργα μεταφορών και περιβάλλοντος σε χώρες όπου το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο είναι μικρότερο από το 90% του μέσου όρου της ΕΕ. Το 2014-20, αυτές είναι η Βουλγαρία, η Κροατία, η Κύπρος, η Τσεχία, η Εσθονία, η Ελλάδα, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβακία και η Σλοβενία .⁴²

Το νέο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο Plus⁴³ (ΕΚΤ+) θα παραμείνει το κύριο μέσο της ΕΕ για επενδύσεις στους ανθρώπους – αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών συνεπειών της πανδημίας COVID-19, προώθηση υψηλών επιπέδων απασχόλησης, οικοδόμηση κοινωνικής προστασίας και ανάπτυξη ειδικευμένου και ανθεκτικού εργατικού δυναμικού έτοιμου για η μετάβαση σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία.

Με έναρξη ισχύος την 1η Ιουλίου 2021, ο κανονισμός ΕΚΤ+ θα υποστηρίζει την εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, που ανακηρύχθηκε από κοινού από το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή ως η πυξίδα της ΕΕ για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων στην Ευρώπη.

3.5 Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) – European agricultural fund for rural development⁴⁴ (EAFRD) το οποίο επικεντρώνεται στην επίλυση των ιδιαίτερων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές της Ε.Ε. Το ταμείο χρηματοδοτεί τη συνεισφορά στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ) - rural development programmes⁴⁵ (RDPs). Οι χώρες – μέλη προετοιμάζουν τα δικά τους προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης για να καλύψουν τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες στο πλαίσιο κοινών προτεραιοτήτων της Ε.Ε.Ο

⁴¹https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/cohesion-fund_en Cohesion Fund, (Πρόσβαση 9.1.2023).

⁴² Piattoni, S., & Polverari, L. (2016). *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. UK: Edward Elgar Publishing Limited

⁴³<https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=en> a new, stronger European social fund plus, (Πρόσβαση 10.2.2023).

⁴⁴https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/european-agricultural-fund-rural-development-eafrd_en European agricultural fund for rural development (EAFRD), (Πρόσβαση 9.1.2023).

⁴⁵https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development/country_en Agriculture and rural development, (Πρόσβαση 9.1.2023).

προϋπολογισμός του ΕΓΤΑΑ για την προγραμματική περίοδο 2014-20 ανερχόταν σε περίπου 100 δισεκατομμύρια ευρώ.

Η αγροτική ανάπτυξη είναι ο «δεύτερος πυλώνας» της κοινής γεωργικής πολιτικής⁴⁶ (ΚΓΠ), ενισχύοντας τον «πρώτο πυλώνα» των εισοδηματικών ενισχύσεων και των μέτρων της αγοράς ενισχύοντας την κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα των αγροτικών περιοχών.

Η ΚΓΠ συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών μέσω τριών μακροπρόθεσμων στόχων:

- ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας·
- εξασφάλιση της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και της δράσης για το κλίμα·
- την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και διατήρησης της απασχόλησης.

Από το 2023 και μετά, όλες οι νέες δράσεις αγροτικής ανάπτυξης θα ενσωματωθούν στα εθνικά στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ - CAP Strategic plans⁴⁷. Κάθε εθνικό σχέδιο θα βασίζεται σε βασικούς κοινωνικούς, περιβαλλοντικούς και οικονομικούς στόχους για τη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές της ΕΕ.

Τουλάχιστον το 30% της χρηματοδότησης για κάθε ΠΑΑ πρέπει να αφιερώνεται σε μέτρα σχετικά με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, μεγάλο μέρος των οποίων διοχετεύεται μέσω επιχορηγήσεων και ετήσιων πληρωμών σε αγρότες που στρέφονται προς πιο φιλικές προς το περιβάλλον πρακτικές.

---

⁴⁶https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_en Rural development, (Πρόσβαση 10.2.2023).

⁴⁷https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en CAP Strategic Plans, (Πρόσβαση 9.1.2023).

3.6 Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)

Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) – European maritime and fisheries fund⁴⁸ (EMFF), το οποίο βοηθά τους αλιείς να υιοθετήσουν βιώσιμες αλιευτικές πρακτικές και τις παράκτιες κοινότητες να διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής στις ευρωπαϊκές ακτές. Το πρόγραμμα είχε συνολικό προϋπολογισμό 6,4 δισεκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2014 - 2020. Το 11% το διαχειρίστηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την υποστήριξη στόχων σε όλη την Ε.Ε. στις θαλάσσιες και παράκτιες υποθέσεις και το 89% διαχειρίστηκαν τα κράτη μέλη μέσω επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Το ταμείο έχει ως αντικείμενο τη θαλάσσια πολιτικής της Ε.Ε. και στοχεύει:

- βοηθά τους αλιείς να προσαρμοστούν στη βιώσιμη αλιεία
- υποστηρίζει τις παράκτιες κοινότητες στη διαφοροποίηση των οικονομιών τους
- χρηματοδοτεί έργα που δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής στις ευρωπαϊκές ακτές
- υποστηρίζει τις βιώσιμες εξελίξεις της υδατοκαλλιέργειας
- διευκολύνει την πρόσβαση των αιτούντων στη χρηματοδότηση
- υποστηρίζει την εφαρμογή της θαλάσσιας πολιτικής

3.7 Ταμείο Αλληλεγγύης της ΕΕ

Σκοπός του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁴⁹ (ΤΑΕΕ) - European Union Solidarity Fund (EUSF), είναι να βοηθήσει τις περιφέρειες της Ευρώπης που έχουν πληγεί από μεγάλες φυσικές καταστροφές και να δείξει την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη. Το Ταμείο ιδρύθηκε ως απάντηση στις σοβαρές πλημμύρες που σημειώθηκαν στην Κεντρική Ευρώπη το καλοκαίρι του 2002.

Από τη δημιουργία του, το ΤΑΕΕ⁵⁰ έχει χρησιμοποιηθεί για να βοηθήσει σε 100 φυσικές καταστροφές, συμπεριλαμβανομένων πλημμυρών, δασικών πυρκαγιών, σεισμών, καταιγίδων και ξηρασιών. Επιπλέον, το Ταμείο έχει ενεργοποιηθεί 20 φορές για την ανταπόκριση σε έκτακτα περιστατικά δημόσιας υγείας. Περισσότερες από 28

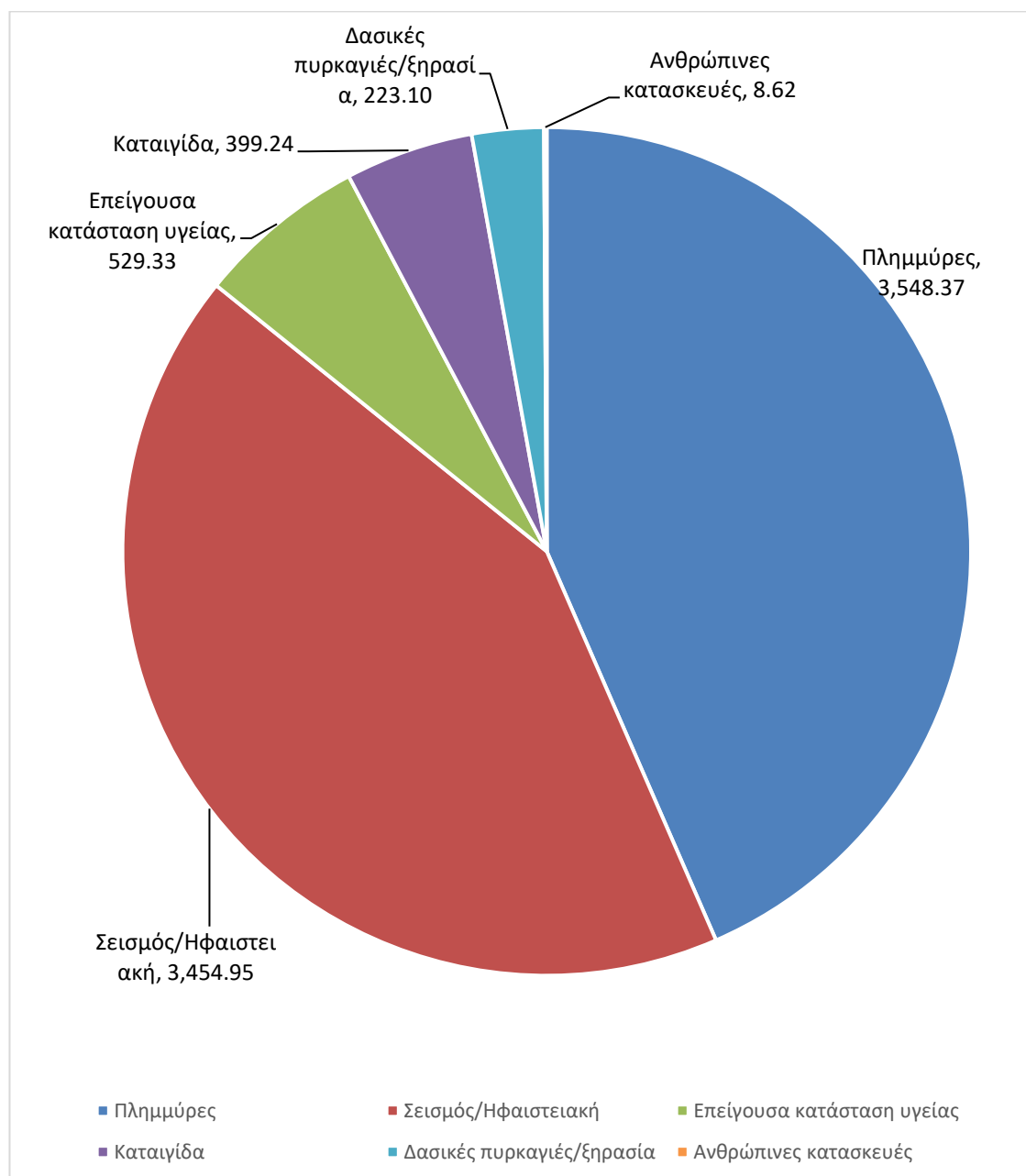
⁴⁸https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/funding/european-maritime-and-fisheries-fund-emff_en European Maritime and Fisheries Fund (EMFF), (Πρόσβαση 9.1.2023).

⁴⁹https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/solidarity-fund_en EU Solidarity Fund, (Πρόσβαση 20.2.2023).

⁵⁰<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/An-overview-of-the-EU-Solidarity-Fund-2002-2020/qpif-qzyn> EU Solidarity Fund: supporting disaster recovery 2002-2020, (Πρόσβαση 20.2.2023).

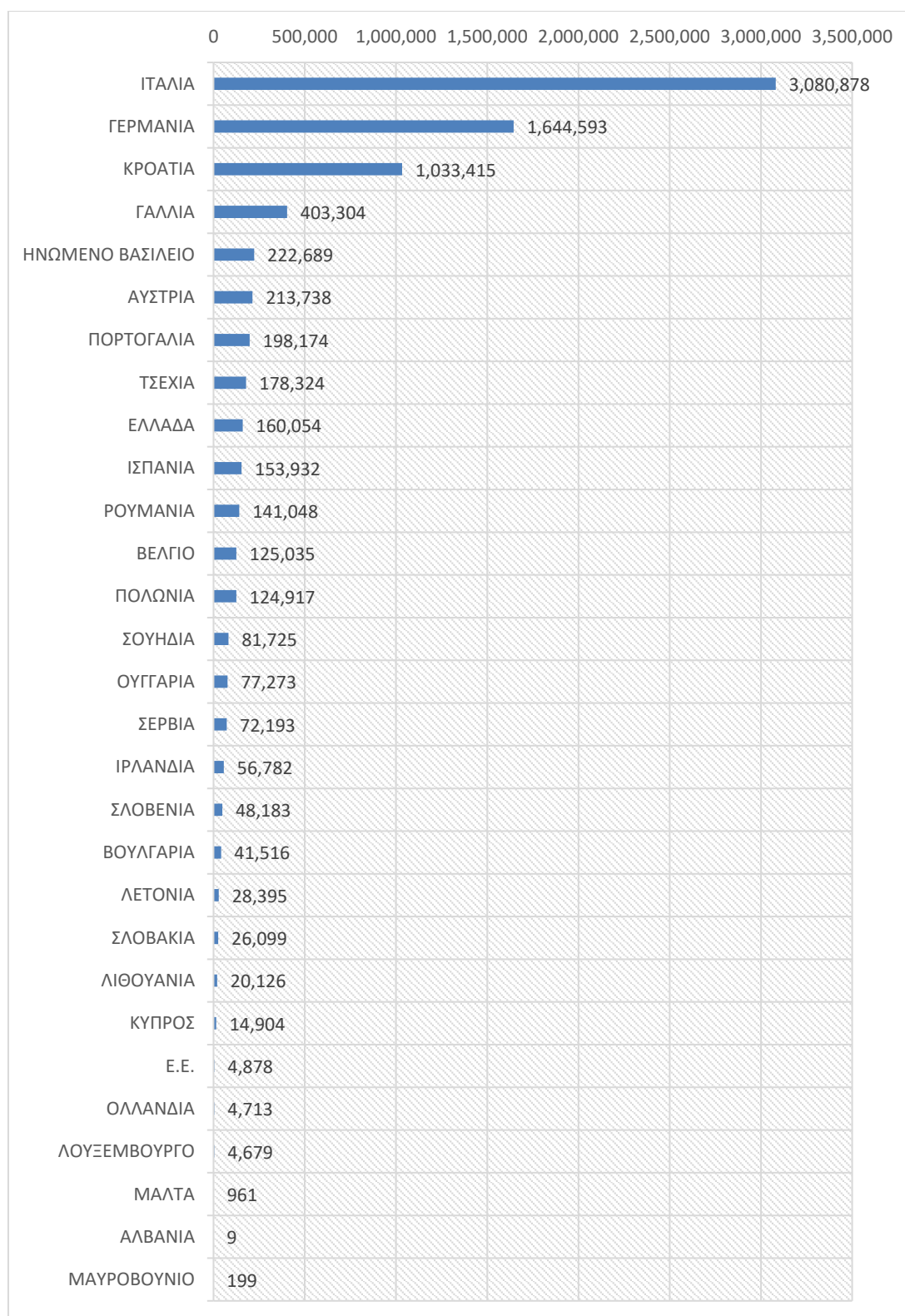
ευρωπαϊκές χώρες έχουν λάβει στήριξη από το Ταμείο, με ποσό που υπερβαίνει τα 7 δισεκατομμύρια ευρώ.

Διάγραμμα 7. Συνολική υποστήριξη ταμείου ανά τύπο καταστροφής (σε χιλιάδες εκατομμύρια ευρώ).

(πηγή: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/An-overview-of-the-EU-Solidarity-Fund-2002-2020/qpif-qzyn> - ίδια επεξεργασία)

Διάγραμμα 8.ΤΑΕΕ: Δικαιούχοι χώρες με χρηματοδοτική στήριξη της ΕΕ (εκ. ευρώ)

(πηγή: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/An-overview-of-the-EU-Solidarity-Fund-2002-2020/qpif-qzyn> - ίδια επεξεργασία)

Μεταξύ 2002 και 2020, το ΤΑΕΕ κινητοποίησε συνολικά περισσότερα από 6,5 δισεκατομμύρια ευρώ για παρεμβάσεις σε 96 καταστροφικά συμβάντα σε 23 κράτη μέλη και 1 υπό ένταξη χώρα. Η Ιταλία είναι μακράν ο μεγαλύτερος δικαιούχος του Ταμείου με περισσότερα από 3 δισεκατομμύρια ευρώ που έχει λάβει μέχρι στιγμής. Η Σερβία είναι η μόνη χώρα που έχει υποστηριχθεί από το EUSF εκτός ΕΕ.

3.8 Χρηματοδότηση ανά τρόπο διαχείρισης

Η Επιτροπή διαχειρίζεται ⁵¹ τη χρηματοδότηση της ΕΕ, από κοινού με τα κράτη μέλη ή μέσω εταίρων υλοποίησης. Ο τρόπος διαχείρισης καθορίζει τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων και τον τρόπο αξιολόγησής τους.

Όλα τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ εμπίπτουν σε έναν από τους τρεις τρόπους υλοποίησης ανάλογα με τη φύση της σχετικής χρηματοδότησης:

- *«άμεση διαχείριση: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχειρίζεται απευθείας τη χρηματοδότηση της ΕΕ*
- *επιμερισμένη διαχείριση: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι εθνικές αρχές διαχειρίζονται από κοινού τη χρηματοδότηση*
- *έμμεση διαχείριση: οι οργανισμοί-εταίροι ή άλλες αρχές εντός ή εκτός της ΕΕ διαχειρίζονται τη χρηματοδότηση».*

Παρότι η ΕΕ παρέχει τη χρηματοδότηση για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα ή έργο, δεν εμπλέκεται πάντα άμεσα στην καθημερινή διαχείριση. Ωστόσο, ενώ τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για την εκτέλεση του μεγαλύτερου μέρους του προϋπολογισμού της ΕΕ, η Επιτροπή είναι αυτή που έχει την τελική ευθύνη για την εκτέλεση του.

---

⁵¹https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode_el
Χρηματοδότηση ανά τρόπο διαχείρισης, (Πρόσβαση 25.2.2023).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Διαδικασίες υλοποίησης έργων που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ε.Ε.

4.1 Εισαγωγή

Η μείωση των εσόδων, λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών για τα ελληνικά και ευρωπαϊκά δεδομένα, κυρίως εξαιτίας της μείωσης των φορολογικών εσόδων και των περικοπών των κρατικών επιχορηγήσεων, καθιστούν το ΕΣΠΑ ως μια από τις κυριότερες πηγές χρηματοδότησης. Ωστόσο η επιτυχή υλοποίηση των έργων, προϋποθέτουν αυξημένη διοικητική ικανότητα των φορέων που απευθύνονται σε αυτό και ταυτόχρονα ένα ισχυρό θεσμοθετημένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου του ΕΣΠΑ, ώστε να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες και να ωφεληθεί η Δημόσια Διοίκηση και ειδικότερα οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης.⁵²

Προκειμένου να αποκτήσουν όλοι οι δημόσιοι φορείς πρόσβαση στο χρηματοδοτικό αυτό εργαλείο που ονομάζεται ΕΣΠΑ και να καταφέρουν να υλοποιήσουν τα έργα που έχουν ενταχθεί σε αυτό, διότι οι διαδικασίες είναι πολύπλοκες και έχουν αυξημένη γραφειοκρατία, θα πρέπει να υπάρξουν οι απαραίτητες χρηματοδοτικές και νομοθετικές ρυθμίσεις καθώς και ένα ειδικό πρόγραμμα διοικητικής, επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης σε όλους αυτούς τους φορείς που θέλουν να ενεργοποιήσουν επιχειρησιακά προγράμματα.⁵³

4.2 Ροή διαδικασιών υλοποίησης

Σε κάθε προγραμματική περίοδο (2014-2020 ή 2021-2027) η έγκριση των επιχειρησιακών προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν συνεπάγεται και την ενεργοποίηση των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων ενός φορέα. Μετά την έγκριση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδιασμού και των επιμέρους επιχειρησιακών προγραμμάτων, θεσπίζεται με νόμο ένα Εσωτερικό Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου σύμφωνα με την αρχιτεκτονική των προγραμμάτων και τους κανονισμούς των διαρθρωτικών ταμείων. Αυτό είναι ένα εσωτερικό Σύστημα Διαχείρισης και ελέγχου με το οποίο καθορίζονται οι κανόνες συντονισμού, διαχείρισης και ελέγχου για την σωστή εφαρμογή των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων για κάθε προγραμματική περίοδο.⁵⁴

⁵² Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΚΕΔΕ Τοπική Αυτοδιοίκηση & Πολιτική Συνοχής, (2021), «Η συμμετοχή & ο ρόλος των Δήμων στο ΕΣΠΑ 20212027

⁵³ Όπως παραπάνω

⁵⁴ Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΚΕΔΕ Τοπική Αυτοδιοίκηση & Πολιτική Συνοχής, (2021), «Η συμμετοχή & ο ρόλος των Δήμων στο ΕΣΠΑ 20212027

Μεταξύ όλων αυτών περιλαμβάνεται και το πλαίσιο ενεργοποίησης των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς και η πρόβλεψη του Γενικού Κανονισμού των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ. Έτσι απαιτείται η συγκρότηση μιας οικείας επιτροπής με διάρκεια 3 μηνών και η οποία μέσα σε αυτό το διάστημα θα εξετάζει και θα εγκρίνει τα κριτήρια, τη μεθοδολογία, την επιλογή των πράξεων αυτών. Η ενεργοποίηση των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων των εγκεκριμένων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων διοργανώνεται το αργότερο εντός 12 μηνών από την ημερομηνία έγκρισης του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου (πχ2014-2020 ή 2021-2027) και πραγματοποιείται στα πλαίσια της 1ης Συνεδρίασης των οικείων Επιτροπών παρακολούθησης.⁵⁵

Σύμφωνα με τη νομοθεσία η διαδικασία που αφορά την εξειδίκευση εφαρμογής επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ επισπεύδεται με πρωτοβουλία της Διαχειριστικής Αρχής και καταρτίζεται σύμφωνα με το τυποποιημένο έγγραφο που έχει προετοιμάσει η Εθνική Αρχή συντονισμού, το εργαλείο διαχείρισης για τις Διαχειριστικές Αρχές. Αυτό το έγγραφο έχει συνταχθεί ώστε να διευκολύνει το έργο και να ομογενοποιήσει τη διαδικασία, για να είναι όσο το δυνατό αποτελεσματικότερη η εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Το περιεχόμενο του αποτελέσματος από τις διαπιστωμένες δυνατότητες, τις ανάγκες, τους στόχους, τις προτεραιότητες και τη στρατηγική που διαπιστώθηκε στο κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, έτσι και η Διαχειριστική Αρχή οφείλει να συνεργάζεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία με όλους τους αρμόδιους φορείς των Υπουργείων, των Περιφερειών και του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού του ΕΣΠΑ καθώς και με όλες τις επιτελικές ομάδες.

Εν συνεχεία ακολουθεί από και προς διευκόλυνση του στόχου συνεργασίας, η έκδοση τυποποιημένου εντύπου πρότασης το οποίο διαβιβάζεται στις Διαχειριστικές Αρχές προκειμένου να εξετάσουν την ωριμότητα των προτεινόμενων δράσεων σε κάποια από τις εξειδικεύσεις τους. Ακολουθεί η προετοιμασία και η ολοκλήρωση του τυποποιημένου εγγράφου της Εξειδίκευσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, το προγραμματισμό και τέλος την ένταξη των προτάσεων θέτοντας ετήσιους στόχους.⁵⁶ Η Διαχειριστική Αρχή πρέπει να έχει ολοκληρώσει μια σειρά ενεργειών, ώστε να προβεί στην έκδοση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων οι οποίες περιγράφονται παρακάτω:

---

⁵⁵ Όπως παραπάνω

⁵⁶ Εγχειρίδιο διαδικασιών, (2019). Εγχειρίδιο διαδικασιών διαχείρισης & ελέγχου για XM 2014-2020. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

1. Η Διαχειριστική Αρχή εκ των προτέρων πρέπει να έχει διασφαλίσει και ολοκληρώσει την αξιολόγηση και τον σχεδιασμό των χρηματοδοτικών μέσων λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων
2. Την εξειδίκευση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων σύμφωνα με την τρέχουσα νομοθεσία
3. Την έγκριση παρακολούθησης της εξειδίκευσης από την επιτροπή Επιχειρησιακού
4. Τον καθορισμό των πράξεων, της μεθοδολογίας και εν συνεχεία την εισήγηση τους από το αρμόδιο όργανο.
5. Την έγκριση των ανωτέρω πράξεων από την επιτροπή παρακολούθησης του οικείου Επιχειρησιακού Προγράμματος, μετά από εισήγηση του αρμόδιου οργάνου που προΐσταται της Διαχειριστικής Αρχής
6. Τον καθορισμό του είδους της διαδικασίας που θα ακολουθηθεί για την ανάθεση και την εφαρμογή των καθηκόντων.⁵⁷

Σύμφωνα με τα ανωτέρω διαπιστώνεται ότι η εξειδίκευση ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι μια δυναμική διαδικασία της οποίας ο βαθμός και η έκταση της προσδιορίζονται ανάλογα με τα δεδομένα υλοποίησης που έχει στη διάθεση της η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή. Έτσι τα τυποποιημένα έντυπα που συνοδεύουν μια πρόσκληση γίνονται σύμφωνα με τις ανάγκες που έχουν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες Διαχειριστικές Αρχές, για το λόγο αυτό γίνεται ανά άξονα προτεραιότητας με επίπεδο αναφοράς της πρόσκλησης. Έτσι για κάθε πρόσκληση στο πλαίσιο εξειδίκευσης προσδιορίζονται οι φορείς στους οποίους απευθύνεται η δράση, οι στόχοι, οι όροι και οι δυνατότητες των δράσεων. Καθώς και το ύψος της χρηματοδότησης, η διαδικασίες υποβολής, επιλογής και ένταξης των δράσεων. Τέλος η πρόσκληση περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις των δυνητικών δικαιούχων, τις αμοιβές και τις δαπάνες διαχείρισης.⁵⁸

Ο αρμόδιος φορέας εκδίδει την πρόσκληση υποβολής προτάσεων, η οποία αναρτάται στο πρόγραμμα Διαύγεια και εν συνεχεία η Διαχειριστική Αρχή προβαίνει στη δημοσιότητα της πρόσκλησης. Έτσι ώστε να εξασφαλιστεί όσο το δυνατό καλύτερα η έγκαιρη γνώση για το περιεχόμενο στους δυνητικά δικαιούχους με την

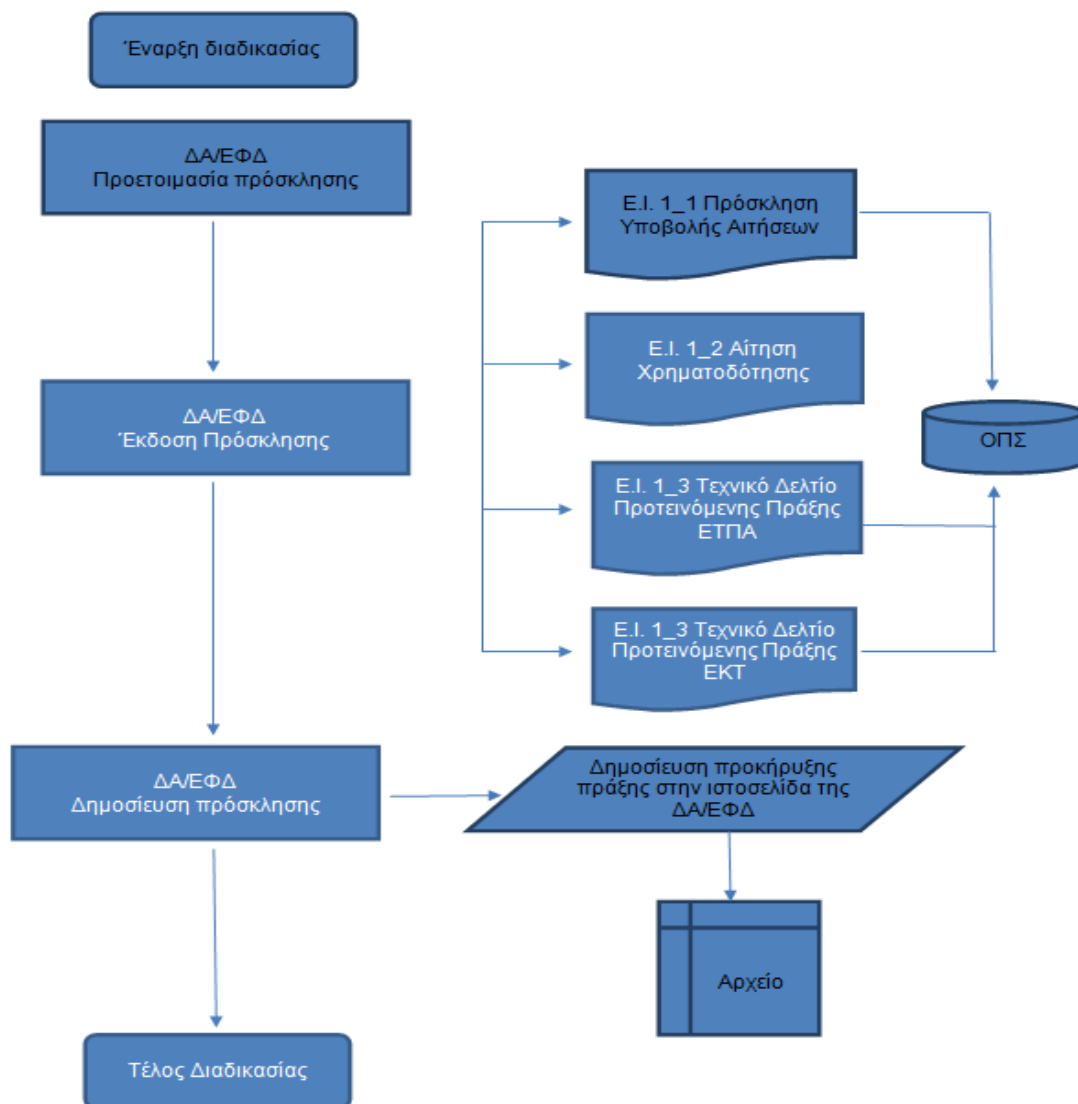
---

⁵⁷ Εγχειρίδιο διαδικασιών, (2019). Εγχειρίδιο διαδικασιών διαχείρισης & ελέγχου για ΧΜ 2014-2020. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

⁵⁸ Εγχειρίδιο διαδικασιών, (2019). Εγχειρίδιο διαδικασιών διαχείρισης & ελέγχου για ΧΜ 2014-2020. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

ισχύουσα νομοθεσία. Οι δυνητικά δικαιούχοι υποβάλουν ηλεκτρονικά τις προτάσεις τους μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος ΕΣΠΑ. Ακολουθεί οι αξιολόγηση των προτάσεων σε δύο διακριτά και διαδοχικά στάδια από τη Διαχειριστική Αρχή. Μετά την ολοκλήρωση των δύο σταδίων ο προϊστάμενος της Διαχειριστικής Αρχής εισηγείται την απόφαση ένταξης και ακολουθεί η έκδοση της από τον Περιφερειάρχη ή τον Γενικό Γραμματέα και ενημερώνονται οι δικαιούχοι για την απόφαση η οποία αποτελεί αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής στο πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και αναρτάται επίσης στη Διαύγεια.⁵⁹

Σχεδιάγραμμα 1. Διάγραμμα Ροής

⁵⁹ Εγχειρίδιο διαδικασιών, (2019). Εγχειρίδιο διαδικασιών διαχείρισης & ελέγχου για ΧΜ 2014-2020. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

4.3 Μηχανισμοί διαχείρισης ΕΣΠΑ ν.4314/2014

Οι νόμοι 4314/2014 και 4914/2022 έχουν ως αντικείμενο τη θέσπιση κανόνων που διέπουν τον έλεγχο, τη διαχείριση και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων που αφορούν τις προγραμματικές περιόδους 2014-2020 και 2021-2027 αντίστοιχα.

Οι διατάξεις του ν.4314/2014 εφαρμόζονται σε προγράμματα που περιλαμβάνονται στο Εταιρικό Σύμφωνο Ανάπτυξης της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 και χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Ενώ ο ν. 4914/2022, διαφοροποιείται αρκετά από τον προηγούμενο νόμο του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης, ο οποίος ενσωματώνει περισσότερα άρθρα ώστε να αντιμετωπιστούν οι επιμέρους δυσλειτουργίες που είχαν εντοπιστεί στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους⁶⁰. Ο νόμος αυτός εφαρμόζεται για προγράμματα που χρηματοδοτούνται από περισσότερα ταμεία όπως το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης κ.α.

Στους δύο αυτούς νόμους ορίζονται οι αρμόδιες αρχές οι οποίες διαχειρίζονται και ελέγχουν τα Περιφερειακά και Τομεακά Προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) των περιόδων 2014-2020 και 2021-2027 αντίστοιχα. Επίσης καθορίζονται από τους ανωτέρω νόμους οι οποίοι έχουν ενσωματώσει κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διατάξεις από το ελληνικό δίκαιο, οι αρμοδιότητες των Διαχειριστικών Αρχών και ρυθμίζονται οι ενδιάμεσοι φορείς που έχουν την ευθύνη, την διαχείριση και την εποπτεία των πράξεων των χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Ειδικότερα στο νόμο της νέας προγραμματικής περιόδου καθορίζεται η λογιστική λειτουργία, οι αρμόδιες αρχές και οι δομές που συντονίζουν και εφαρμόζουν τα προγράμματα αυτά. Έτσι οι ανωτέρω νόμοι διασφαλίζουν και διευκολύνουν την κατανομή των αρμοδιοτήτων σε επίπεδο διοίκησης καθώς και την περιγραφή της αναλυτικής διαδικασίας μέσα από κάθε άρθρο.

---

⁶⁰<https://www.espa.gr/el/Pages/NewsFS.aspx?item=1447> Υπερψηφίστηκε ο νέος νόμος για το ΕΣΠΑ 2021-2027 – Οι βασικές επιδιώξεις, οι διαφοροποιήσεις και βελτιώσεις σε σχέση με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Πρόσβαση 10.3.2023).

Καθίσταται σαφές σύμφωνα με τα προαναφερθέντα ότι ο έλεγχος, η διαχείριση και η εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων για τις προγραμματικές περιόδους 2014-2020 και 2021-2027, όπως προσδιορίζονται στη κείμενη νομοθεσία δυναμιτίζουν την εξειδίκευση των προγραμμάτων αυτών διαμορφώνοντας τους το πλαίσιο που μπορούν να κινηθούν και να υλοποιήσουν τους άξονες τις κάθε προγραμματικής περιόδου, με στόχο την βελτίωση και την αποτελεσματική διαχείριση των κοινοτικών πόρων, τη μείωση της γραφειοκρατίας, την αποτελεσματική αντιμετώπιση και εφαρμογή των διαδικασιών.

4.4 Αρμόδιες Αρχές και Δομές για το ΕΣΠΑ 2014-2020 και ΕΣΠΑ 2021-2027

Η αρμόδιες αρχές και δομές⁶¹ για το ΕΣΠΑ 2014-2020 ορίστηκαν με νόμο που ψηφίστηκε από τη Βουλή το Δεκέμβριο του 2014 (ν.4314/2014), οι οποίες αναλύονται παρακάτω:

1. Η Διαχειριστική Αρχή η οποία είναι υπεύθυνη για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το σύστημα ελέγχου και διαχείρισης.
2. Η Αρχή Πιστοποίησής η οποία ορίζεται για όλο το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και αποτελεί μονάδα σε επίπεδο Διεύθυνσης Υπουργείου, αναλαμβάνοντας τις αρμοδιότητες πιστοποίησης.
3. Η Αρχή Ελέγχου η οποία συγκροτείται με απόφαση Υπουργού Οικονομικών και έχει τον έλεγχο και την ευθύνη της ορθής λειτουργίας για όλο το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
4. Οι Ενδιάμεσοι φορείς οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργείου και της αρμόδιας Περιφέρειας και αναλαμβάνουν καθήκοντα συγκεκριμένα υπό την ευθύνη και εποπτεία της Διαχειριστικής Αρχής.
5. Η Εθνική Αρχή Συντονισμού εκπροσωπεί τη χώρα συνολικά για το ΕΣΠΑ, το Ταμείο Αλληλεγγύης και τα λοιπά Αναπτυξιακά Ταμεία και Προγράμματα, ασκώντας καθήκοντα συνδέσμου και παρέχοντας πληροφορίες στην Επιτροπή.
6. Η Επιτελική Δομή του ΕΣΠΑ υποστηρίζει το Υπουργείο και τους φορείς που εποπτεύονται από αυτό, με αρμοδιότητες που σχετίζονται με το σχεδιασμό των πολιτικών του Υπουργείου, την εξειδίκευση, τον προγραμματισμό, την

---

⁶¹ ΕΣΠΑ 2014-2020 και Τοπική Αυτοδιοίκηση «Οι δυνατότητες χρηματοδότησης ένταξης έργων και δράσεων της Τ.Α στα Επιχειρησιακά Προγράμματα, Δεκέμβριος 2015 (προσβάσιμο στο www.eetaa.gr.edoseis.pdf).

προετοιμασία και την υλοποίηση δράσεων ή έργων τα οποία χρηματοδοτούνται την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Ωστόσο για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027⁶² σύμφωνα με το νόμο που ψηφίστηκε από τη βουλή το Μάρτιο του 2022 (ν.4914/2022) οι αρμόδιες Αρχές και Δομές διαφοροποιούνται αρκετά όπως παρατηρούμε παρακάτω:

1. Η Εθνική Αρχή συντονισμού, υπάγεται στο Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και έχει το ρόλο του συντονιστή για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ και υπάγεται στο Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
2. Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ υποστηρίζει το οικείο Υπουργείο και τους φορείς που εποπτεύονται από αυτό και έχει ως αποστολή την ιεράρχηση, την αποτύπωση και εξειδίκευση των αναγκών στους τομείς πολιτικής αρμοδιότητας, καθώς και της διοικητικής ικανότητας του κάθε Υπουργείου.
3. Η Διαχειριστική Αρχή ορίζεται για κάθε πρόγραμμα και έχει την ευθύνη και τη διαχείριση του, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το σύστημα ελέγχου και διαχείρισης.
4. Η Λογιστική Αρχή αποτελεί οργανική μονάδα, σε επίπεδο Διεύθυνσης Υπουργείου, η οποία υπάγεται στο Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων είναι αρμόδια για τη λογιστική λειτουργία του άρθρου 76 του Κανονισμού για τα Ταμειακά και Περιφερειακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ.
7. Η Αρχή Ελέγχου η οποία συγκροτείται με απόφαση Υπουργού Οικονομικών και έχει τον έλεγχο και την ευθύνη της ορθής λειτουργίας για όλο το σύνολο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
8. Οι Ενδιάμεσοι φορείς οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργείου και της αρμόδιας Περιφέρειας και αναλαμβάνουν καθήκοντα συγκεκριμένα υπό την ευθύνη και εποπτεία της Διαχειριστικής Αρχής.

---

⁶² ΕΣΠΑ 2021-2027 και Τοπική Αυτοδιοίκηση «Δυνατότητες χρηματοδότησης έργων και δράσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα Προγράμματα», Δεκέμβριος 2022. (προσβάσιμο στο: www.eetaa.gr.20221912.espa21_27_kai_ta.)

4.5 Η Διαχειριστική Αρχή και η Εθνική Αρχή Συντονισμού

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν.4314/2014 η διαχείριση ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΕΣΠΑ, πραγματοποιείται μέσω της Διαχειριστικής Αρχής η οποία έχει της παρακάτω αρμοδιότητες :

1. Υποστηρίζει το έργο της Επιτροπής Παρακολούθησης και παρέχει δεδομένα στοιχεία για την εκτέλεση των καθηκόντων της.
2. Συντάσσει και αφού πάρει την έγκριση, υποβάλλει στην Επιτροπή τις ετήσιες και τις τελικές εκθέσεις υλοποίησης.
3. Θέτει στη διάθεση των δικαιούχων και των ενδιάμεσων φορέων τις απαιτούμενες πληροφορίες οι οποίες αφορούν την υλοποίηση της πράξης και εκτέλεση των καθηκόντων τους.
4. Θεσπίζει σύστημα εγγραφής και αποθήκευσης δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή για κάθε πράξη, τα οποία είναι αναγκαία για την αξιολόγηση την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επαλήθευση.
5. Εξασφαλίζει όλα τα δεδομένα που απαιτούνται, συλλέγοντας, καταχωρίζοντας και αποθηκεύοντας τα στο σύστημα.
6. Πραγματοποιεί, αξιολογήσεις, οι οποίες εξετάζονται από την Επιτροπή κατά την περίοδο προγραμματισμού, οι οποίες περιλαμβάνουν την αποτελεσματικότητα, την απόδοση και το αντίκτυπο για κάθε πρόγραμμα. βάσει του σχεδίου αξιολόγησης. Όλες οι αξιολογήσεις εξετάζονται από την επιτροπή παρακολούθησης και διαβιβάζονται στην Επιτροπή.
7. Καταρτίζει το σχέδιο αξιολόγησης για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και εν συνεχεία το υποβάλλει στη 1^η συνεδρίαση της επιτροπής παρακολούθησης.
8. Υποβάλλει στην Επιτροπή στο τέλος κάθε έτους, έκθεση η οποία περιλαμβάνει συνοπτικά τα συμπεράσματα των αξιολογήσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.
9. Συντάσσει προτάσεις τροποποίησης τις οποίες υποβάλλει στην Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ για έγκριση.
10. Διασφαλίζει ότι τα μέτρα ενημέρωσης και δημοσιοποίησης εναρμονίζονται σύμφωνα με τη στρατηγική επικοινωνίας.
11. Καταρτίζει στρατηγική επικοινωνίας για κάθε ΕΠ,
12. Υποβάλλει στην Επιτροπή τις απαιτούμενες πληροφορίες για τα μεγάλα έργα σύμφωνα με τη νομοθεσία και τον κανονισμό.

13. Συντάσσει και, μετά από την έγκρισή τους, εφαρμόζει τις κατάλληλες διαδικασίες και κριτήρια επιλογής
14. Διασφαλίζει ώστε μια επιλεγείσα πράξη να εμπίπτει στο πεδίο του αρμόδιου Ταμείου ή Ταμείων
15. Παρέχει στον δικαιούχο έγγραφο που καθορίζει τους όρους για την υποστήριξη της κάθε πράξης.
16. Εξασφαλίζει ότι ο δικαιούχος διαθέτει τη διοικητική, χρηματοοικονομική και επιχειρησιακή ικανότητα
17. Προβάνει σε έλεγχο των σταδίων εξέλιξης δημοσίων συμβάσεων και ειδικότερα κατά τα στάδια διακήρυξης, ανάθεσης και τροποποίησης σύμβασης
18. Εξασφαλίζει ότι σε περίπτωση που η υλοποίηση της πράξης έχει αρχίσει πριν από την υποβολή της αίτησης για χρηματοδότηση στη Διαχειριστική Αρχή, τηρούνται οι εθνικοί και ενωσιακοί κανόνες
19. Διασφαλίζει ότι οι πράξεις που επιλέγονται για στήριξη από τα Ταμεία δεν περιλαμβάνουν δραστηριότητες που αποτελούν τμήμα πράξης, η οποία έχει υποβληθεί
20. Καθορίζει τις κατηγορίες παρέμβασης στις οποίες αποδίδονται οι δαπάνες της πράξης.
21. Παρέχει στους δυνητικούς δικαιούχους σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες
22. Διασφαλίζει στους δικαιούχους που εμπλέκονται στην υλοποίηση πράξεων χρηματοδοτούμενων βάσει επιλέξιμων δαπανών που όντως έχουν γίνει τηρούν είτε τηρούν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση ή χωριστό λογιστικό σύστημα
23. Ενημερώνει τους δικαιούχους ότι η αποδοχή χρηματοδότησης συνιστά αποδοχή της εγγραφής
24. Ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους ότι θα τηρηθεί κατάλογος των πράξεων ανά ΕΠ και ανά Ταμείο, ο οποίος θα είναι προσβάσιμος μέσω του ενιαίου διαδικτυακού τόπου ή της ενιαίας διαδικτυακής πύλης.
25. Θέτει σε εφαρμογή αναλογικά και αποτελεσματικά μέτρα ώστε να καταπολέμηση την απάτη, λαμβάνοντας πάντα τους εκτοπισθέντες κινδύνους.
26. Συντάσσει τη διαχειριστική δήλωση αξιοπιστίας για τη σωστή λειτουργία του συστήματος ελέγχου και διαχείρισης,
27. Συντάσσει τη κανονικότητα και νομιμότητα των σχετικών πράξεων
28. Τηρεί την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης,
29. Συντάσσει έκθεση η οποία παρουσιάζει τα αποτελέσματα των διενεργηθέντων

ελέγχων και των ενδεχόμενων αδυναμιών που εντοπίστηκαν

30. Προβαίνει στην ακύρωση μέρους ή του συνόλου της ενωσιακής συνεισφοράς σε μια πράξη, η οποία επιβάλλεται βάσει των αποτελεσμάτων επαλήθευσης ή ελέγχου
31. Η Διαχειριστική Αρχή σε περίπτωση εκχώρησης αρμοδιοτήτων διαχείρισης του προγράμματος σε ενδιάμεσους φορείς διαχείρισης, διατηρεί τη συνολική ευθύνη για την σωστή εκτέλεση των αρμοδιοτήτων διαχείρισης στο σύνολο του προγράμματος.
32. Η Διαχειριστική Αρχή στα πλαίσια του εποπτικού της ρόλου παρακολουθεί την εκτέλεση της διαχείρισης του ενδιάμεσου φορέα και λαμβάνει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα.
33. Στις διαχειριστικές αρχές των ΠΕΠ δύναται να συσταθεί οργανωτική μονάδα, λειτουργικά ανεξάρτητη από τις μονάδες που ασκούν καθήκοντα διαχείρισης, με σκοπό την υποστήριξη των δικαιούχων σε όλα τα στάδια εκτέλεσης των έργων.

Η Εθνική Αρχή Συντονισμού είναι «η αρχή που συντονίζει τον προγραμματισμό και την εφαρμογή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και καθοδηγεί τις Διαχειριστικές Αρχές με στόχο την εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της νομιμότητας της διαχείρισης και της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Ως Εθνική Αρχή Συντονισμού⁶³ (ΕΑΣ), έχει οριστεί η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιφερειακής Πολιτικής και Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών».

«Η Εθνική Αρχή Συντονισμού ορίζεται ως ο κύριος συνομιλητής της χώρας με την Επιτροπή και τα άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι αρμόδια για θέματα του ΕΣΠΑ της περιόδου 2014- 2020, σύμφωνα με το άρθρο 123 παράγραφος 8 του Κανονισμού, καθώς για θέματα των Λοιπών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, Μηχανισμών και Ταμείων⁶⁴. Ειδικότερα, για θέματα που αφορούν στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και στο ΕΠΑΛΘ, η Εθνική Αρχή Συντονισμού συνεργάζεται με τις Διαχειριστικές Αρχές του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του ΕΠΑΛΘ».

⁶³<https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=130>, Εθνική Αρχή Συντονισμού, (Πρόσβαση 20.3.2023).

⁶⁴<http://www.opengov.gr/ypoiian/?p=12950> Άρθρο 14 Εθνική Αρχή Συντονισμού, (Πρόσβαση 20.3.2023).

«Η ΕΑΣ, ως συντονιστικός φορέας για τα Προγράμματα⁶⁵ ΕΣΠΑ 2021-2027 σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 4, ασκεί καθήκοντα συνδέσμου και παρέχει πληροφορίες στην Επιτροπή εκπροσωπώντας τη χώρα συνολικά για το ΕΣΠΑ, συντονίζει τις δραστηριότητες των Διαχειριστικών Αρχών των Προγραμμάτων και των άλλων σχετικών εμπλεκόμενων αρμόδιων αρχών και δομών, παρέχει κατευθύνσεις στους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση των πράξεων και προωθεί την εφαρμογή του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου».

Με του άρθρο 15 του νόμου 4314 (ΦΕΚ 265/Α/23.12.2014), ορίζονται η Διάρθρωση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού⁶⁶ και οι αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών της.

4.6 Κεντρικό πληροφοριακό σύστημα ΟΠΣ

Κάθε δημόσιος οργανισμός χαρακτηρίζεται από έντονες ροές πληροφορίας από και προς το εξωτερικό του περιβάλλον αλλά και από και προς άλλους δημόσιους φορείς με στόχο τον συντονισμό και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Για την υλοποίηση των λειτουργιών ενός δημόσιου οργανισμού πραγματοποιούνται εκτενείς θεσμοθετημένες αλλά και άτυπες πληροφοριακές ροές οι οποίες είναι ζωτικής σημασίας για την ομαλή λειτουργία του και γι' αυτό αποτελεί τη σημαντικότερη υποδομή λειτουργίας. Το Πληροφοριακό Σύστημα ορίζεται ένα σύστημα το οποίο αποτελείται από διοικητικούς υπαλλήλους διαφόρων ιεραρχικών επιπέδων, διαδικασίες, υλικό (hardworks), λογισμικό (software) και από δικτυακές διασυνδέσεις (networks). Έτσι και στη διαδικασία υλοποίησης έργων που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χρησιμοποιείται ένα σύστημα διαχείρισης ροών εργασίας και εγγράφων το οποίο αυτοματοποιεί μια διαδικασία, ενεργοποιώντας διάφορα βήματα με προκαθορισμένη σειρά και εν συνεχεία το κάθε βήμα ενεργοποιεί τις αναγκαίες διαδικασίες υλοποιήσεις.⁶⁷

Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα ⁶⁸ μπορεί να υποστηρίξει όλες τις εμπλεκόμενες αρχές, (Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Προγραμμάτων, Επιτροπές Παρακολούθησης, Ελεγκτικές Αρχές) καθώς και χιλιάδες χρήστες. Επίσης καλύπτει όλες τις διαστάσεις διαχείρισης και τα στάδια του Προγραμματισμού, της υλοποίησης και της παρακολούθησης των προγραμμάτων και των έργων. Σκοπός του είναι:

⁶⁵Όπως παραπάνω

⁶⁶<http://www.opengov.gr/ypoian/?p=12949> Άρθρο 15 Διάρθρωση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών της, (Πρόσβαση 20.3.2023).

⁶⁷ Αποστολάκης Ι., Λουκής Ε., Χάλαρης Ι. (2008) Ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση

⁶⁸ www.ops.gr/Ergorama/index.jsp?menuItem=1&tabid=0 (Πρόσβαση 21.03.2023)

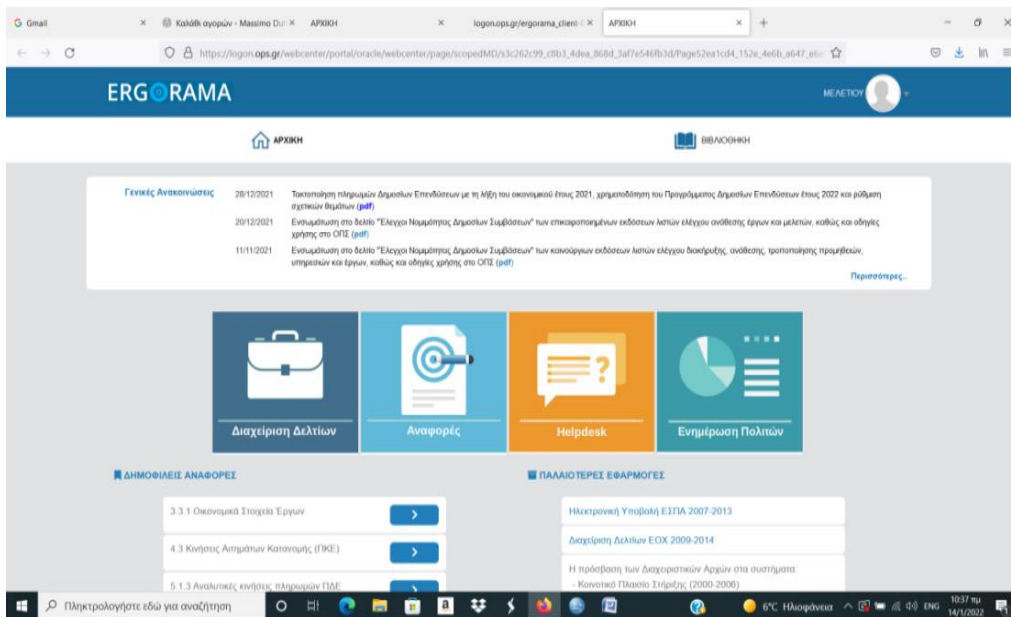

1. Η σωστή διαχείριση των πληροφοριών από τα ανώτερα προς τα κατώτερα επίπεδα,
2. Οι διενέργειες ηλεκτρονικών διαδικασιών διαχείρισης
3. Η κάλυψη των φυσικών και οικονομικών αντικειμένων, στα χρονοδιαγράμματα και στο θεσμικό και διοικητικό πλαίσιο
4. Η ευθύνη της επικοινωνίας με τη βάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής SFC
5. Η ικανοποίηση των απαιτήσεων που θα προκύψουν σε θέματα διαχείρισης σε κάθε επίπεδο, όπως τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, τις Πράξεις, τους Άξονες προτεραιότητας, αλλά και τις αρμόδιες υπηρεσίες διαχείρισης του Ταμείου Συνοχής.
6. Να μπορεί να διασφαλίσει τις σχέσεις που πρέπει να δημιουργούνται μεταξύ των εν λόγω επιπέδων ώστε να τηρούνται αποτελεσματικότερα οι δεσμεύσεις, οι τροποποιήσεις σε περίπτωση που απαιτηθεί, οι υλοποιήσεις και οι αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων αλλά και των επιπτώσεων

Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα που απεικονίζεται στην παρακάτω εικόνα, αφορά υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης, για έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και μελέτες, επιδιώκοντας να ενταχθούν και να χρηματοδοτηθούν από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, ΕΣΠΑ 2014-2020, το οποίο έχει ως όραμα την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, την αξιοποίηση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, την προστασία του περιβάλλοντος, την ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό υποδομών που σχετίζονται με τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση με στόχο την ανάπτυξη της χώρας. Οι πόροι που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω των προγραμμάτων ΕΣΠΑ επιδιώκεται να αντιμετωπιστούν διαρθρωτικές αδυναμίες της χώρας και να επιλυθούν θέματα σχετικά με την αναβάθμιση του κοινωνικού και παραγωγικού ιστού της.⁶⁹

---

⁶⁹ www.espa.gr (ημερομηνία πρόσβασης : 13/03/2023)

www.logon.ops.gr

Όπως αναφερθήκαμε ανωτέρω για να ενταχθεί και να χρηματοδοτηθεί μια πράξη, πρέπει ο πιστοποιημένος χρήστης που έχει ορισθεί με Απόφαση Δημόσιου Φορέα, να διαθέτει κωδικούς, για να εισέρθει στο συγκεκριμένο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, για να μπορέσει να συμπληρώσει τα απαιτούμενα ηλεκτρονικά έντυπα, ώστε να αξιολογηθεί από τη Διαχειριστική Αρχή και να προχωρήσει στην ένταξη και υλοποίησή της πράξης.⁷⁰ Τα έντυπα που εμπεριέχει η σχετική πράξη στον Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα, είναι το Τεχνικό Δελτίο Πράξης, στο οποίο συμπληρώνονται τα στοιχεία του Φορέα και το φυσικό Αντικείμενο της πράξης. Εν συνεχεία η συγκεκριμένη πράξη αξιολογείται και εντάσσεται στο Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς(ΕΣΠΑ). Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την προέγκριση της Διαχειριστικής Αρχής, η οποία καταχωρείται στον ΟΠΣ και αποτελεί νομική δέσμευση,⁷¹ ώστε να προχωρήσει στην επιλογή αναδόχου μέσω ηλεκτρονικής διαδικασίας στο ΕΣΗΔΗΣ.⁷² Μέχρι να ολοκληρωθεί η διαγωνιστική διαδικασία και να υλοποιηθεί η ενταγμένη πράξη ακολουθούν αρκετές ακόμη εγκρίσεις από την Διαχειριστική Αρχή, οι οποίες καταχωρούνται και αυτές στον ΟΠΣ. Οι πιστοποιημένοι χρήστες συμπληρώνουν τα σχετικά ηλεκτρονικά πεδία που αφορούν δαπάνες της πράξης και τις επιμέρους καρτέλες του συστήματος, οι οποίες περιλαμβάνουν τα παραστατικά του δικαιούχου και του αναδόχου. Με την ανωτέρω

⁷⁰ <https://www.espa.gr>. (ημερομηνία πρόσβασης : 13/03/2023)

⁷¹ <https://www.ops.gr/Ergorama/index.jsp?menuItem=OdigoiOPS1420&tabid=0>

(ημερομηνία

πρόσβασης : 13/03/2023)

⁷² ν.4412/2016.

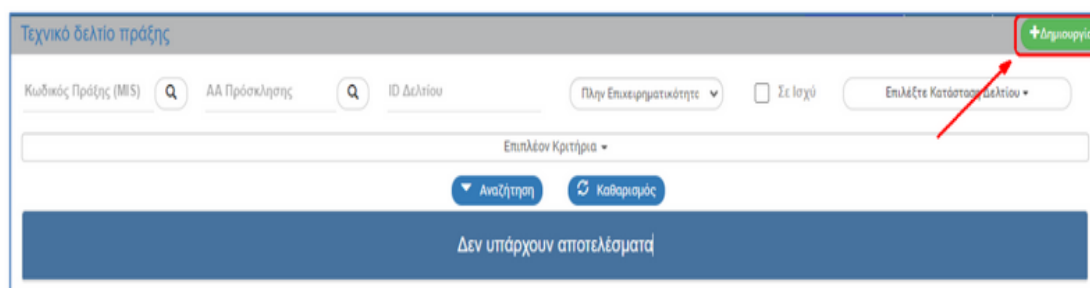
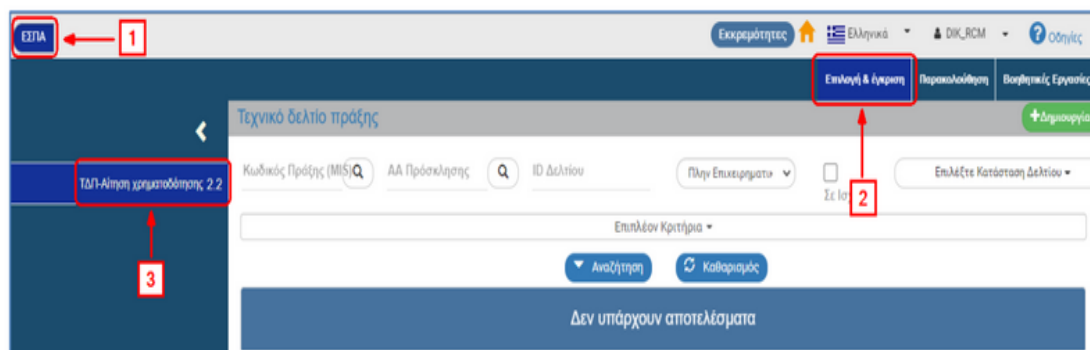
ηλεκτρονική διαδικασία η Διαχειριστική Αρχή επικυρώνει τα υποβληθέντα δελτία και εγκρίνει την πληρωμή τους.⁷³

Μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, καλύπτεται ένα ευρύτατο φάσμα συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων και δικαίως ανάγεται σε ένα καθοριστικό εργαλείο για τους φορείς του Δημοσίου τομέα.

4.6.1 Τεχνικό δελτίο⁷⁴

Το Τεχνικό Δελτίο Πράξης υποβάλλεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος σύμφωνα με τις απαιτήσεις της πρότασης των Προγραμματικών περιόδων, το οποίο ουσιαστικά είναι η αίτηση χρηματοδότησης του φορέα, εφόσον υπάρχει πρόσκληση ελεγμένη από τη Διαχειριστική Αρχή και είναι ενεργή για την υποβολή προτάσεων.

Ο φορέας που υποβάλλει την αίτηση δημιουργεί ένα νέο δελτίο στο Περιβάλλον εργασίας του Πληροφοριακού Συστήματος στο πεδίο "Επιλογή και Έγκριση", "2.2 αίτηση χρηματοδότησης", "δημιουργία δελτίου" όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες.

www.logon.ops.gr

⁷³ www.logon.ops.gr/ergorama_client-0.1/app.html. (ημερομηνία πρόσβασης : (Πρόσβαση 20.3.2023).

⁷⁴ Εγχειρίδιο χρήστη, (εκδοση 05.00). Επιλογή και έγκριση πράξεων – Τεχνικό Δελτίο Πράξης, ERGORAMA, ΕΣΠΑ2014-2020.Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

Ο χρήστης αναζητεί τον αύξοντα αριθμό της πρόσκλησης και πληκτρολογεί το τίτλο της πράξης στη συνέχεια γίνεται η αποθήκευση του δελτίου και αποδίδεται από το σύστημα ένας μοναδικός κωδικός συστήματος "MIS". Ο χρήστης του συστήματος συμπληρώνει τα πεδία σε όλα τα τμήματα όπως περιγράφονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα με προσοχή σύμφωνα με τις οδηγίες της πρόσκλησης, μεριμνώντας για την αποθήκευση και ανάρτηση των στοιχείων της πρότασης.

Τεχνικό Δελτίο Πράξης - Δημιουργία

Ανοίγμα όλων Κλείσιμο όλων

Μηλομορφία Εξυπηρέτηση Εξέλιξη Προηγούμενη Σελίδα

Α. Β. Γ. Δ. Ε1. Ε2. ΣΤ. Ζ. ΥΔ

Πράξη: () Έκδοση: 1.0 () Υποβολή έως: ID:

- Α. Ταυτότητα Πράξης
- Β. Στοιχεία Δικαιούχων/Εμπλεκόμενοι Φορείς
- Γ. Στοιχεία Προγράμματος
- Δ. Φυσικό Αντικείμενο
- Ε1. Δείκτες Παρακολούθησης
- Ε2. Σύνοψη πράξης με τους στόχους και τα αποτελέσματα του ΕΠ
- Ε3. Προγραμματισμός Υλοποίησης Πράξης - Ορμότητα Πράξης
- Ζ. Χρηματοδοτικό Σχέδιο
- Υπεύθυνη Δήλωση Νόμιμου Εκπροσώπου Δικαιούχου
- Ιστορικό μεταβολών

Σχόλια Καταχώρισης Δικαιούχου

Σχόλια Καταχώρισης Φορέα Διαχείρισης

www.logon.ops.gr

Όταν το Τεχνικό Δελτίο της Πράξης υποβάλλεται από τον δικαιούχο, η Διαχειριστική Αρχή επεξεργάζεται, αξιολογεί, οριστικοποιεί και εγκρίνει το Τεχνικό Δελτίο Πράξης εκδίδοντας Απόφαση Ένταξης. Ωστόσο σε περίπτωση που ο φορέας δεν έχει υποβάλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά όπως αυτά ορίζονται στην πρόσκληση χρηματοδότησης, η Διαχειριστική Αρχή μπορεί να ακυρώσει ή να απορρίψει με απόφαση της το Τεχνικό Δελτίο Πράξης Δικαιούχο. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ένσταση από τον δικαιούχο, την οποία αποδέχεται η Διαχειριστική Αρχή και δημιουργείται νέα τροποποιητική έκδοση όπως φαίνεται στο παρακάτω πίνακα.

www.logon.ops.gr

Ο δικαιούχος δημιουργεί νέα έκδοση, επιλέγοντας το επιθυμητό τεχνικό δελτίο πράξης, συμπληρώνοντας όλα τα πεδία που απαιτούνται από το σύστημα και ειδικότερα αναφέρεται το στοιχείο τροποποιήσεις της πράξης με σαφήνεια. Εν συνεχεία αποθηκεύει και υποβάλλει το τροποποιημένο τεχνικό δελτίο πράξης και η Διαχειριστική Αρχή αξιολογεί την πράξη. Σύμφωνα με το πόρισμα αξιολόγησης της Διαχειριστικής Αρχής ο δυνητικός δικαιούχος μπορεί να αντλήσει από το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα γνωμοδοτική απόφαση και να προχωρήσει στις διαδικασίες που ορίζει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο για χρηματοδοτούμενα έργα, υπηρεσίες, προμήθειες, μελέτες.

4.6.2 Έλεγχος σύμβασης ⁷⁵

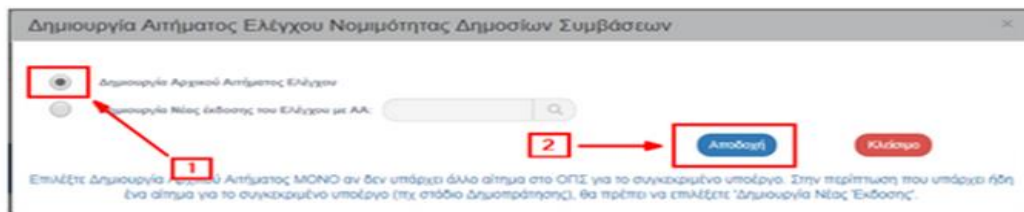
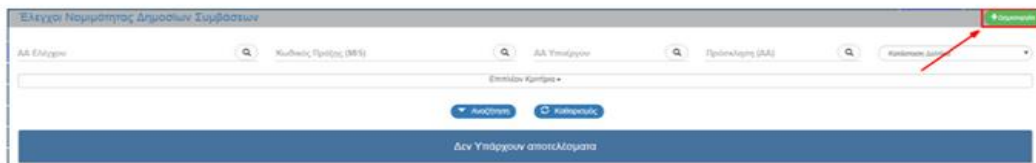
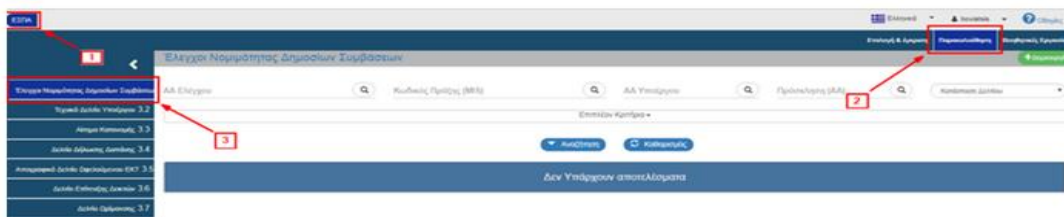
Τα υποέργα που είναι ενταγμένα υποβάλλονται σε έλεγχο νομιμότητας. Ο φορέας που του κοινοποιήθηκε η απόφαση ένταξης μιας πράξης, οφείλει να υποβάλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τον έλεγχο νομιμότητας μιας δημόσιας σύμβασης όπως αυτά ορίζονται από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου. Ο δικαιούχος για να

⁷⁵ Εγχειρίδιο χρήστη, (έκδοση 2.00), Παρακολούθηση πράξεων – Έλεγχοι Νομιμότητας Δημοσίων Συμβάσεων (προεγκρίσις), ERGORAMA, ΕΣΠΑ2014-2020. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

δημιουργήσει το αίτημα προέγκρισης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος, θα πρέπει να επιλέξει από το κεντρικό μενού την παρακάτω διαδρομή:

1. Παρακολούθηση
2. Έλεγχος νομιμότητας Δημοσίων Συμβάσεων
3. Δημιουργία
4. Αποδοχή

Εν συνεχεία δημιουργείται νέα καταχώρηση που αφορά τον έλεγχο νομιμότητας Δημοσίων Συμβάσεων και το σύστημα αποδίδει ένα μοναδικό αύξοντα αριθμό δελτίου και ένα μοναδικό αριθμό συστήματος.

www.logon.ops.gr

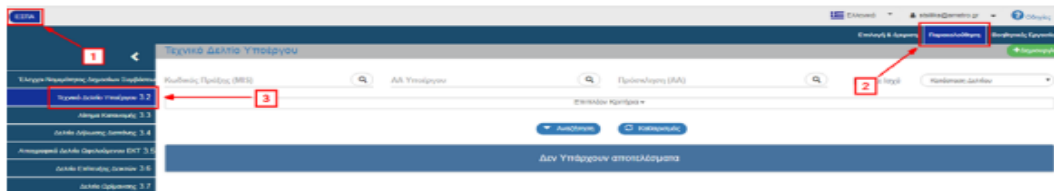
Ο χρήστης του συστήματος αποθηκεύει τις αλλαγές και συνεχίζει την καταχώρηση στοιχείων που αφορούν τη διαδικασία ανάθεσης και υλοποίησης μιας σύμβασης και υποβάλλει το Δελτίο Ελέγχου Νομιμότητας Δημοσίων Συμβάσεων, μαζί με τα παρακάτω συνημμένα αρχεία:

1. Διακήρυξη (ΚΗΜΔΗΣ)
2. Περίληψη Διακήρυξης (ΔΙΑΥΓΕΙ) και (ΚΗΜΔΗΣ)
3. Έντυπα Δημοσίευσης σε εθνικό τύπο, στο ΕΣΗΔΗΣ και στο sita του δικαιούχου
4. Απόφαση Συγκρότησης Επιτροπής
5. Τεχνικές προσφορές
6. Οικονομικές προσφορές
7. Δικαιολογητικά προσωρινού αναδόχου
8. Αποφάσεις κατακύρωσης
9. Σχέδιο σύμβασης με αναφορά την πηγή χρηματοδότησης

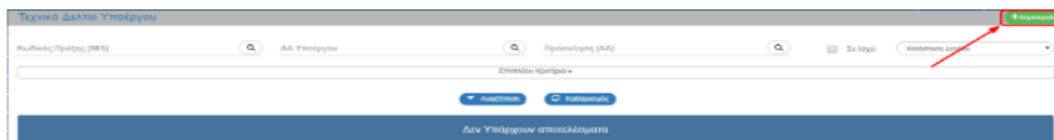
Η υποβολή του ανωτέρω δελτίου αποσκοπεί στην έγκριση της διακήρυξης και τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων, ώστε να διασφαλιστεί η επιλεξιμότητα των δαπανών τους. Στη συνέχεια η Διαχειριστική Αρχή επεξεργάζεται το αίτημα από τον δικαιούχο και προβαίνει στη συμπλήρωση του τμήματος Γ όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα η οποία και ακολουθεί ο τελικός έλεγχος, το κλείδωμα του δελτίου και η προέγκριση είναι διαθέσιμη στο δικαιούχο, ώστε να προβεί στις διαδικασίες που προβλέπονται από τη νομοθεσία.

4.6.3 Τεχνικό Δελτίο Υποέργου ⁷⁶

Μετά την Ολοκλήρωση του προσυμβατικού ελέγχου και την έκδοση της Απόφασης προέγκρισης της σύμβασης από τη Διαχειριστική Αρχή. Ο φορέας υλοποίησης της πράξης υποβάλλει Τεχνικό Δελτίο Υποέργου στο οποίο γνωστοποιεί στη Διαχειριστική τη σύμβαση μέσω της επικοινωνίας του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος. Στο Τεχνικό Δελτίο Υποέργου ο δικαιούχος ανακαλεί από τη λίστα του συστήματος το συγκεκριμένο υποέργο συμπληρώνοντας στο περιβάλλον εργασίας της εφαρμογής τα στοιχεία του αναδόχου, το προϋπολογισμό της σύμβασης του έργου, την επιβλέπουσα υπηρεσία, τις γεωγραφικές περιοχές. Στο πεδίο συνημμένα ανεβάζει σε μορφή pdf τη σύμβαση που έχει συνάψει και έχει δημοσιεύσει στη Διαύγεια και στο ΚΗΜΔΗΣ όπως αυτή περιγράφεται παρακάτω και αποτυπώνεται με σαφήνεια στον παρακάτω πίνακα.

Στην περιοχή εργασίας εμφανίζεται η οθόνη αναζήτησης με τα πεδία όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.

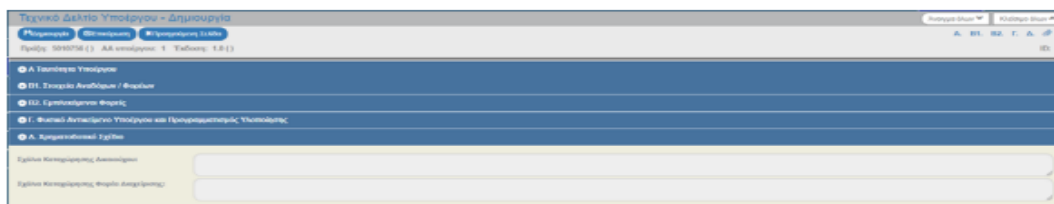

Επιλογή του πλήκτρου Δημιουργία

Εμφανίζεται αναδυόμενο παράθυρο. Ο χρήστης συμπληρώνει τα υποχρεωτικά πεδία «Κωδικός Πράξης (MIS)» (1) και «ΑΑ Υποέργου» (2), το σύστημα αυτόματα συμπληρώνει τον ΑΑ Δελτίου «1.0» (3) και επιλέγεται αυτόματα το «Αρχικό Δελτίο (1η Έκδοση - Δεν υπάρχει άλλη έκδοση στο ΟΠΣ)» (4). Τέλος, ο χρήστης επιλέγει «Αποδοχή» (5).

Το σύστημα ενεργοποιεί την οθόνη νέας καταχώρησης «Τεχνικό Δελτίο Υποέργου – Δημιουργία».

www.logon.ops.gr

⁷⁶ Εγχειρίδιο χρήστη, (έκδοση 01.00), Παρακολούθηση πράξεων – Τεχνικό Δελτίο Υποέργου Συμβάσεων (προεγκρίσις), ERGORAMA, ΕΣΠΑ2014-2020.Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

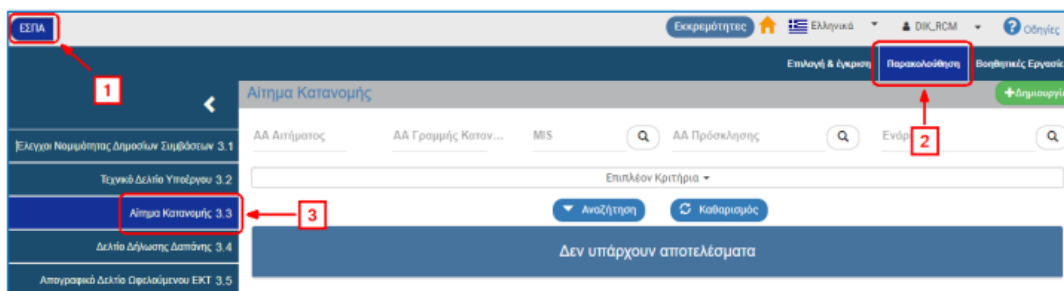
Με την οριστικοποίηση του δελτίου στο δικαιούχο, ολοκληρώνεται ο τελικός έλεγχος από τη Διαχειριστική Αρχή, το Τεχνικό Δελτίο Υποέργου κλειδώνεται και εγκρίνεται η συνέχιση των διαδικασιών από τον δικαιούχο.

4.6.4 Δελτίο κατανομής⁷⁷

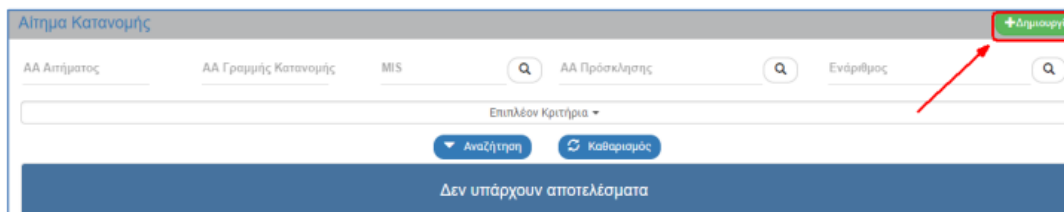
Μετά τη σύμφωνη γνώμη της Διαχειριστικής Αρχής η οποία αφορά την έγκριση σύναψης σύμβασης. Ο δικαιούχος προβαίνει σύμφωνα με το φυσικό αντικείμενο του έργου και τη νομοθεσία στην υλοποίηση του έργου, υποβάλλοντας ταυτόχρονα με την πορεία του έργου και αίτημα κατανομής μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Ο δικαιούχος δημιουργεί, συμπληρώνει και υποβάλει το αίτημα κατανομής στον ενδιαμέσο φορέα ή στη Διαχειριστική Αρχή για έγκριση, με τη προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος έχει ενταγμένη πράξη και έχει υποβάλει του σχετικό Τεχνικό Δελτίο Υποέργου με θετική απόφαση ένταξης.

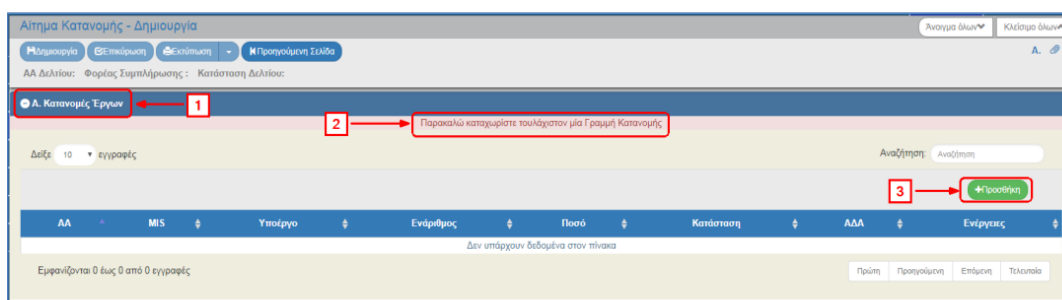
Οι διαδικασίες που ακολουθούν οι χρήστες, είναι μέσω του κεντρικού συστήματος "3.3 Αίτημα κατανομής". Ο δικαιούχος δημιουργεί το δελτίο κατανομής και συμπληρώνει τα απαιτούμενα πεδία όπως αυτά αποτυπώνονται στους παρακάτω πίνακες. Εν συνεχεία υποβάλει σε μορφή pdf στο πεδίο συνημμένα τα έγγραφα που αναφέρουν τα παραδοτέα της πράξης του έργου καθώς και την ανάλυση του κόστους του.

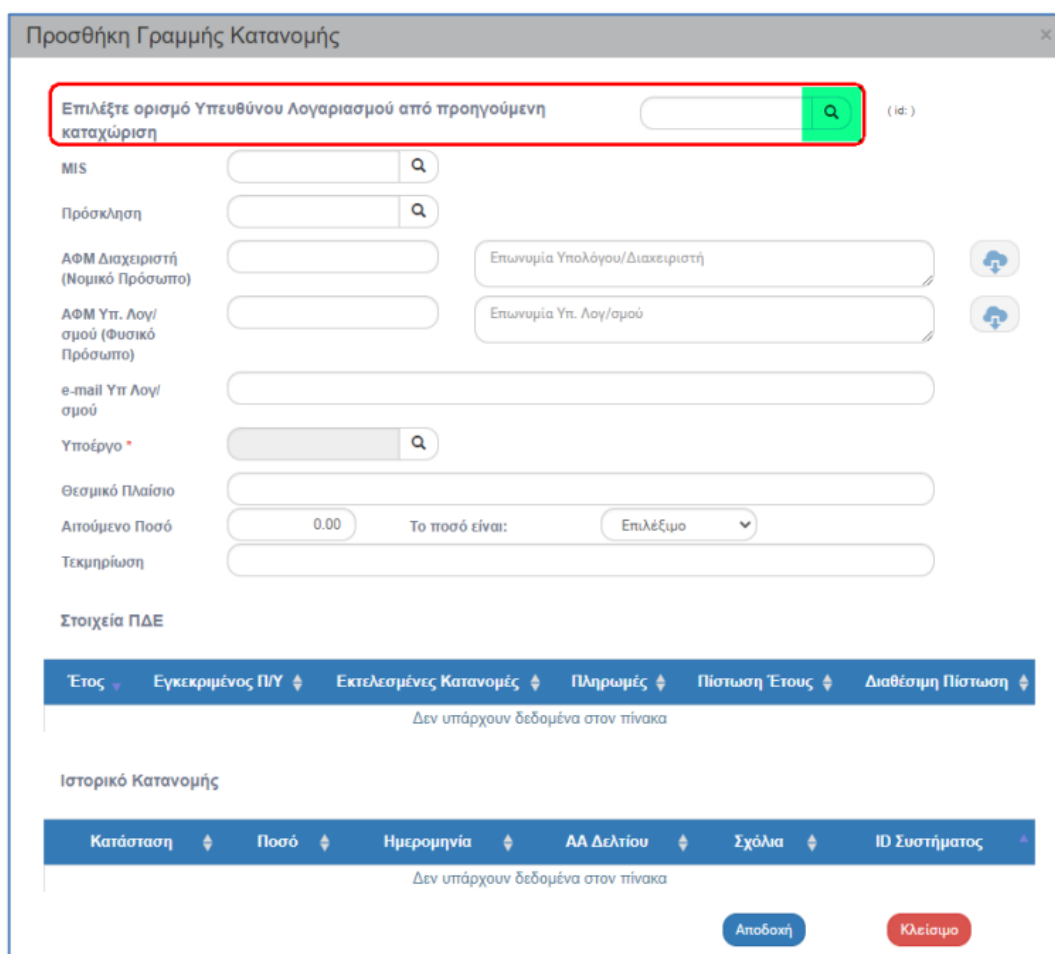
Στην περιοχή εργασίας εμφανίζεται η οθόνη αναζήτησης του Αιτήματος Κατανομής, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.

⁷⁷ Εγχειρίδιο χρήστη, (έκδοση 03.00), Παρακολούθηση πράξεων – Αίτημα κατανομής, ERGORAMA, ΕΣΠΑ2014-2020.Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

www.logon.ops.gr

www.logon.ops.gr

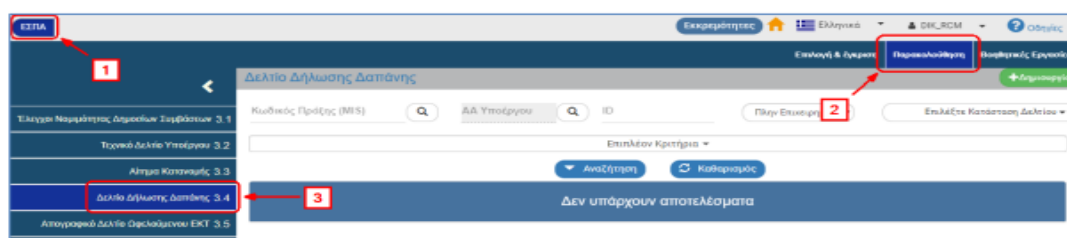
4.6.5 Δαπάνες⁷⁸

Μετά τον έλεγχο του αιτήματος κατανομής από την Διαχειριστική Αρχή, ο δικαιούχος υποβάλει μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος σύμφωνα με τις απαιτήσεις της προγραμματικής περιόδου το Δελτίο Δήλωσης

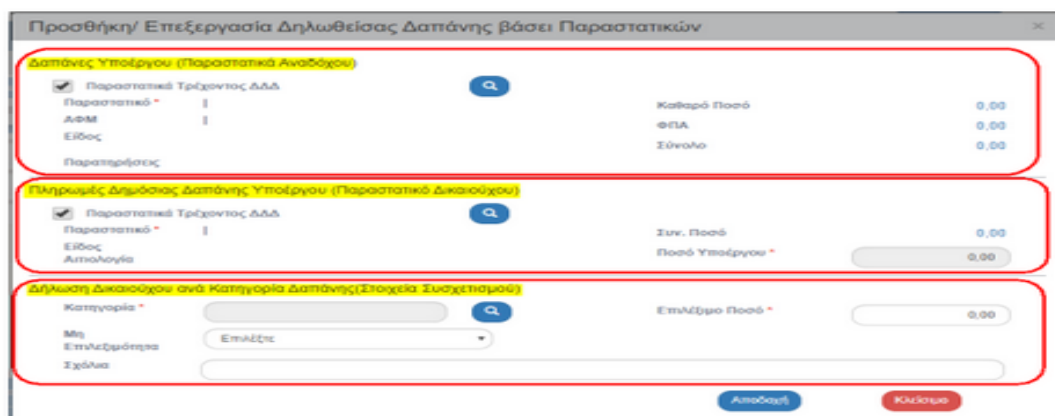
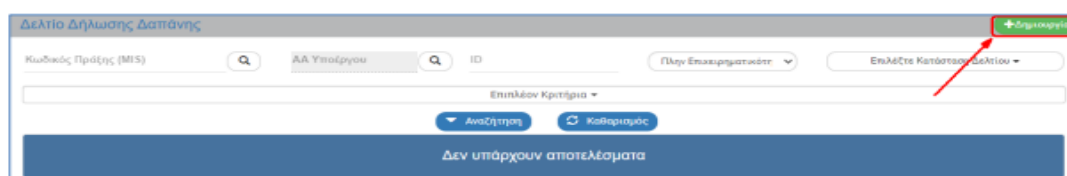
⁷⁸ Εγχειρίδιο χρήστη, (έκδοση 03.10), Παρακολούθηση πράξεων – Δελτίο δήλωσης δαπανών, ERGORAMA, ΕΣΠΑ2014-2020.Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

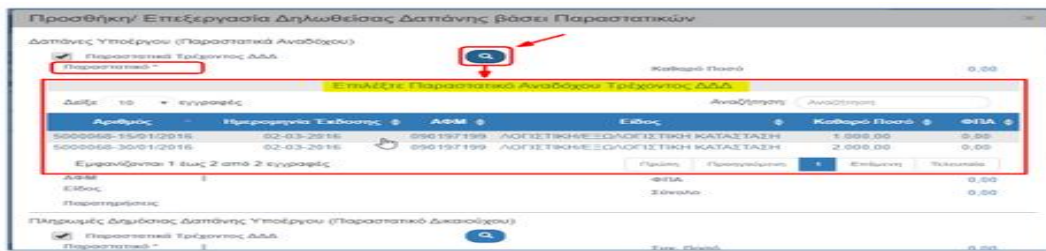
Δαπανών το οποίο συνδέεται και αυτό με το Τεχνικό Δελτίο Υποέργου ακολουθώντας τη διαδρομή του περιβάλλοντος εργασίας του υποσυστήματος "3.4 Δελτίο Δήλωσης Δαπανών" επιλέγοντας τη διαδρομή που έχει ορισθεί από το σύστημα και συμπληρώνοντας τα απαιτούμενα πεδία όπως αυτά αποτυπώνονται στους παρακάτω πίνακες. Το Δελτίο Δήλωσης Δαπανών υποβάλλεται από το δικαιούχο εντός των ημερομηνιών της πράξης τα κάτωθι:

- τα τιμολόγια του αναδόχου,
- τα αποδεικτικά ηλεκτρονικής πληρωμής (ESP) τιμολογίου
- τα αποδεικτικά ηλεκτρονικής πληρωμής (ESP) εισφορών
- Χρηματικά εντάλματα πληρωμών αναρτημένα ΔΙΑΥΓΕΙΑ και ΚΗΜΔΗΣ.

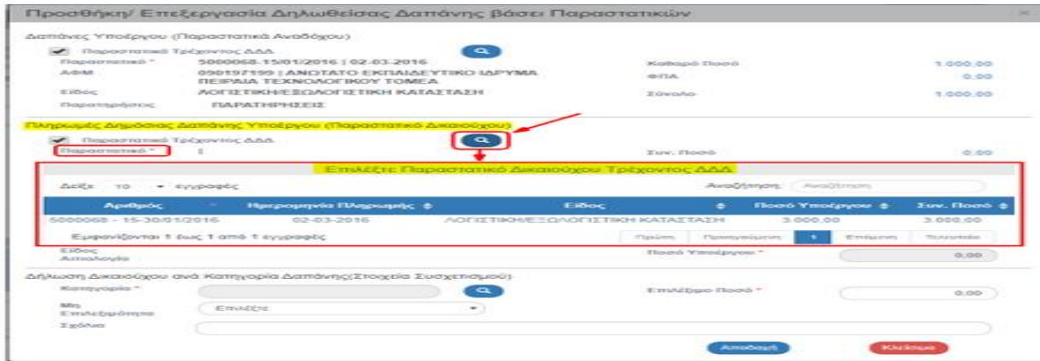

Στην περιοχή εργασίας εμφανίζεται η οθόνη αναζήτησης του ΔΔΔ. Για τη δημιουργία νέου δελτίου ο χρήστης επιλέγει «Δημιουργία».

Στη συνέχεια αναζητά από τον φακό του πεδίου «Παραστατικό» το παραστατικό (Δικαιούχου), το επιλέγει και αυτόματα εμφανίζεται στο αντίστοιχο πεδίο.

www.logon.ops.gr

Μετά την ολοκλήρωση των στοιχείων υποβολής ο δικαιούχος συνεχίζει με τα συνημμένα έγγραφα τα οποία αφορούν τιμολόγια αποδεικτικά ηλεκτρονικής πληρωμής τιμολογίων και εισφορών. Μετά την ολοκλήρωση που περιγράφεται ανωτέρω ο δικαιούχος υποβάλει το Δελτίο Δαπανών και ελέγχεται από την διαχειριστική αρχή.

4.6.6 Δελτίο Επίτευξης Δεικτών Πράξης ⁷⁹

Ο δικαιούχος δημιουργεί ανά πράξη και για κάθε έτος υλοποίησης τα Δελτία Επίτευξης Δεικτών Πράξης, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της Εθνικής Αρχής συντονισμού και τα υποβάλλει στη Διαχειριστική Αρχή για επεξεργασία και οριστικοποίηση. Βασική προϋπόθεση για την υποβολή των Δελτίων Επίτευξης Δεικτών Πράξης είναι:

1. Η πράξη να είναι ενταγμένη
2. Τα Τεχνικά Δελτία Υπόεργου να έχουν ελεχθεί και εγκριθεί από την Διαχειριστική Αρχή

Ο χρήστης του συστήματος όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες συμπληρώνει όλα τα τμήματα στο περιβάλλον εργασίας εφαρμογής του κεντρικού συστήματος διαχείρισης δελτίων όπως, τον τίτλο, το ακρωνύμιο, την ημερομηνία πλήρους

⁷⁹ Εγχειρίδιο χρήστη, (έκδοση 02.00), Παρακολούθηση πράξεων – Δελτίο Επίτευξης Δεικτών Πράξης, ERGORAMA, ΕΣΠΑ2014-2020, Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων

υλοποίησης του έργου και τους δείκτες τιμής στόχου και συνολικής επίτευξης

Δελτίο Επίτευξης Δεικτών - Δημιουργία

Ανοίγμα όλων Κλείσιμο όλων

Δημιουργία Επεκύρωση Εκτύπωση Προηγούμενη Σελίδα

Α. Β., Γ. Δ. ID:

Πράξη: 5008894 Έτος: 2017 ΑΑ: 1 Κατάσταση:

Α. Γενικά Στοιχεία

Τίτλος Πράξης: Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής έτους 2017-2018 Ακρωνύμιο: 14749

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: 6 Κεντρική Μακεδονία ΤΔΠ Αναφοράς:

Δικαιούχος: 10411 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α. Ε.

Η πράξη έχει υλοποιηθεί πλήρως: Ναι Όχι

Ημερομηνία: πκ: 30-12-2000

Ημ. έναρξης του πρώτου κύριου υποέργου: πκ: 30-12-2000

Στοιχεία συντάξαντα δελτίου:

Όνοματεπώνυμο:

Διεύθυνση:

Τηλέφωνο:

FAX:

Email:

Β. Πρόοδος, Γ. Επαλήθευση

Συνημμένα ()

Ιστορικό μεταβολών

www.logon.ops.gr

Δείκτες

Κωδικός Δείκτη: 10501

Περιγραφή Δείκτη: Άτομα που αποδεσμεύονται από τη φροντίδα εξαρτώμενων ατόμων

Μονάδα Μέτρησης: Άτομα

Είδος δείκτη: Εκρών

Δείκτης: Ποσοτικός

Επίτευξη δείκτη: Ετήσια Επίτευξη, Επιμερίζεται

Μέτρηση ανά πράξη: ΝΑΙ

Δεκαδικά ανά Περιφέρεια: ΟΧΙ

Δεκαδικά Ανά Πράξη: ΟΧΙ

Διάσπαση Φύλου: Και οι δύο

Υπολογιζόμενος από Απογραφικά Δελτία:

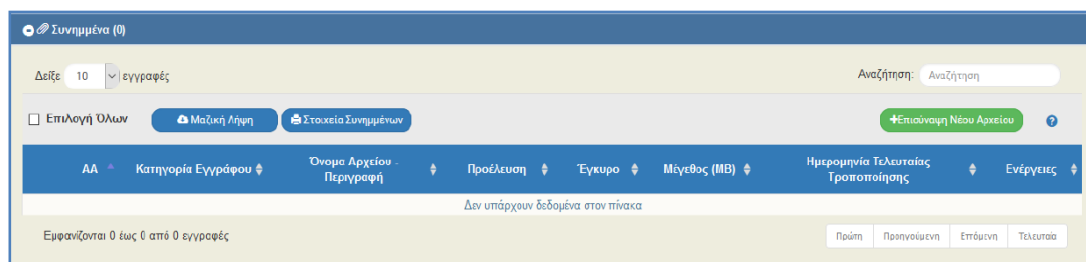
ΕΠ/ Άξονας	Ταμείο	Επενδυτική/ Ειδικός Στόχος	Κατηγορία	Μονάδα Μέτρησης	Ετήσια Επίτευξη			Επίτευξη έως προηγούμενο Έτος αναφοράς	Τιμή Στόχος
					Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες		
6 / ΑΞ09Β	ΕΚΤ	911	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Άτομα	1,000.00	500.00	500.00		11,006.00
ΣΥΝΟΛΑ					1,000.00	500.00	500.00		11,006.00

Τεκμηρίωση επίτευξης ή απόκλισης επίτευξης δείκτη:

Αποθήκη Κλείσιμο

www.logon.ops.gr

Εν συνεχεία ο δικαιούχος επισυνάπτει στο χώρο του τμήματος φωτογραφίες και στοιχεία που χωροθετούν το έργο σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν αναρτηθεί στο <http://www.ops.gr/Ergorama/fileUploads/eggrafa/Anaptyxi.pdf>

Στη συνέχεια δικαιούχος αποθηκεύει και υποβάλει το Δελτίο Δήλωσης Επίτευξης Δεικτών Πράξης και η Διαχειριστική Αρχή πραγματοποιεί το τελικό έλεγχο και οριστικοποιεί κλειδώνοντας το δελτίο.

4.6.7 Ολοκλήρωση⁸⁰

Η ολοκλήρωση της Πράξης εφαρμόζεται σύμφωνα με το κανονισμό 1303/2013, την Υπουργική Απόφαση 137675/ΕΥΘΥ 1016 και την Κοινή Υπουργική Απόφαση 126829/ΕΥΘΥ 1217. Η διαδικασία αυτή έχει ως σκοπό την επιβεβαίωση από την Διαχειριστική Αρχή την ολοκλήρωση της πράξης, του φυσικού αντικειμένου και την επίτευξη των στόχων σύμφωνα πάντα με τη εγκεκριμένη Απόφαση Ένταξης. Το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας αυτής αφορά τα συγχρηματοδοτούμενα έργα / πράξεις του επιχειρησιακού προγράμματος και εφόσον :

1. Έχει περατωθεί, παραληφθεί, πιστοποιηθεί πλήρως το σύνολο όλων των εργασιών του/της έργου/πράξης
2. Έχουν παραληφθεί και πιστοποιηθεί όλο το σύνολο των εργασιών του/της έργου/πράξης
3. Στους δικαιούχους έχει καταβληθεί η δημόσια συμμετοχή που τους αντιστοιχεί

Ο δικαιούχος της πράξης μετά την ολοκλήρωση του οικονομικού και φυσικού αντικειμένου θα πρέπει να υποβάλει εφόσον εκκρεμούν τα Δελτία Δήλωσης Δαπανών και να επικαιροποιήσει τα Τεχνικά Δελτία Υποέργων. Εν συνεχεία να υποβάλει το τελευταίο Δελτίο Δήλωσης Επίτευξης Δεικτών, ώστε να αποτυπωθεί η πραγματική κατάσταση υλοποίησης της πράξης. Ο δικαιούχος της πράξης συμπληρώνει το φυσικό αντικείμενο της πράξης (πεδίο Δ) στο Τεχνικό Δελτίο Πράξης Υλοποίησης διότι τα υπόλοιπα πεδία είναι προσυμπληρωμένα και καταχωρημένα από το Ολοκληρωμένο

⁸⁰ https://www.espa.gr/el/Pages/SDE_Diadikasies.aspx (Πρόσβαση 20.3.2023).

Πληροφοριακό Σύστημα και το υποβάλει στη Διαχειριστική Αρχή για να οριστικοποιήσει την πράξη.

Η Διαχειριστική Αρχή προβαίνει σε εξέταση του Τεχνικού Δελτίου Πράξης Ολοκλήρωσης προκειμένου να επαληθεύσει :

1. Τα παραδοτέα της Πράξης
2. Τους δείκτες αποτελεσμάτων και εκροών
3. Η Πράξη βρίσκεται σε λειτουργία
4. Το οικονομικό αντικείμενο
5. Την ορθότητα των παραδοχών της χρηματοοικονομικής ανάλυσης της Πράξης
6. Αλλαγές εφόσον υπάρχουν στην τιμολογιακή πολιτική
7. Κατά την διάρκεια της Πράξης, αν έχουν παραχθεί καθαρά έσοδα
8. Την συμπλήρωση τυχόν αδιάθετων τόκων, ποσών και μη επιλέξιμου ΦΠΑ
9. Τη συμπλήρωση της κατάστασης τήρησης φακέλου Πράξης

Μετά από αυτόν τον έλεγχο, η Διαχειριστική Αρχή εφόσον εντοπίσει ευρήματα λαθών συντάσσει έγγραφο διοικητικού ελέγχου στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά τα ευρήματα αυτά. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή σε μη εντοπισμό ευρημάτων η Διαχειριστική Αρχή προβαίνει στην έκδοση Απόφασης Ολοκλήρωσης Πράξης και καταχωρείτε στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα με όλα τα απαιτούμενα συνημμένα στοιχεία και έγγραφα τα οποία τεκμηριώνουν την Πράξη. Στη συνέχεια αρχειοθετούνται στο φάκελο της Πράξης.

4.7 Προβλήματα και τρόποι αντιμετώπισης

Η οικονομική επιστήμη έχει επικεντρωθεί στο ζήτημα των περιφερειακών ανισοτήτων για πολλά χρόνια, οδηγώντας στη δημιουργία εξειδικευμένων κλάδων όπως η αστική και περιφερειακή οικονομία, η περιφερειακή ανάπτυξη και η περιφερειακή πολιτική. Παρά τις πολυάριθμες προσεγγίσεις, μια κοινή και παγκοσμίως αποδεκτή θεωρία που να εξηγεί τις περιφερειακές ανισότητες δεν έχει καθιερωθεί. Σημαντικά ερωτήματα, όπως η βασική αιτία των περιφερειακών ανισοτήτων και εάν οι οικονομίες της αγοράς επιδεινώνουν ή μειώνουν αυτές τις

ανισότητες, παραμένουν αναπάντητα με ενιαίο τρόπο σε διάφορες σχολές σκέψης. Αυτά τα ερωτήματα είναι κρίσιμα για τη χάραξη πολιτικής.⁸¹

Ο χώρος των περιφερειών μπορεί να θεωρηθεί ένα πλέγμα σχέσεων ανάμεσα στις κοινωνικές ενότητες (και στα αντικείμενα) που τον προσδιορίζουν και συνυπάρχουν με σχέση αλληλεξάρτησης. Δεν μπορεί να προσδιοριστεί με απόλυτους όρους καθώς δεν αποτελεί απλά ένα περιβάλλον δραστηριοτήτων, όπως δεν μπορεί και να θεωρηθεί δραστηριότητα αυτή καθαυτή.

Αποκτά όμως σημασία όταν:

1. οι παραγωγικοί συντελεστές δεν είναι χωρικά ίσο-κατανομημένοι,
2. οι παραγωγικές δραστηριότητες δεν είναι χωρικά ίσο-κατανομημένες και
3. η μεταφορά των παραγωγικών δραστηριοτήτων και των προϊόντων ενέχει κόστος.

Για τους λόγους αυτούς, αποτελώντας πηγή (αιτία) δημιουργίας οικονομικών πλεονεκτημάτων ή/καί μειονεκτημάτων, ο χώρος επηρεάζει τη λειτουργία του οικονομικού συστήματος, απελευθερώνοντας πάσης φύσεως οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές δυναμικές, οι οποίες έχουν με τη σειρά τους πάσης φύσεως οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές επιπτώσεις και προεκτάσεις.⁸²

Η οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι ομοιόμορφη, με τα μεγαλύτερα κράτη αλλά και αρκετά μικρά σε μέγεθος να έχουν ανεπτυγμένες οικονομίες με επακόλουθο και πιο εύρωστες οικονομικά περιφέρειες. Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τα Εθνικά μεγέθη των χωρών μελών της Ε.Ε.

Πίνακας 2. Έκταση – πληθυσμός και οικονομικά δεδομένα χωρών μελών Ε.Ε.

Όνομα χώρας	Πληθυσμός 2020	Έκταση (km ²)	Κάτοικοι / χλμ ²	ΑΕΠ - 2022 - Χιλιάδες Εκατομμύρια €	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ. - 2022
-------------	-------------------	------------------------------	--------------------------------	--	--------------------------------

⁸¹ Πετράκος, Γ., & Ψυχάρης, Γ. (2016). Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

⁸² Πετράκος, Γ., & Ψυχάρης, Γ. (2016). Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

Αυστρία	8.901.064	83.855	100	447.653	49.440
Βέλγιο	11.522.440	30.528	362	552.446	47.250
Βουλγαρία	6.951.482	110.994	66	84.561	12.400
Γαλλία	67.320.216	632.833	103	2.642.713	38.590
Γερμανία	83.166.711	357.386	229	3.867.050	46.150
Δανία	5.822.763	43.075	129	376.087	63.680
Ελλάδα	10.718.565	131.990	86	208.030	19.670
Εσθονία	1.328.976	45.227	31	36.181	27.170
Ιρλανδία	4.964.440	70.273	66	502.584	98.260
Ισπανία	47.332.614	504.030	91	1.327.108	27.870
Ιταλία	59.641.488	301.338	202	1.909.154	32.390
Κροατία	4.058.165	56.594	69	67.386	17.240
Κύπρος	888.005	9.251	92	27.012	29.600
Λετονία	1.907.675	64.589	32	39.081	20.720
Λιθουανία	2.794.090	65.200	48	66.918	23.620
Λουξεμβούργο	626.108	2.586	200	78.130	119.230
Μάλτα	514.564	316	1319	16.870	31.790
Ολλανδία	17.407.585	41.543	402	941.186	53.170
Ουγγαρία	9.769.526	93.030	107	170.247	17.580
Πολωνία	37.958.138	312.685	123	654.644	17.310
Πορτογαλία	10.295.909	92.212	115	239.253	23.290
Ρουμανία	19.328.838	238.391	90	286.427	15.040
Σλοβακία	5.457.873	49.035	110	107.730	19.590
Σλοβενία	2.095.861	20.273	101	58.989	27.980
Σουηδία	10.327.589	449.964	21	557.531	53.160
Τσεχία	10.693.939	78.866	133	276.606	25.870
Φινλανδία	5.525.292	338.424	16	266.679	47.990

(πηγή: Eurostat – ίδια επεξεργασία)

Η σύγκριση των επιπέδων του κατά κεφαλήν ΑΕΠ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνει τον ανισομερή χωρικό πρότυπο ανάπτυξης

«Βορρά-Νότου», καθώς και την ανάδυση του ανισομερούς χωρικού πρότυπου ανάπτυξης «Δύσης-Ανατολής».⁸³

Σε εθνικό πλαίσιο, όταν εξετάζονται οι περιφερειακές ανισότητες, είναι προφανές ότι, ενώ οι χώρες μπορεί να συγκλίνουν συνολικά, υπάρχει επίσης απόκλιση στο εσωτερικό τους. Αυτό σημαίνει ότι οι φτωχότερες οικονομίες της ΕΕ πλησιάζουν τις πλουσιότερες, χάρη στην ανάπτυξη που παρατηρείται σε συγκεκριμένες τοπικές περιοχές όπως τα μητροπολιτικά κέντρα, οι δυναμικές μεσαίου μεγέθους αστικές περιοχές και οι τουριστικοί προορισμοί.

Η έλλειψη σημαντικής σύγκλισης μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ δείχνει ότι το αναπτυξιακό πρότυπο σε αυτές τις περιφέρειες δεν είναι ομοιόμορφα κατανομημένο. Αυτό εγείρει αμφιβολίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα των περιφερειακών πολιτικών για την αντιμετώπιση του στόχου της μείωσης των περιφερειακών ανισοτήτων.⁸⁴

Μια ανάλυση των περιφερειακών ανισοτήτων στην ΕΕ αποκαλύπτει ένα αναπτυξιακό πρότυπο «κέντρου-περιφέρειας», το οποίο είναι άνισα ενοποιημένο. Αυτό το μοτίβο επεκτάθηκε και στις ανατολικές χώρες που προσχώρησαν στην ΕΕ στις πρόσφατες διευρύνσεις. Συγκεκριμένα, παράλληλα με το καθιερωμένο αναπτυξιακό πρότυπο «Βορράς-Νότου» που παρατηρήθηκε στα αρχικά κράτη μέλη της ΕΕ-15, ένα αναπτυξιακό πρότυπο «Δύσης-Ανατολής» αναδύεται σε ολόκληρη τη διευρυμένη ΕΕ-27. Είναι προφανές ότι η κατάργηση των οικονομικών συνόρων, τόσο ως προϋπόθεση όσο και ως αποτέλεσμα της οικονομικής ολοκλήρωσης, αναδιαμορφώνει το οικονομικό τοπίο της ΕΕ.

Παρά την ύπαρξη επιτυχημένων αναπτυξιακών παραδειγμάτων σε όλες σχεδόν τις χώρες, η κατανομή και η συχνότητά τους δεν έχουν αλλάξει σημαντικά το κυρίαρχο αναπτυξιακό πρότυπο κέντρου-περιφέρειας. Τα μητροπολιτικά κέντρα συνεχίζουν να κυριαρχούν οικονομικά, ενώ ορισμένες μεσαίες αστικές περιοχές και τουριστικοί προορισμοί παρουσιάζουν επίσης σημαντική ανάπτυξη. Η αναπτυξιακή τροχιά αυτών των περιοχών εξηγεί τόσο τη σύγκλιση που παρατηρείται σε επίπεδο χώρας όσο και την απόκλιση που παρατηρείται σε περιφερειακό επίπεδο.

---

⁸³ Πετράκος, Γ., & Ψυχάρης, Γ. (2016). Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

⁸⁴ Πετράκος, Γ., & Ψυχάρης, Γ. (2016). Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

4.8 Προτάσεις για βελτίωση διαδικασίας

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι οι λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες στην Ευρώπη έχουν μια παραγωγική βάση που πάσχει από διαρθρωτική καθυστέρηση, γεγονός που καθιστά δύσκολο για αυτές να ανταγωνιστούν στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και τις περιφέρειες στα κράτη με ανεπτυγμένη οικονομία. Στο παρελθόν, αυτές οι περιοχές προστάτευαν την εγχώρια βιομηχανία τους μέσω δασμολογικών μέτρων, τα οποία συνέβαλαν στη διατήρηση των υφιστάμενων δομών. Ωστόσο, με την εφαρμογή της ενιαίας αγοράς και την άρση των περιορισμών στην κυκλοφορία αγαθών και κεφαλαίων, οι εταιρείες σε αυτές τις περιοχές αντιμετωπίζουν πλέον σημαντικές προκλήσεις επιβίωσης, καθώς αναγκάζονται να ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις με μεγαλύτερες, πιο έμπειρες και τεχνολογικά προηγμένες εταιρείες από ανεπτυγμένες περιοχές.

Για να αποφευχθεί η πλήρης κατάρρευση του παραγωγικού ιστού των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών στην Ε.Ε. και για να εξασφαλιστεί η ομαλή ευρωπαϊκή ολοκλήρωση χωρίς τάσεις αποσύνθεσης, είναι ζωτικής σημασίας να εφαρμοστεί μια περιφερειακή πολιτική που διευκολύνει τον απαραίτητο εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση. Αυτή η πολιτική θα πρέπει να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν αυτές οι περιφέρειες.⁸⁵

Μια προοπτική προτείνει ότι η περιφερειακή πολιτική θα πρέπει να επικεντρώνεται αποκλειστικά στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης εντός μιας χώρας και δεν θα πρέπει να εξετάζει άλλες πτυχές πέρα από τη χωρική διάσταση της αναπτυξιακής πολιτικής. Ενώ μία ακόμη προοπτική υποστηρίζει ότι ο κύριος στόχος της περιφερειακής πολιτικής πρέπει να είναι η μείωση των περιφερειακών ανισορροπιών.

Σε χώρες με ελάχιστες περιφερειακές ανισότητες, η πολιτική τείνει να δίνει προτεραιότητα στον πρώτο στόχο, ενώ σε χώρες με σημαντικές ανισότητες, η εστίαση της πολιτικής αναμένεται να μετατοπιστεί προς τον δεύτερο στόχο. Αυτό δείχνει ότι η στάθμιση αυτών των στόχων εξαρτάται από το επίπεδο των περιφερειακών ανισοτήτων και το επικρατούν σύστημα αξιών σε κάθε χώρα.⁸⁶

Η αντιμετώπιση των ανισοτήτων στις περιφέρειες πρέπει να επικεντρωθεί σε δύο κεντρικούς στόχους για την άσκηση περιφερειακής πολιτικής. Ο πρώτος στόχος

---

⁸⁵ Πετράκος, Γ., & Ψυχάρης, Γ. (2016). Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

⁸⁶ Πετράκος, Γ., & Ψυχάρης, Γ. (2016). Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

είναι η επιλογή των κατάλληλων μέσων ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της περιφέρειας. Πρέπει να εντοπιστούν τα προβλήματα, να κατανοηθούν οι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες και να γίνει αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζει η κάθε περιφέρεια.

Ο δεύτερος στόχος είναι η αξιοποίηση της συσσωρευμένης εμπειρίας από την εφαρμογή των επιμέρους πολιτικών περιφερειακής ανάπτυξης.

4.9 Μελέτη του ΟΟΣΑ για το 2020 ⁸⁷

Με βάση τις εκτιμήσεις αυτής της μελέτης, η Ελλάδα αναμένεται να φτάσει τα προ κρίσης επίπεδα εντός 15 ετών με ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης περίπου 2%. Ωστόσο, εάν ο ρυθμός ανάπτυξης στην Αττική αυξηθεί στο 3%, ο χρόνος ανάκαμψης της Ελλάδας θα μειωθεί στο μισό, απαιτώντας μόνο 8 χρόνια. Ως εκ τούτου, είναι ζωτικής σημασίας να επικεντρωθεί η προσπάθεια στην αναζωογόνηση της παραγωγικότητας της Αθήνας για να προωθηθεί η εθνική ανάπτυξη στην Ελλάδα, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη την παγκόσμια επιβράδυνση που προκλήθηκε από τον COVID-19. Η ανάκαμψη της Αττικής μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στα συνολικά μεγέθη ανάπτυξης, αλλά δεν πρέπει να θεωρείται μεμονωμένο γεγονός. Η επίτευξη ισορροπημένης και συνολικής ανάπτυξης σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας είναι απαραίτητη. Για να επιτευχθεί αυτό, μια εθνική στρατηγική περιφερειακής ανάπτυξης που δίνει προτεραιότητα σε διαφορετικές πολιτικές, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες και τα χαρακτηριστικά κάθε ελληνικής περιφέρειας.

Η διαδικασία ανάκαμψης στην Ελλάδα έχει ωφεληθεί σε μεγάλο βαθμό από τους πόρους που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 80% των δημοσίων επενδύσεων στη χώρα. Σύμφωνα με τα ευρήματα της μελέτης, εκτιμάται ότι για κάθε ευρώ των Διαρθρωτικών Ταμείων που διατέθηκε στην Ελλάδα μεταξύ 2009 και 2018, προέκυψαν επιπλέον 64 σεντς του ΑΕΠ. Από την παγκόσμια οικονομική κρίση, η Ελλάδα έχει εφαρμόσει σημαντικό αριθμό διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων σε εθνικό επίπεδο σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων, της φορολογίας, της δικαιοσύνης, της αγοράς εργασίας, των δημοσίων επενδύσεων, της κοινωνικής πρόνοιας, της ενέργειας και του περιβάλλοντος. Ωστόσο, η χώρα αντιμετωπίζει πλέον νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες, όπως η προώθηση της ψηφιοποίησης, η βελτίωση των

---

⁸⁷ OECD Territorial Reviews Regional Policy for Greece Post-2020

επιχειρηματικών και λειτουργικών οικοσυστημάτων και η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της φιλόδοξης εθνικής στρατηγικής, μπορεί να είναι επωφελής η εφαρμογή μιας στρατηγικής ανάπτυξης που βασίζεται σε μια τοποκεντρική προσέγγιση. Αυτή η προσέγγιση περιλαμβάνει την ευθυγράμμιση των στόχων των περιφερειών, των πόλεων, των αγροτικών κοινοτήτων και των δήμων και την ενεργό συμμετοχή τους στην επίτευξη οικονομικών στόχων, ενώ παράλληλα προσαρμόζει τις δημόσιες επενδύσεις και την παροχή υπηρεσιών για την κάλυψη των τοπικών αναγκών. Για να το πετύχει αυτό, η Ελλάδα θα πρέπει να επιμείνει στην προώθηση της μεταρρύθμισης των θεσμικών και δημοσιονομικών δομών στο πλαίσιο του πολυεπίπεδου συστήματος διακυβέρνησης. Από το 2010, η Ελλάδα έχει ήδη θέσει σε εφαρμογή μια νέα αρχιτεκτονική για το πολυεπίπεδο σύστημα διακυβέρνησης για να διευκολύνει την εφαρμογή περιφερειακών και τοπικών αναπτυξιακών πολιτικών.

Έχουν σημειωθεί ορισμένες βελτιώσεις και μια αξιοσημείωτη στροφή προς την υιοθέτηση μιας πιο τοπικής προσέγγισης στην πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης. Αυτή η στροφή καθοδηγείται κυρίως από δύο πολιτικές: i) την πολιτική της αποκέντρωσης και της περιφερειοποίησης και ii) μια πιο στρατηγική προσέγγιση για τη διαχείριση των πόρων της ΕΕ, με ευρύτερη περιφερειακή εστίαση κατά την προγραμματική περίοδο 2014-20 σε σύγκριση με την προηγούμενη. Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι αυτές οι δύο πολιτικές είναι αλληλένδετες, καθώς η αποκέντρωση επηρεάζει σημαντικά την πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης και τη διαχείριση των πόρων της ΕΕ. Βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, οι κύριες προτεραιότητες θα πρέπει να είναι η παγίωση των αλλαγών που επιφέρει το πρόγραμμα αποκέντρωσης και το νέο πλαίσιο για τη διαχείριση και τον έλεγχο των κονδυλίων της ΕΕ κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο. Ωστόσο οι επενδύσεις για να είναι πιο αποτελεσματικές στην περιφερειακή ανάπτυξη χρειάζεται :

1. Τη θέσπιση ενισχυμένου πλαισίου, με ιδιαίτερη έμφαση στο σύστημα αποκέντρωσης (διευκρίνιση αρμοδιοτήτων, παροχή μεγαλύτερης δημοσιονομικής αυτονομίας σε περιφέρειες και τοπικές αρχές και προσαρμογή των αρμοδιοτήτων ώστε να αντικατοπτρίζουν τις διαφορετικές ικανότητες των περιφερειακών και τοπικών φορέων).

2. Διατήρηση της προόδου που σημειώθηκε στη διαχείριση των πόρων της ΕΕ κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027, με ιδιαίτερη έμφαση στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα που καλύπτουν τις τοπικές ανάγκες. Αυτό περιλαμβάνει

την προώθηση ενός πιο ολοκληρωμένου και συντονισμένου συστήματος πολλαπλών επιπέδων συνολικά. Οι βελτιώσεις στη διαχείριση των πόρων της ΕΕ μπορούν να χρησιμεύσουν ως καταλύτης για την ενίσχυση ολόκληρου του πολυεπίπεδου συστήματος διακυβέρνησης. Μια στρατηγική και ενισχυμένη εταιρική σχέση μεταξύ κεντρικού, περιφερειακού και δημοτικού επιπέδου δεν είναι μόνο κρίσιμη για την αποτελεσματική διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ αλλά και για το ευρύτερο σύστημα δημόσιων επενδύσεων.

Η μελέτη του ΟΟΣΑ θέλοντας να στηρίξει την ανάπτυξη των ελληνικών περιφερειών στον οικονομικό τομέα και την ανάκαμψη της Ελλάδας μετά την επιβράδυνση που είχε παρουσιαστεί λόγω της πανδημίας προσδιορίζει διάφορες δράσεις που αφορούν βασικούς τομείς που σχετίζονται με μακροπρόθεσμες ευκαιρίες ανάπτυξης οι οποίες περιλαμβάνουν:

1. Την ενίσχυση όλων των περιφερειακών πολιτικών, η οποία θα γίνει με την δημιουργία μιας εθνικής αλλά κυρίως τοποκεντρικής πολιτικής με όραμα μακροπρόθεσμο.
2. Την ώθηση της ανταγωνιστικότητας, της δημιουργίας και της παραγωγικότητας που αφορούν τις τοπικές θέσεις εργασίας σε όλες τις περιφέρειες, κινητοποιώντας τα περιφερειακά δίκτυα ερευνητών και επιχειρηματιών και ισχυροποιώντας, την καινοτομία, την έρευνα και την εκπαίδευση.
3. Την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της ποιοτικής απασχόλησης, διευκολύνοντας και στηρίζοντας τις ποιοτικές θέσεις εργασίας και τις δεξιότητες που συνδέονται με τις τοπικές αγορές εργασίας.
4. Την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της διασύνδεσης, εφαρμόζοντας μια πλήρη την κυκλική οικονομία στην Ελλάδα, μέσω της υλοποίησης ενός σχεδίου δράσης σε όλες της περιφέρειες.

4.10 Καλές πρακτικές για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών.⁸⁸

Το έργο «Δημιουργία Ολοκληρωμένων Τουριστικών Προσβάσιμων Θαλάσσιων Προορισμών», στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΣΠΑ

---

⁸⁸ <https://www.accessiblebeaches.gr/to-ergo/> (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

«Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία, 2014-2020», επικεντρώνεται στην αξιοποίηση του αναπτυξιακού δυναμικού των παράκτιων περιοχών της χώρας. Αρχικά διατέθηκε προϋπολογισμός 15.000.000 €, το έργο στοχεύει στη βελτίωση της προσβασιμότητας στη θάλασσα για άτομα με αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή και εγκατάσταση προσωρινών κατασκευών που επιτρέπουν την αυτόνομη πρόσβαση στο νερό. Επιπλέον, θα δημιουργηθούν βοηθητικές εγκαταστάσεις όπως φορητά αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, διάδρομοι πεζών, σκιεροί χώροι και εγκαταστάσεις στάθμευσης ατόμων με αναπηρία, συμβάλλοντας στη δημιουργία ολοκληρωμένων τουριστικών προορισμών προσβάσιμων σε όλους.

Ο στόχος του έργου είναι να εγγυηθεί την πρόσβαση στη θάλασσα χωρίς αποκλεισμούς για άτομα με αναπηρίες και περιορισμένη κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων, των εγκύων γυναικών και εκείνων με προσωρινούς τραυματισμούς. Επιπλέον, στοχεύει στην προβολή της Ελλάδας ως προσβάσιμου τουριστικού προορισμού με επίκεντρο τα θαλάσσια αξιοθέατα. Οι προσβάσιμες παραλίες είναι εξοπλισμένες με συγκεκριμένες υποδομές και εγκαταστάσεις, όπως ράμπες, πεζόδρομους και αποδυτήρια, διασφαλίζοντας ότι τα άτομα με αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα μπορούν να απολαμβάνουν πλήρως την παραλία και τη θάλασσα χωρίς να αντιμετωπίζουν περιορισμούς ή φραγμούς.

Τα άτομα με αναπηρία, μαζί με άτομα με περιορισμένη κινητικότητα, έχουν την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες στην παραλία μαζί με τα αγαπημένα τους πρόσωπα, οδηγώντας σε βελτιωμένη ποιότητα ζωής για όλα τα άτομα που εμπλέκονται.

Τα άτομα με αναπηρία ή περιορισμένη κινητικότητα έχουν την ευκαιρία να λάβουν μέρος σε δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της κολύμβησης. Συμμετέχοντας σε αυτές τις δραστηριότητες, τα άτομα μπορούν να βιώσουν τα οφέλη της βελτίωσης της φυσικής κατάστασης, της αυξημένης κινητικότητας και της ενισχυμένης ψυχικής ευεξίας.

Η διάθεση προσβάσιμων παραλιών παίζει ρόλο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας καθώς προσελκύει επισκέπτες με αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, συμπεριλαμβανομένων ηλικιωμένων, εγκύων γυναικών και ατόμων με προσωρινούς τραυματισμούς. Αυτή τη στιγμή, περισσότερες από 250 παραλίες στην Ελλάδα υφίστανται βελτιώσεις προσβασιμότητας, με στόχο την παροχή ίσης

πρόσβασης σε όλους. Είναι ζωτικής σημασίας για την αναγνώριση της εγγενούς αξιοπρέπειας στη ζωή κάθε ατόμου, διασφαλίζοντας ότι ο καθένας αντιμετωπίζεται με σεβασμό και αξία που του αξίζει. Η προσφορά ίσης πρόσβασης στη θάλασσα δεν είναι μόνο ανθρώπινο δικαίωμα αλλά και ευθύνη κάθε πολιτισμένης κοινωνίας.

Παροχή ερευνητικών υπηρεσιών τεχνολογιών αιχμής στην υπηρεσία της δημόσιας υγείας.⁸⁹

Η Ελληνική Ερευνητική Υποδομή για την Εξατομικευμένη Ιατρική είναι ένα σημαντικό έργο που αναπτύχθηκε σε συνεργασία μεταξύ της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και δύο ερευνητικών κέντρων: του Ερευνητικού Κέντρου Βιοϊατρικών Επιστημών «Alexander Flemig» και του Ιδρύματος Ιατρικών Βιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών. Αυτό το έργο διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην ευθυγράμμιση της Ελλάδας με τις επερχόμενες εξελίξεις στην ιατρική έρευνα, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση της καινοτομίας. Η εξατομικευμένη ιατρική έχει αναδειχθεί ως μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση για την κατανόηση, την πρόληψη και τη θεραπεία

⁸⁹ <http://kalespraktikes.antagonistikotita.gr/pmedgr-parochi-erevnitikon-ypiresion-technologion-aichmis-stin-ypiresia-tis-dimosias-ygeias> (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

ανθρώπινων ασθενειών. Σε αυτό το πλαίσιο, το έργο παρέχει υπηρεσίες έρευνας αιχμής σε προηγμένες τεχνολογίες που συμβάλλουν στη δημόσια υγεία και αποτελούν τη βάση για ανταγωνιστική έρευνα, εκπαίδευση.

Οι πρωταρχικοί στόχοι αυτής της υποδομής είναι οι εξής:

- α) Η υποστήριξη της έρευνας με τη μετάβαση από τα παραδοσιακά μοντέλα θεραπείας σε «-ομικές» προσεγγίσεις και εξατομικευμένες μεθόδους πρόληψης και θεραπείας,
- β) Η παροχή πρόσβασης σε τεχνολογίες αιχμής, κλινικά δεδομένα, βιολογικά δείγματα και ιστοί,
- γ) Η ανάπτυξη τεχνολογιών βιοπληροφορικής για ανάλυση και σύνθεση δεδομένων από διάφορες τεχνολογικές πλατφόρμες,
- δ) Η εκπαίδευση της επόμενης γενιάς ιατρών, ερευνητών και επιστημόνων στην εφαρμογή εξατομικευμένων μεθόδων ιατρικής, καθώς και η προώθηση της βιομηχανικής καινοτομίας σε νέες διαγνωστικές και θεραπευτικές προσεγγίσεις με προηγμένες γνώσεις στην εξατομικευμένη υγειονομική περίθαλψη.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, η υποδομή έχει συγκεντρώσει μια ομάδα εξειδικευμένου επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού με μεγάλη τεχνογνωσία στον ελληνικό ερευνητικό τομέα. Από τον Φεβρουάριο του 2020, η ίδρυση πέντε νέων μονάδων αιχμής έχει διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στην υποστήριξη ερευνητικών έργων που εστιάζονται σε αυτοάνοσα νοσήματα, καρκίνο, ακόμη και στην πανδημία COVID-19, διενεργώντας υψηλού επιπέδου γονιδιωματικές και πρωτεομικές αναλύσεις. Κατά τη διάρκεια της διετούς λειτουργίας της, η υποδομή έχει ολοκληρώσει επιτυχώς 31 έργα, συμπεριλαμβανομένων έργων επίδειξης, επιστημονικών συνεργασιών και παροχής υπηρεσιών, με επιπλέον 14 έργα σε εξέλιξη. Επιπλέον, έχουν εκδοθεί δύο ανοιχτές προσκλήσεις για την προσφορά δωρεάν ερευνητικών υπηρεσιών στην επιστημονική κοινότητα, δημιουργώντας σημαντική ζήτηση.

Οι υφιστάμενες ερευνητικές υποδομές στην Ελλάδα προσφέρουν σήμερα περιορισμένη πρόσβαση σε τεχνολογικές πλατφόρμες για την προώθηση εξατομικευμένων ιατρικών προσεγγίσεων. Επιπλέον, συχνά λείπει η απαιτούμενη τεχνογνωσία και ιατρική γνώση για την αποτελεσματική χρήση αυτών των εγκαταστάσεων, παρά τη διαθεσιμότητα εξοπλισμού και τεχνολογιών. Κατά συνέπεια, η σημασία του έργου, έγκειται στην ικανότητά του να εδραιώνει αυτό το κατακερματισμένο δυναμικό και να το ενσωματώνει σε ένα εξατομικευμένο περιβάλλον που εστιάζει στην ιατρική φροντίδα. Πρωταρχικός στόχος είναι η

διευκόλυνση της περαιτέρω ανάπτυξης και η παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών χρησιμοποιώντας προηγμένη τεχνολογία, δημιουργώντας έτσι ένα Κέντρο Αριστείας στην Εξατομικευμένη Ιατρική. Αυτό το κέντρο έχει σημαντικές δυνατότητες να ωφελήσει τους περιφερειακούς χρήστες και δεδομένης της στρατηγικής γεωπολιτικής θέσης της Ελλάδας.

Σύμφωνα με τον δικαιούχο του έργου, η δημιουργία της Υποδομής αυτής, δεν θα ήταν εφικτή χωρίς τη χρηματοδότηση. Αυτή η οικονομική στήριξη, σε συνδυασμό με συνεισφορές από την Περιφέρεια και τους ίδιους πόρους του Πανεπιστημίου, επέτρεψε τη δημιουργία και την ταχεία ανάπτυξη μιας νέας δομής που προσφέρει καινοτόμες ερευνητικές υπηρεσίες και απaráμιλλη πρόσβαση σε προηγμένες τεχνολογίες και τεχνογνωσία στην Ελλάδα. Το έργο με τίτλο «pMedGR: Η Ελληνική Ερευνητική Υποδομή για την Εξατομικευμένη Ιατρική» έλαβε προϋπολογισμό 4.000.000 ευρώ και συγχρηματοδοτείται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020. Η χρηματοδότηση περιλαμβάνει συνεισφορές από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, με δικαιούχο τα Ταμεία Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Νέο Μουσείο Αλεξανδρούπολης – Ένα έργο μεγάλης σπουδαιότητας στον τομέα του πολιτισμού της Ελλάδας.⁹⁰

Η συγχρηματοδοτούμενη πρωτοβουλία γνωστή ως «Νέο Μουσείο Αλεξανδρούπολης» περιλάμβανε την κατασκευή ενός νέου οικοδομήματος για το Αρχαιολογικό Μουσείο Αλεξανδρούπολης και την ανάπτυξη της γύρω περιοχής. Το ίδιο το κτίριο εκτείνεται σε συνολική έκταση κατασκευής 2.200 τετραγωνικών μέτρων, σε οικόπεδο 8.400 τετραγωνικών μέτρων. Στο πλαίσιο του έργου, έγιναν προσπάθειες για την υλοποίηση της μόνιμης έκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου, τη διασφάλιση της διατήρησης αρχαίων αντικειμένων και τη δημιουργία οργανωμένου αποθηκευτικού χώρου. Οι δραστηριότητες υλοποίησης περιλάμβαναν την απόκτηση και τοποθέτηση προθηκών για τη μόνιμη έκθεση, καθώς και την κατασκευή, προμήθεια και τοποθέτηση μαρμάρινων βάθρων, μεταλλικών κατασκευών, κρυστάλλων, ειδικών πλαισίων και απαραίτητων ψευδοτοιχών για τον εκθεσιακό χώρο. Επιπροσθέτως, Η χρηματοδότηση από το έργο διευκόλυνε την προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων φωτισμού τόσο για το χώρο όσο και για τα μόνιμα εκθέματα. Περαιτέρω, έγιναν εργασίες εξωτερικού χώρου, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής φράχτη, της πλακόστρωσης παρακείμενου δρόμου και της άρδευσης και διαμόρφωσης του οικοπέδου του μουσείου.

Η μόνιμη έκθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου Αλεξανδρούπολης είναι πλέον λειτουργική και ανοιχτή στο κοινό, αφού εγκαινιάστηκε επίσημα από τον Υπουργό Πολιτισμού & Αθλητισμού στις 25 Ιουνίου 2022. Χιλιάδες επισκέπτες έχουν ήδη εξερευνήσει και συνεχίζουν να εξερευνούν τους εκθεσιακούς χώρους του μουσείου, ενώ αναπτύσσονται επιτυχημένα εκπαιδευτικά προγράμματα για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι το έργο υλοποιείται σε φάσεις, που εκτείνονται σε δύο προγραμματικές περιόδους. Την προγραμματική περίοδο 2007-2013 ολοκληρώθηκαν διάφορες εργασίες, όπως εκσκαφές, κατασκευή φέρουσας κατασκευής, τοποθέτηση οπτικών τούβλων, μονώσεων, επιστρώσεων και κουφωμάτων. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν δραστηριότητες όπως τοποθέτηση επενδύσεων γυψοσανίδας, ορθομαρμάρωση σε εξωτερικές τοιχοποιίες και επενδύσεις δαπέδων. Ολοκληρώθηκε επίσης η θεμελίωση γείωσης, ύδρευσης, αποχέτευσης, πυροσβεστικού δικτύου, καθώς και τμήματα της εγκατάστασης ισχυρών και ασθενών

---

⁹⁰ <http://kalespraktikes.antagonistikotita.gr/neo-mouseio-alexandroupolis> (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

ρευμάτων και του συστήματος κλιματισμού. Συγκεκριμένα, την προγραμματική περίοδο 2007-2013 εκτελέστηκαν έργα συνολικού ύψους 2.825.608,22 ευρώ στο πλαίσιο της πρώτης φάσης του έργου.

Κατά τη δεύτερη φάση του έργου, που πραγματοποιήθηκε την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020, διατέθηκε προϋπολογισμός 2.885.268,09 ευρώ. Από το ποσό αυτό, 1.020.630,79 ευρώ χρησιμοποιήθηκαν για την ολοκλήρωση των υπολοίπων οικοδομικών εργασιών, όπως επενδύσεις δαπέδων και ψευδοροφών, επικαλύψεις κεραμικών πλακιδίων, τοποθέτηση εσωτερικών θυρών, είδη υγιεινής, βάνιμο και διαμόρφωση χώρων. Ολοκληρώθηκε επίσης η εγκατάσταση ηλεκτρικών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, κλιματισμού και αντικεραυνική προστασίας για το μουσείο. Το έργο είχε ως στόχο τη διατήρηση, προστασία και αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών αγαθών της περιοχής με βιώσιμο τρόπο, ενισχύοντας τις τοπικές και εθνικές τουριστικές προσφορές και συμβάλλοντας στη συνολική οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. Αυτό, με τη σειρά του, ωφέλησε την τοπική οικονομία και προώθησε τη μικρο-επιχειρηματικότητα.

EYE4WATER – Προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων στην περιφέρεια ΑΜΘ.⁹¹

Το έργο «EYE4WATER: Ενίσχυση της Διαχείρισης Υδάτων μέσω Καινοτόμων Μεθοδολογιών ΤΠΕ και βελτίωσης της ερευνητικής υποδομής» στοχεύει στην ανάπτυξη εξειδικευμένων δραστηριοτήτων για την ολοκληρωμένη παρακολούθηση της ποιότητας του νερού στην περιοχή Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης. Με τη χρήση νέων αναλυτικών εργαλείων, το έργο επιδιώκει να παρέχει ακριβέστερη υποστήριξη για τη λήψη αποφάσεων βέλτιστης διαχείρισης σχετικά με τα φυσικά συστήματα νερού. Μέσω της ενσωμάτωσης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), το έργο επιτρέπει την παρακολούθηση των επιφανειακών υδάτων, συμπεριλαμβανομένων των ποταμών Λασπίας και Λισσού και των παράκτιων περιοχών τους, καθώς και των υπόγειων υδάτων, ενώ παράλληλα προωθεί τη συμμετοχή των πολιτών και των ενδιαφερομένων. Τα σημαντικά επιτεύγματα περιλαμβάνουν τη χρήση της Πληροφορικής και των Τηλεπικοινωνιών για τη διευκόλυνση της βιώσιμης ανάπτυξης και τη συμβολή στη διασυνδεδεμένη ανάπτυξη των τομέων νερού, τροφίμων και ενέργειας. Επιπλέον, το έργο ενσωματώνει ένα τεχνολογικά προηγμένο «παρατηρητήριο» που βοηθά στη λήψη αποφάσεων διαχείρισης, μέτρων προστασίας και συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης.

Με τη χρήση καινοτόμων τεχνολογιών τηλεματικής σε συνδυασμό με χωρική ανάλυση, παρέχονται λύσεις για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα, διατηρώντας παράλληλα την οικολογική κατάσταση των υδάτινων συστημάτων σε ποσότητα και ποιότητα. Αυτές οι λύσεις στοχεύουν στην επίτευξη ισορροπίας που διασφαλίζει τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων. Επιπλέον, η παροχή πληροφοριών στους τελικούς χρήστες και η συνεχής παροχή υπηρεσιών σε φορείς περιφερειακής διακυβέρνησης αποφέρουν διάφορα πλεονεκτήματα, τα οποία περιλαμβάνουν μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα οφέλη, οικονομικά οφέλη και περιβαλλοντικούς λόγους.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το EYE4WATER συμβάλλει ενεργά στην εκπλήρωση των στόχων που περιγράφονται στη Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3), ιδιαίτερα στον τομέα του Περιβάλλοντος και της Αειφόρου Ανάπτυξης. Αυτό φαίνεται από τους ακόλουθους παράγοντες:

---

⁹¹ <http://kalespraktikes.antagonistikotita.gr/eye4water-prostasia-kai-diacheirisi-ton-ydatinon-poron-stin-perifereia-amth>, (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

- Το έργο συνδέεται στενά με τον μετασχηματισμό του αγροδιατροφικού συμπλέγματος, αντιμετωπίζοντας βασικές προκλήσεις όπως η αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών πόρων, ο εντοπισμός μέτρων για τον μετριασμό των ανθρωπογενών πιέσεων στις λεκάνες απορροής και η περαιτέρω μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Εντοπίζει και αντιμετωπίζει τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν μέσω της ανάλυσης SWOT, παρέχοντας τα απαραίτητα εργαλεία για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους. Συγκεκριμένα, εστιάζει στην προώθηση της ορθολογικής χρήσης των φυσικών πόρων και στην ενίσχυση των δεικτών υιοθέτησης των ΤΠΕ για ευθυγράμμιση με εθνικά και ευρωπαϊκά σημεία αναφοράς.
- Το έργο προτείνει και αναπτύσσει καινοτόμες μεθοδολογίες και τεχνολογίες στον περιβαλλοντικό τομέα, δίνοντας έμφαση στην ενδοπεριφερειακή και διαπεριφερειακή συνεργασία στους σχετικούς θεματικούς τομείς.
- Εναρμονίζεται άμεσα με τις επικαιροποιημένες προτεραιότητες για την περιοχή ΑΜΘ, δίνοντας σημαντική έμφαση στην εφαρμογή Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Ο αποδέκτης του έργου υπογραμμίζει ότι "Το ΔΠΘ έχει ωφεληθεί πολύ από την ανάπτυξη των απαραίτητων υποδομών και υπηρεσιών, συμβάλλοντας άμεσα στην προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων στην περιοχή ΑΜΘ, με έμμεσα πλεονεκτήματα για τους αγροδιατροφικούς και ενεργειακούς τομείς." Το έργο, με τίτλο «Ενίσχυση της ορθολογικής διαχείρισης του νερού στο Π-ΑΜΘ μέσω καινοτόμων μεθοδολογιών ΤΠΕ και βελτίωσης της ερευνητικής υποδομής - EYE4WATER», είχε συνολικό προϋπολογισμό 2.208.679,40 ευρώ. Έλαβε συγχρηματοδότηση από την ΕΠΑΝΕΚ στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, με συνεισφορές από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης. Δικαιούχος του έργου ήταν το ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ (ΕΛΚΕ-ΔΠΘ).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συγχρηματοδοτούμενα περιφερειακά έργα στην Ε.Ε. μπορούν να καλύπτουν ευρύ φάσμα τομέων, όπως ανάπτυξη υποδομών, καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη, επιχειρηματικότητα, απασχόληση και κοινωνική ένταξη, εκπαίδευση και κατάρτιση, περιβαλλοντική βιωσιμότητα, πολιτιστική κληρονομιά και άλλα. Παραδείγματα συγχρηματοδοτούμενων περιφερειακών έργων στην Ε.Ε. περιλαμβάνουν την κατασκευή υποδομών μεταφορών, τη δημιουργία θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων και κόμβων καινοτομίας, την υλοποίηση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ανάπτυξη προγραμμάτων εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης και τη διατήρηση και προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς τοποθεσίες.

Για να έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση της ΕΕ για περιφερειακά έργα, οι περιφέρειες ή οι τοπικές αρχές πρέπει συνήθως να αναπτύξουν προτάσεις έργων σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τα κριτήρια επιλεξιμότητας της ΕΕ και να τις υποβάλουν για αξιολόγηση και επιλογή. Εάν ένα έργο εγκριθεί, η χρηματοδότηση της ΕΕ παρέχεται συνήθως σε συγχρηματοδότηση, όπου η ΕΕ καλύπτει ένα ορισμένο ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών και το υπόλοιπο μερίδιο καλύπτεται από τις περιφερειακές ή τοπικές αρχές ή άλλους εταίρους του έργου. Τα συγκεκριμένα ποσοστά και απαιτήσεις χρηματοδότησης ενδέχεται να διαφέρουν ανάλογα με το πρόγραμμα και την περιοχή που εμπλέκεται.

Τα συγχρηματοδοτούμενα περιφερειακά έργα στην Ε.Ε. διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη στήριξη της περιφερειακής ανάπτυξης και στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής σε ολόκληρη την Ε.Ε. Συμβάλλουν στην εφαρμογή των πολιτικών και στρατηγικών της Ε.Ε., προωθούν τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, δημιουργούν θέσεις εργασίας, ενισχύουν την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής των ανθρώπων που ζουν σε διαφορετικές περιοχές της Ε.Ε.

Οι περιφερειακές ανισότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρονται σε διαφορές στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ευημερία και τις υποδομές μεταξύ διαφορετικών περιοχών εντός της Ε.Ε. Αυτές οι ανισότητες μπορεί να διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των διαφόρων κρατών μελών και περιοχών και μπορεί να προκύψουν από διάφορους παράγοντες όπως ιστορικούς, γεωγραφικούς, οικονομικούς και λόγους που σχετίζονται με την πολιτική.

Οι περιφερειακές ανισότητες στην Ε.Ε. μετρώνται συχνά χρησιμοποιώντας δείκτες όπως το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), τα ποσοστά απασχόλησης, τα ποσοστά φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, τα επίπεδα εκπαίδευσης και δεξιοτήτων και η διαθεσιμότητα υποδομών. Αυτές οι ανισότητες μπορούν να παρατηρηθούν μεταξύ διαφορετικών κρατών μελών, καθώς και εντός των κρατών μελών, όπου ορισμένες περιοχές είναι πιο ανεπτυγμένες και ευημερούσες από άλλες.

Ένας από τους κύριους στόχους της περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ είναι η μείωση αυτών των ανισοτήτων και η προώθηση της περιφερειακής συνοχής με την προώθηση της ισόρροπης και βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις περιφέρειες. Η περιφερειακή πολιτική της ΕΕ εφαρμόζεται μέσω των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων, τα οποία παρέχουν οικονομική υποστήριξη σε περιφέρειες και κράτη μέλη για επενδύσεις σε έργα που προάγουν την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

Διάφοροι παράγοντες συμβάλλουν στις περιφερειακές ανισότητες στην Ε.Ε., με τους πιο βασικούς να είναι:

Ιστορικοί και γεωγραφικοί παράγοντες: Οι ιστορικές διαφορές στην οικονομική ανάπτυξη, τους φυσικούς πόρους και τη γεωγραφική θέση μπορούν να συμβάλουν στις περιφερειακές ανισότητες. Οι περιφέρειες που έχουν ιστορικά βιομηχανοποιηθεί ή έχουν πρόσβαση σε φυσικούς πόρους μπορεί να είναι πιο ανεπτυγμένες από τις περιφέρειες που δεν έχουν τέτοια πλεονεκτήματα.

Οικονομικοί παράγοντες: Οικονομικοί παράγοντες όπως το μέγεθος της αγοράς, οι υποδομές, η πρόσβαση σε κεφάλαια και η ανταγωνιστικότητα μπορούν επίσης να επηρεάσουν τις περιφερειακές ανισότητες. Περιφέρειες με μεγαλύτερες αγορές, καλύτερες υποδομές και μεγαλύτερη πρόσβαση σε κεφάλαια ενδέχεται να προσελκύσουν περισσότερες επενδύσεις και οικονομική δραστηριότητα, οδηγώντας σε υψηλότερα επίπεδα ανάπτυξης.

Παράγοντες που σχετίζονται με την πολιτική: Οι εθνικές και περιφερειακές πολιτικές μπορούν επίσης να επηρεάσουν τις περιφερειακές ανισότητες. Διαφορετικές περιοχές μπορεί να έχουν διαφορετικά επίπεδα πρόσβασης σε χρηματοδότηση, πόρους και επενδυτικές ευκαιρίες, γεγονός που μπορεί να επηρεάσει τις προοπτικές ανάπτυξής τους. Οι αποφάσεις πολιτικής που σχετίζονται με τη φορολογία, τη ρύθμιση και τις δημόσιες επενδύσεις μπορούν επίσης να επηρεάσουν τις περιφερειακές ανισότητες.

Δημογραφικοί παράγοντες: Δημογραφικοί παράγοντες, όπως η πυκνότητα του πληθυσμού, τα πρότυπα μετανάστευσης και η ηλικιακή δομή, μπορούν επίσης να παίξουν ρόλο στις περιφερειακές ανισότητες. Περιφέρειες με μεγαλύτερο πληθυσμό, υψηλότερα ποσοστά μετανάστευσης και νεότερο εργατικό δυναμικό μπορεί να έχουν διαφορετικές αναπτυξιακές τροχιές σε σύγκριση με περιφέρειες με μικρότερο πληθυσμό, χαμηλότερα ποσοστά μετανάστευσης και γήρανση του πληθυσμού.

Η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων αποτελεί βασική προτεραιότητα για την Ε.Ε. και αντιμετωπίζεται μέσω διαφόρων μέσων και πρωτοβουλιών πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης, επενδύσεων σε υποδομές, υποστήριξης για την καινοτομία και την επιχειρηματικότητα και προσπάθειες για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της εκπαίδευσης. Στόχος είναι η προώθηση της ισορροπημένης και βιώσιμης ανάπτυξης σε όλες τις περιφέρειες της Ε.Ε και η διασφάλιση ότι καμία περιοχή δεν θα μείνει πίσω.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολάκης Ι., Λουκής Ε., Χάλαρης Ι. (2008) Ηλεκτρονική δημόσια διοίκηση, Εκδόσεις Παπαζήση.

Bachtler, J., & Mendez, C. (2018). *European Cohesion Policy: Theory and Practice*. UK: Routledge.

Becker, P. (2019). The reform of European cohesion policy or how to couple the streams successfully. *Journal of European Integration Volume 41, 2019 – Issue*.

Büttner S & Leopold L. 2016. A new spirit of public policy? The project world of EU funding. *European Journal of Cultural and Political Sociology, 3:1, 41-71*.

Εγχειρίδιο διαδικασιών, (2019), Εγχειρίδιο διαδικασιών διαχείρισης & ελέγχου για ΧΜ 2014-2020. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων.

ΕΣΠΑ 2014-2020 και Τοπική Αυτοδιοίκηση «Οι δυνατότητες χρηματοδότησης ένταξης έργων και δράσεων της Τ.Α στα Επιχειρησιακά Προγράμματα, Δεκέμβριος 2015 (προσβάσιμο στο www.eetaa.gr.edoseis.pdf).

ΕΣΠΑ 2021-2027 και Τοπική Αυτοδιοίκηση «Δυνατότητες χρηματοδότησης έργων και δράσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα Προγράμματα», Δεκέμβριος 2022. (προσβάσιμο στο: www.eetaa.gr.20221912.espa21_27_kai_ta).

Faludi, A. (2010). *Cohesion, coherence, co-operation. European spatial planning coming of age*. UK: Routledge.

Grillo, F., & Nanetti, R. (2016). *Innovation, Democracy and Efficiency: Exploring the Innovation Puzzle within the European Union's Regional Development Policies*. UK: Palgrave Macmillan.

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ΚΕΔΕ Τοπική Αυτοδιοίκηση & Πολιτική Συνοχής, (2021), «Η συμμετοχή & ο ρόλος των Δήμων στο ΕΣΠΑ 2021-2027.

McCann, P. (2015). *The regional and urban policy of the European Union: Cohesion, results-orientation and smart specialisation*. USA: EdwardElgarPub.

OECD Territorial Reviews Regional Policy for Greece Post-2020.

Πετράκος, Γ., & Ψυχάρης, Γ. (2016). Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ.

Piattoni, S., & Polverari, L. (2016). *Handbook on Cohesion Policy in the EU*. UK: Edward Elgar Publishing Limited.

Viesti, G. (2019). The European Regional Development Policies, in the History of the European Union: Oxford: Hart Publishing, pp. 385–97.

Zacharewicz, T., Lepori, B., Reale, E., Jonkers, K. (2019). Performance-based research funding in EU Member States—a comparative assessment. *Science and Public Policy*, Volume 46, Issue 1, February 2019, Pages 105–115,

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/29/mehrjaehriger-finanzrahmen>

Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο, (Πρόσβαση 20.12.2022).

<https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=397> Στρατηγική της Λισσαβόνας, (Πρόσβαση 26.12.2022).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12016E175>

Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union. Part three - union policies and internal actions title xviii - economic, social and territorial cohesion Article 175 (ex Article 159 TEC). (Πρόσβαση 26.12.2022).

<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/europe-2020-the-european-union-strategy-for-growth-and-employment.html> Europe 2020: the European Union strategy for growth and employment, (Πρόσβαση 3.1.2023).

https://www.ggde-espa.gov.gr/2022/05/03/article_3-5-22/ Κοινοτικοί πόροι και ελληνική οικονομία, (Πρόσβαση 9.1.2023).

<https://ec.europa.eu> thematic objectives, (Πρόσβαση 9.1.2023).

https://enrd.ec.europa.eu/policy-in-action/rural-development-policy-figures/partnership-agreement-summaries_en Partnership Agreement Summaries, (Πρόσβαση 9.1.2023).

https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode/2014-2020-european-structural-and-investment-funds_en 2014-2020 European structural and investment funds, (Πρόσβαση 9.1.2023).

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/95/european-regional-development-fund-erdf> European Regional Development Fund (ERDF), (Πρόσβαση 9.1.2023).

<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/en> European Social Fund Plus, (Πρόσβαση 9.1.2023).

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1081> EU Programme for Employment and Social Innovation (EaSI), (Πρόσβαση 9.1.2023).

https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/cohesion-fund_en Cohesion Fund,

(Πρόσβαση 9.1.2023).

https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/european-agricultural-fund-rural-development-eafrd_en European agricultural fund for rural development (EAFRD), (Πρόσβαση 9.1.2023).

https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development/country_en Agriculture and rural development, (Πρόσβαση 9.1.2023).

https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans_en CAP Strategic Plans, (Πρόσβαση 9.1.2023).

https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/funding/european-maritime-and-fisheries-fund-emff_en European Maritime and Fisheries Fund (EMFF), (Πρόσβαση 9.1.2023). <https://maritime-spatial-planning.ec.europa.eu> Partnership Agreement for the Development Framework 2014-2020 – Greece, (Πρόσβαση 12.1.2023).

<https://pkcgroup.gr/en/financial-tools/nsrf-2021-2027/> Development planning for 2021-2027, (Πρόσβαση 17.1.2023).

https://ec.europa.eu/regional_policy/2021-2027_en New Cohesion Policy, (Πρόσβαση 17.1.2023).

<https://www.espa.gr> Νέα Προγραμματική Περίοδος 2021-2027, (Πρόσβαση 17.1.2023).

https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/available-budget_en Available budget of Cohesion Policy 2021-2027, (Πρόσβαση 20.1.2023).

<https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=62&langId=en> a new, stronger European social fund plus, (Πρόσβαση 10.2.2023).

https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_en Rural development, (Πρόσβαση 10.2.2023).

https://ec.europa.eu/regional_policy/funding/solidarity-fund_en EU Solidarity Fund, (Πρόσβαση 20.2.2023).

<https://cohesiondata.ec.europa.eu/stories/s/An-overview-of-the-EU-Solidarity-Fund-2002-2020/qpif-qzyn> EU Solidarity Fund: supporting disaster recovery 2002-2020, (Πρόσβαση 20.2.2023).

https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode_el Χρηματοδότηση ανά τρόπο διαχείρισης, (Πρόσβαση 25.2.2023).

<https://www.espa.gr/el/Pages/NewsFS.aspx?item=1447> Υπερψηφίστηκε ο νέος νόμος για το ΕΣΠΑ 2021-2027 – Οι βασικές επιδιώξεις, οι διαφοροποιήσεις και βελτιώσεις σε σχέση με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. (Πρόσβαση 10.3.2023).

<https://www.espa.gr/el/Pages/DictionaryFS.aspx?item=130>, Εθνική Αρχή Συντονισμού, (Πρόσβαση 20.3.2023).

<http://www.opengov.gr/ypoian/?p=12950> Άρθρο 14 Εθνική Αρχή Συντονισμού, (Πρόσβαση 20.3.2023).

<http://www.opengov.gr/ypoian/?p=12949> Άρθρο 15 Διάρθρωση της Εθνικής Αρχής Συντονισμού και αρμοδιότητες των Ειδικών Υπηρεσιών της, (Πρόσβαση 20.3.2023).

https://www.espa.gr/el/Pages/SDE_Diadikasies.aspxΛΠ.ΙΙ: Παρακολούθηση και Επαλήθευση πράξεων. (Πρόσβαση 20.3.2023).

<http://kalespraktikes.antagonistikotita.gr/eye4water-prostasia-kai-diacheirisi-ton-ydatinon-poron-stin-perifereia-amth>, (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

<http://kalespraktikes.antagonistikotita.gr/neo-mouseio-alexandroupolis> (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

<http://kalespraktikes.antagonistikotita.gr/pmedgr-parochi-erevnikon-ypiresion-technologion-aichmis-stin-ypiresia-tis-dimosias-ygeias> (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

<https://www.accessiblebeaches.gr/to-ergo/> (προσβάσιμο στις 03/05/2023)

<http://kalespraktikes.antagonistikotita.gr/pmedgr-parochi-erevnikon-ypiresion-technologion-aichmis-stin-ypiresia-tis-dimosias-ygeias> (προσβάσιμο στις 03/05/2023)